since: 2012
2026
Aralık
December
no: 98

Turkey's Premier and Sole International Humor Magazine

Türkiye'nin ilk ve tek uluslararası mizah dergisi

fena mizah

Not catalogue it's just magazine!

eskiay

© Aziz Yavuzdoğan

SUI GENERIS

Published with the contribution of the worldwide artists...

FREE!

fenamizah extra / özel albümleri

FENAMİZAH E-MAGAZINE SPECIAL ALBUMS

You can download it for free as a PDF from our website
www.fenamizahdergi.com/category/extra

İspanyol gazeteci ve mizahçı dostumuz Francisco Puñal Suárez'in objektifinden yansıyan fotoğraflar "fenamizah EXTRA"da.

The photographs reflected through the lens of our dear Spanish journalist and humorist friend, Francisco Puñal Suárez, are on "fenamizah EXTRA".

fenamizah özel ekler: TIPKI BASIM DERGİLER!

FENAMİZAH'tan tıpkı basım düzenlemesiyle, bazı eski Türk mizah dergilerinin ilk sayıları...

www.fenamizahdergi.com

International Humor Magazine
Since 2012
ÜCRETSİZ
e-dergi
e-magazine
fenamizah
www.fenamizahdergi.com
No: 98
Aralık/December 2026
imtiyaz sahibi / yayın ve görsel yönetmeni:
editor in chief:
Aziz Yavuzdoğan
•••
kapak karikatürü / cover cartoon:
Juan Gabriel Benavides
arka kapak / back cover cartoon:
Omar Radwan
aziz yavuzdoğan
eskiay

© FENAMİZAH / e-dergi / e-magazine
• Dergide yer alan tüm yazı ve çizimlerin her hakkı saklıdır. Yayıncının izni alınarak ya da kaynak gösterilerek kısmen alıntı yapılabilir. Dergide yer alan bütün yazı ve resimlerin yasal sorumluluğu eser sahiplerine aittir...
(The published with the contribution of the worldwide authors.)

iletişim/contact:
fenamizah2024@gmail.com
• Her türlü yazı ve çizimlerinizi elektronik posta adresimize gönderebilirsiniz...

Editör'den...

aziz yavuzdoğan

merhaba..

Sevgili okurlar,,
2026 yılını, 98. Aralık ayı sayımızla uğurluyoruz. Yeni yıl ile birlikte, Şubat ayında hem 100. sayımızı, hem de 15. yılımızı kutlayacağız.
Yayın yolculuğumuz yalnızca aylık sayılarımızla değil, aynı zamanda özgün temaları ele aldığımız ve dünya çapındaki mizahseverlerle buluşturduğumuz "**EXTRA – Özel Albüm**" serimizle de zenginleşmiştir.

Yıllar içinde arşivimiz; **Noel Karikatürleri, Kıbrıs Türk Karikatürleri, Brezilya Dünya Kupası Karikatürleri, Donald Trump Karikatürleri, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Karikatürleri** ve **Dünyadan Eski Usta Karikatürcüler** gibi unutulmaz edisyonlarla büyümüştür. Bu özel albümlerin her biri, küresel mizahın çeşitliliğini ve canlılığını yansıtarak iz bırakmıştır.
Şimdi yeni bir "**fenamizah EXTRA**" geliyor: "**Dünyadan komik fotoğraf enstantaneleri.**"
Bu özel albüm, Dünyaca tanınmış Küba asıllı İspanyol gazeteci ve mizahçı dostumuz **Francisco Puñal Suárez**'in objektifinden yansıyan, doğal, gerçek anların enstantaneleri içeriyor. Albümde yer alan **Puñal**'ın kamerasından yansıyan bu fotoğraflar, 2012-2026 yılları arasında fenamizah dergimizde yayımlananlardan bir derleme. Bu ayın 15'inde, bu albümü websitemiz üzerinden sizlere ulaştıracağız.
Dünyanın dört bir yanındaki sanatçı dostlarımızdan gelen zengin içerik çeşitliliğiyle dolu yeni sayılarımızı, yeni yılda da sizlere sunmaktan mutluluk duyacağız. Bir sonraki sayımızda yeniden görüşebilmek dileğiyle...

Saygılarımızla.

Dear Readers,
We bid farewell to 2026 with our 98th December issue. Along with the new year, in February, we will celebrate both our 100th issue and our 15th anniversary.
Our publishing journey has been enriched not only by our monthly editions but also by our "EXTRA - Special Album" series, through which we explore original themes and connect with humor enthusiasts worldwide.
Over the years, our archive has grown with unforgettable editions such as Christmas Cartoons, Turkish Cypriot Cartoons, Brazil World Cup Cartoons, Donald Trump Cartoons, International Women's Day Cartoons (March 8), and Old Masters of World Caricature. Each of these special albums has left a lasting legacy by reflecting the diversity and vitality of global humor.

Now, a brand-new "fenamizah EXTRA" is on the way: "Humorous Snapshot Moments from Around the World." This special album features spontaneous, real-life moments captured through the lens of our dear friend Francisco Puñal Suárez, the internationally renowned Cuban-Spanish journalist and humorist.
The photographs reflecting Puñal's perspective are a curated collection of works published in our fenamizah magazine between 2012 and 2026.
We will deliver this album to you via our website on the 15th of this month.
We look forward to bringing you our new issues in the coming year, filled with a rich variety of content contributed by our artist friends from all over the world. Hoping to meet again in our next issue...

With our sincere regards,

https://fenamizahdergi.com

Partners

DIOGEN

• Pro Culture Magazine
www.diogenpro.com

• İtalyan mizah dergisi
www.buduar.it

• Mariagrazia Quaranta (Gio)
www.caricaturegio.altervista.it

• Humor Sapiens
www.humorsapiens.com

• Panza Verde (Arjantin'den)
Rubén Bitz

• Tabriz Cartoons
www.tabrizcartoons.com

• Amorimcartoons
www.amorimcartoons.com

• Pepper mizah dergisi
www.perets.org.ua

Posta Kutusu

LETTERS & COMMENTS...

Andrea Pecchia

• **Merhaba Sevgili Aziz Yavuzdoğan**
Saygın derginizde tekrar yayın yapmayı çok isterim. Gelecek sayı için size bazı çalışmalarımı göndermemin mümkün olup olmadığını öğrenmek istedim. Kasım sayısı çok güzel. Tebrikler. ***Saygılarımla.***

- - -

Dear Aziz Yavuzdoğan,
I would love to be published in your esteemed magazine once again. I wanted to inquire whether it is possible to send you some of my works for the upcoming issue. The November issue is wonderful. Congratulations. Best regards.

~ **Andrea Pecchia,** *(Cartoonist)*
Italy

•••

Ivana Sreckovic

• **Saygıdeğer yetkili,**
Derginizin oldukça popüler olduğunu görüyorum. Bu vesileyle size kendi aforizmalarımı gönderme imkânım olup olmadığını sormak istiyorum. Profilime göz atıp değerlendirmenizi rica ederim.
Şimdiden teşekkür ederim.

- - -

Dear editor,
I see that your magazine is quite popular. On this occasion, I would like to ask if I have the opportunity to send you my own aphorisms. I kindly ask you to take a look at my profile and evaluate it. Thank you in advance.

~ **Ivana Sreckovic,** *(Author)*
Serbia

•••

Jorge Sanchez Armas

• **Merhaba sevgili Aziz.**
Çalışmalarının harika derginiz **Fenamizah**'da yer aldığını görmek benim için büyük bir onur olmaya devam ediyor. Özellikle de dünyanın dört bir yanından gelen bu kadar yetenekli meslektaşım arasında kendimi görmek daha da büyük bir mutluluk.Sadece şunu belirtmek istedim ki, ismim derginin katkıda bulunanlar listesinde birkaç sayıdır yer almıyor. Düzenleme sürecinde bir gözden kaçırma olmuş gibi görünüyor.

Bunun dışında her şey çok iyi gidiyor. Gelecek sayılar için bazı çalışmalarımı önümüzdeki birkaç gün içinde size göndereceğim.
Kocaman bir kucaklama.

- - -

Dear Aziz,
It continues to be a great honor for me to see my work featured in your wonderful magazine, Fenamizah. It is an even greater joy to see myself among so many talented colleagues from all over the world. I just wanted to point out that my name has not been appearing in the contributors list of the magazine for a few issues now. It seems like it might have been an oversight during the editing process.

Other than that, everything is going very well. I will send you some of my work for the upcoming issues within the next few days.
A huge hug.

~ **Jorge Sanchez Armas,** *(Cartoonist)*
Cuba

•••

Hule Hanusic

• **Sevgili dostum Aziz,**
Fenamizah'ın her yeni sayısını büyük bir memnuniyetle karşılıyorum. Özellikle derginin yakında yayımlanacak olan **100. özel sayısını** sabırsızlıkla bekliyorum. Önümüzdeki sayılarında kullanabileceğini umarak, özenle hazırladığım yeni bir karikatür seçkisini sana gönderiyorum.
Sana sağlıklı, mutlu ve başarılı günler diliyorum dostum. ***Yolun açık olsun!***

- - -

Dear my friend Aziz,
I welcome every new issue of Fenamizah with great pleasure. I am especially looking forward to the soon-to-be-published 100th special issue of the magazine. Hoping that you might be able to use them in your upcoming issues, I am sending you a carefully prepared new selection of cartoons.
I wish you healthy, happy, and successful days, my friend. All the best!

~ **Hule Hanusic,** *(Cartoonist)*
Austria

•••

Li Kuijun

• **Sayın Genel Yayın Yönetmeni**
Aziz Yavuzdoğan, merhaba.
Teşekkür mektubumu **fenamizah e-dergisi**nde yayınladığınız için çok teşekkür ederim. **fenamizah e-dergisi**, dünyanın dört bir yanındaki karikatüristler için birleşik bir cephe. Böylesine yüksek kaliteli bir sanat sergisi platformu oluşturduğunuz için çok teşekkür ederim. Derginizin başarılarının devamını içtenlikle diliyorum. Sizinle paylaşmak üzere iki karikatürümü gönderiyorum. Lütfen bana bildirin, umarım derginizde yayınlanabilirler. Teşekkür ederim. Mutlu bir çalışma ve neşeli bir yaşam dilerim. Lütfen iletişimde kalalım.
Manga yazarı Li Kuijun

- - -

Dear Editor in Chief, Mr. Aziz Yavuzdoğan,
hello. Thank you very much for publishing my thank-you letter in fenamizah e-magazine. fenamizah e-magazine is a united front

fenamizah2024@gmail.com

for cartoonists around the world. Thank you very much for building such a high-quality art exhibition platform. I sincerely wish your magazine continued success. I am sending you two of my comics with @ to share with you. Please advise and I hope they can be published in your fenamizah e-magazine. Thank you. I wish you a happy work and a joyful life. Please keep in touch. Manga author Li Kuijun.

~ Li Kuijun, *(Cartoonist)*
China

•••

Abdallah El-Sawy

• Sevgili dostum Aziz,
Gelecek sayıda yayımlanmak üzere, karikatürün öncü isimlerini konu alan yazı dizisinin ikinci bölümünü oluşturan bir makale gönderiyorum. Bu yazıda **Carracci ailesinin** karikatür sanatına yaptığı katkılar ele alınıyor.

Her zamanki düzenimiz doğrultusunda, adımın altında kişisel fotoğrafima yer verilmesini; ayrıca İtalyan karikatür tarihi konusunda uzmanlaşmış bir araştırmacı olduğumu belirten kısa özgeçmişimin ve "**Italian Caricature Memory**" (*İtalyan Karikatür Belleği*) projesinin logosunun eklenmesini rica ediyorum.

Metnin sayfa düzenini ve ekte gönderdiğim diğer illüstrasyonların yerleştirilmesini ise tamamen senin takdirine ve sanatsal dokunuşuna bırakıyorum sevgili dostum.
İçten selam ve sevgilerimle. Başarılarının artarak devam etmesini dilerim.
- - -
Dear friend Aziz,
I am sending you an article for publication in the upcoming issue, which represents the second installment of the series on the early pioneers of caricature. This piece discusses the contributions of the Carracci family to this art.
As a permanent fixture, my personal photo will be placed with my name underneath, along with a brief bio of me as a researcher specialized in the history of Italian caricature, as well as the logo of the 'Italian Caricature Memory' project. As for the text layout and the rest of the attached illustrations, I leave that entirely to your judgment and artistic touch, my dear friend. Warm regards, with my best wishes for your continued success.

~ Abdallah El-Sawy, *(Cartoonist)*
Egypt

•••

Doğukan Türköz

• Merhaba Sayın Editör,
Çizdiğim karikatürleri değerlendirmeniz için ekte paylaşıyorum. Renklendirmediklerimden beğendiğiniz olursa renklendirip paylaşabilirim. Şans verebilirseniz çok sevinirim. Saygılar.
- - -
Dear Editor,
I am sharing the cartoons I drew attached for your evaluation. If you like any of the uncolored ones, I can color them and share them with you. I would be very glad if you could give me a chance. Best regards.

~ Doğukan Türköz, *(Cartoonist)*
Türkiye

•••

Participants in this issue • alphabetical order

Ada Inge Richards, Türkiye
Ahmed Khabali, Morocco
Ahmet Zeki Yeşil, Türkiye
Ali Divandari, Iran
Alexander Dubovsky, Ukraine
Alexey Talimonov, England
Alvydas Jonaitis, Lithuania
Ameen Alhabarah, Saudi Arabia
Anatoliy Lerner, Germany
Anatoly Radin, Russia
Andrea Pecchia, Italy
Armin Gandjeh-Iran
Arturo Molero,Spain
Arturo Rosas, Mexico
Aziz Yavuzdoğan, Türkiye
Bartis Silviu, Romania
Benjamin Samudio, Panama
Bernard Bouton, France
Beyza Akan, Türkiye
Bibek Sengupta, India
BV Panduranga Rao, India
Cesar Andres Leal Ramirez, Uruguay
Cheng Zhu, China
Claudio Mellana, Italy
Czeslaw Przezak, Poland
Dariusz Dabrowski, Poland
David Enrique Martiñez Guerrero, Colombia
Dina Abdelgawad Shosha, Egypt
Drazen Jergovic, Croatia
Doğukan Türköz, Türkiye
Eda Uzunoğlu, Türkiye
Eduardo Caldari Jr, Brasil
Efat Amjadipoor,Iran
Elena Ospina, Colombia
Emil Strnisa, Croatia
Eray Yavuzdoğan, Türkiye
Erdoğan Başol, Türkiye
Ergun Akleman, USA
Esmaeil Janblaghi, Iran
Fan Lintao, China
Farhad Rahim Gharamaleki, Iran
Francisco Punál Suarez, Spain
Fu Huaikang, China
Gan Xun You, China
Gerald Peigneux, France
Ghada Mostafa, Egypt
Gustavo Gal, Spain
Günce Yavuzdoğan, Türkiye
Hacer Yenişar, Türkiye
Hamid Soufi, Iran
Hao Wen Lu, China
Hasan Çağan Yavuzdoğan,Türkiye
Hossein Eskandary, Germany
Hule Hanusic, Austria
İbrahim Tapa, Türkiye
Igor Smirnov, Russia
Ivan Turuchko, Ukraine
Ivana Sreckovic, Serbia
Ivo Chadziev, Slovakia
Ivo Mijo Andric, Croatia-Bosnia&Herzegovina
Jamal Sahif, Morocco
Jane Atanasov, N. Macedonia
Jatin Gohil, India
Javier Cubero Torres, Cuba
J. Bosco De Azevedo, Brasil
Jia Rui Jun, China
Jitet Kustana, Indonesia
Jose Alberto Rodriguez Avila (Avilarte), Cuba
Jovan Jovceski, North Macedonia
Juan Cubero Torres, Cuba
Juan Gabriel Benavides (Gabo), Spain
Konstantin Chakhirov, Russia
Konstantin Kazanchev, Ukraine
Kuang Zuhai, China
Li Guangjun, China
Li jingshan, China
Ljiljana Krstic, Serbia
Li Kuijun, China
Lin Xu, China
Liu Zhiyong, China
Luciano Marini Elme, Italy
Makhmud Eshonqulov, Uzbekistan
Marcel Cizmar, Slovakia
Marco De Angelis, Italy
Marco Fusi, Italy
Marcos Mendes,Brasil
Marek Mosor, Poland
Mariagrazia Quaranto (Gio), Italy
Mark Winter, New Zealand
Mehmet Ali Yavuzdoğan, Türkiye
Mehmet Saim Bilge, Türkiye
Michal Graczyk, Poland
Milan Pantic, Bosnia & Herzegovina
Milan R. Simic, Serbia
Mileta Milodarovic, Serbia
Mirek Tapir Vostry, Czech Republic
Mohammad Mahmoudi, Iran
Muammer Kotbaş, Türkiye
Muhittin Satır, Türkiye
Mustafa Yıldız, Türkiye
Muzaffar Yulchiboev, Uzbekiztan
Nahid Maghsoudi, Iran
Nasif Ahmed, Bangladesh
Necati Güngör, Türkiye
Ninus Nestorovic, Serbia
Oleg Gutsol, Ukraine
Omar Radwan, Palestine
Osman Yavuz İnal, Türkiye
Özge Yıldırım, Türkiye
Qasim Ahmed Qapalan, Iraq
Paul Sandip, India
Pavel Constantin, Romania
Pedro Astrain, Cuba
Ramazan Özçelik, Türkiye
Raşit Yakalı, Türkiye
Roman Peshkov, Russia
Roman Sika, Slovakia
Ronaldo Cunha Dias, Brasil
Sabahudin Hadzialic, Bosnia & Herzegovina
Saeid Rahimi, Iran
Sagar Kumar, India
Shen Hong Li, China
Sinisa Gabrilovic, Serbia
Stane Jagodic, Slovenia
Steffen Jahsnowski, Germany
Supriyanto Priez Tandang, Indonesia
Şenol İpek, Türkiye
Tadeusz Krotos, Poland
Tode Risto Blazhevski, N. Macedonia
Tomaso Marcolla, Italy
Tonguç Yaşar, Türkiye
Tuğçe Tanrıverdi, Türkiye
TVG Mennon, India
Valery Chmyriov, Ukraine
Valery Momot, Ukraine
Vasil Tolevski, North Macedonia
Venugopal Galisetty, India
Vladimiras Beresniovas, Lithuania
Vladimir Rudov, Ukraine
Vlado Vladislav Vlahovic, Montenegro
Willem Rasing, Netherland
Yalda Hasheminezhad, Iran
Yang Zhongwei, China
Yurdagün Göker, Türkiye
Yuri Shamne, Russia
Zeynep Gargi, Türkiye
Zdenko Puhin, Croatia
Zhang Xiaodong, China
Zhao Yunsheng Hi, China
Zeng Shuangbao, China
Zhengh Nanchu, China
Zlatko Krstevski, N.Macedonia

Düşmanın aynadan sana bakıyor, ey majesteleri!

Ölümlü olduğunu unutup kendini tanrı sanan tiranların hazin sonu dışarıdan bir darbe beklemez; kendi kibirlerinin ağırlığı altında ezilirler."

İnsan yaşamının en trajik yanı, ölüme yazgılı olmasıdır. Bu, dramatik değil, trajik bir durumdur; çünkü kaçınılmazdır. İnsanın ölümle yaptığı sözleşmenin iptal maddesi yoktur.
Antik Yunanlılar tanrılara ölümsüzlüğü, insana ise ölümlülüğü layık görmüşlerdi. Dolayısıyla insandan tanrılar gibi değil, bir gün bu dünyadan ayrılacağını bilerek yaşaması beklenirdi. Aksini yapanlar ise tanrılık taslamakla suçlanırdı.
Nitekim "***Kendini bil***" öğüdünün biraz daha açık tercümesi şuydu: "***Haddini bil, ölümlü olduğunu unutma! Olimpos'ta sana ayrılmış bir makam yok.***"

Tiranlık ve tahakküm tutkusu da tam bu noktada başlar. Kendi gücüne âşık olan şımarık ruh, bir süre sonra kendisini ölümlü bir insan değil, tarihin başına gönderilmiş bir tanrı sanmaya başlar. Ne yazık ki tanrılık iddiası, ölümlülük gerçeğini ortadan kaldırmaz. Sadece insanın komik duruma düşme süresini uzatır.
Özbilinçten, yani irfandan yoksun tiranların ve despotların sonunu da bu kibir hazırlar. Çünkü insanın kendisini tanıması kadar, sınırlarını tanıması da önemlidir.

Kendini dünyanın merkezinde sananların unuttuğu küçük bir ayrıntı vardır: Dünya, onların etrafında dönmek zorunda değildir.
Böylelerinin yıkılması için başka bir düşmana da pek ihtiyaç yoktur. İçi çürümüş bir kütük gibi, dışarıdan gelecek bir darbeyi beklemeden kendi ağırlıkları altında çökerler. Yeter ki biraz sabredilsin. Zaman, kibirden yapılmış anıtların en etkili yıkım ustasıdır. Üstelik bu iş için ihale açmaz, muhalefet de aramaz.

Sonuçta şımardıysan, düşman aramayı bırakabilirsin. Kendine bakman yeterli. En tehlikeli rakibin zaten aynada seni bekliyordur. Ölüm olmasaydı, inanın, bu yaşam gerçekten çekilmezdi. Hiç değilse ölüm, bütün tiranlara aynı son sözü söyler: ***Perde kapanıyor, majesteleri!*** ■

Your Enemy is Looking at You From The Mirror, Your Majesty!

The most tragic aspect of human existence is that we are destined to die. This is not merely a dramatic condition; it is a tragic one, because it is inevitable. The contract we make with death contains no cancellation clause. The ancient Greeks reserved immortality for the gods and mortality for human beings. Accordingly, humans were expected to live not as gods, but with the awareness that one day they would have to leave this world. Those who did otherwise were accused of playing god. Indeed, a more explicit translation of the ancient maxim "**Know thyself**" might have been: "***Know your limits. Never forget that you are mortal! There is no throne reserved for you on Mount Olympus.***"

It is precisely here that the lust for tyranny and domination begins. A spoiled soul, infatuated with its own power, eventually starts imagining itself not as a mortal human being, but as a god sent to rule over history. Unfortunately, claiming divinity does not abolish the reality of mortality. It merely prolongs the time one spends making a fool of oneself.

The tragic end of tyrants who forget they are mortal and mistake themselves for gods requires no external blow. They are crushed beneath the weight of their own arrogance.

It is this very arrogance that prepares the downfall of tyrants and despots deprived of self-awareness, or wisdom. For knowing oneself is just as important as knowing one's limits. Those who imagine themselves to be the centre of the universe tend to overlook one small detail: the world is under no obligation to revolve around them.
People like this hardly need another enemy to bring about their downfall. Like a rotten log, they collapse under their own weight without waiting for an external blow. All it takes is a little patience. Time is the most effective demolition expert when it comes to monuments built of arrogance. And it does not need to put the job out to tender or seek the opposition's approval.

So, if you've become too big for your boots, you can stop looking for enemies. All you need to do is look at yourself. Your most dangerous rival is already waiting for you in the mirror.
If death did not exist, believe me, life would truly be unbearable. At least death delivers the same final line to every tyrant: The curtain is coming down, ***Your Majesty!*** ■

Luciano Marini Elme, Italy

kimde ne var? çıkarın alkışlarınızı hadi, kim öper sizi! ~**a.y.**

YONTMA BAŞ DEVRİ

aziz yavuzdoğan

arketipsel kodlar...

aziz yavuzdoğan

SOSYAL MEDYADAN

Ay inanmıyorum! Hakkaten mi öyle? Hadi be!

TV ekranlarının **"Anlı"** şanlı, Türk sosyoloğu, psikoloğu, filozofu pozlarında ve de oldukça asabi bilge kadın sunucusu, yumurtladığı veciz sözleriyle insanlarımızı bilgilendirmeyi sürdürüyor...

Dedi ki bir programında;

"Erkek, erkek gibi olmalı kadın da kadın gibi!"

Yamağı 'avukat bey'in de geri kalır yanı yok. O da matematik bilgimize katkıda bulundu...

Dedi ki;

"İki defa iki, dört eder!"

"Mizah, insanlığın en büyük denge unsurudur ve insanlığın sahip olduğu tek gerçek etkili silahımızdır."

MARK TWAIN

Karacaoğlan der ki;

Çağır Karacaoğlan çağır
Kimi ağlar kimi de bağır
Günden güne daha ağır
Varılmayı, varılmayı...

~ a.y

"Ağlarsa anam ağlar!"

Ekonomi çatırdarken halk geçim derdindeyken ülkede yaşanan Fon ve Borsa skandalında paralarını kaybeden küçük yatırımcılar ağlayıp, sızlanıyormuş. Ağlayan, ağlayana!

Şair Eşref'ten...

• Eşref'e sordular:
"Neden o zehirli taşlamalarında çoğu kez isim kullanmıyorsun, kimin için yazıldıkları belli değil?"
Eşref:
"Neden olacak, bütün alçaklara uygulanıp, numarasız gözlük gibi kullanılsın diye..."

Naklen insan!

• Organ nakli, ilik nakli, yüz nakli bunlar şaşılacak işler değil.. peki ya "ahlak nakli" diye sorsan, kimse "ihtiyacım var" demez...

TONGUÇ

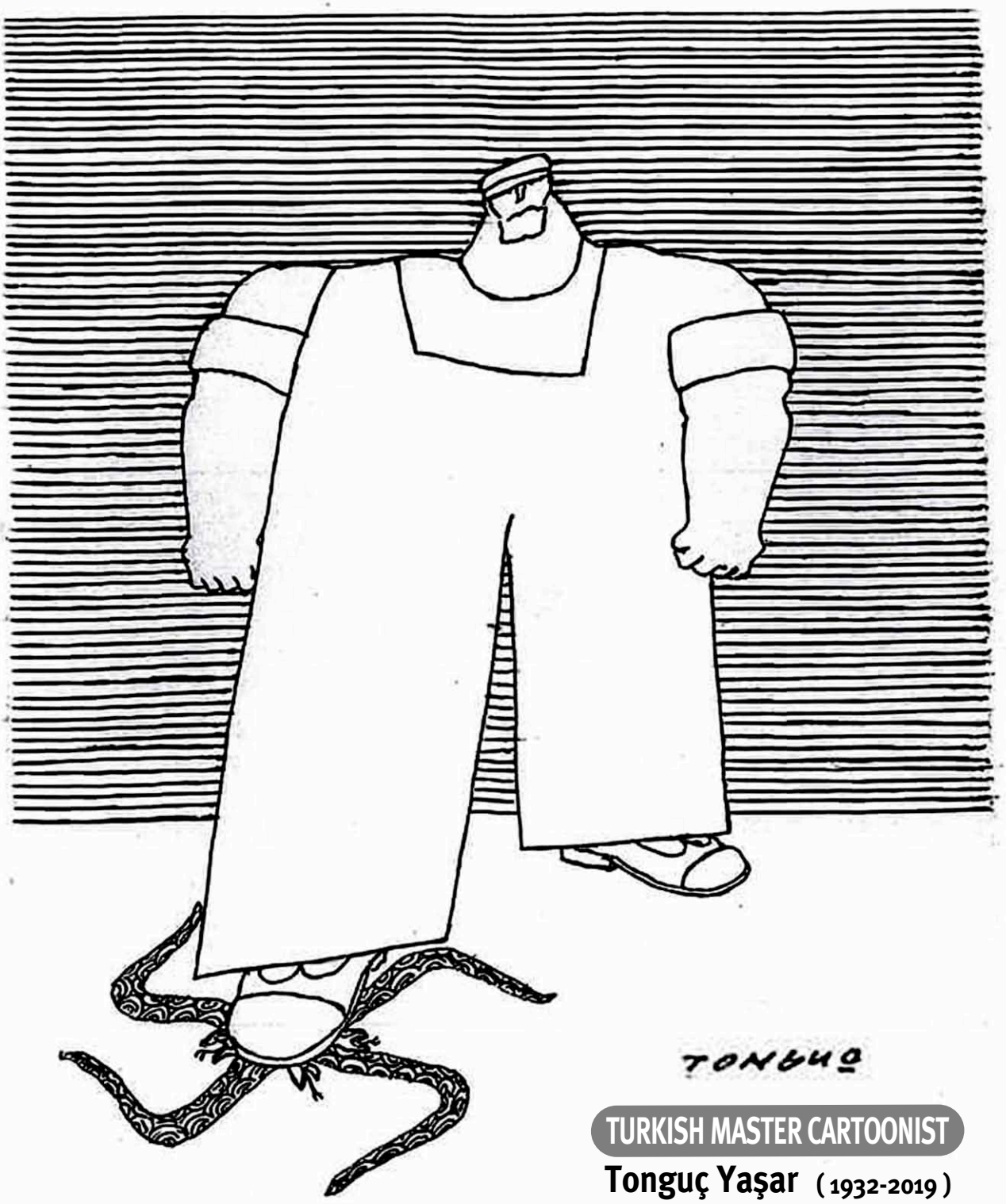

TURKISH MASTER CARTOONIST

Tonguç Yaşar (1932-2019)

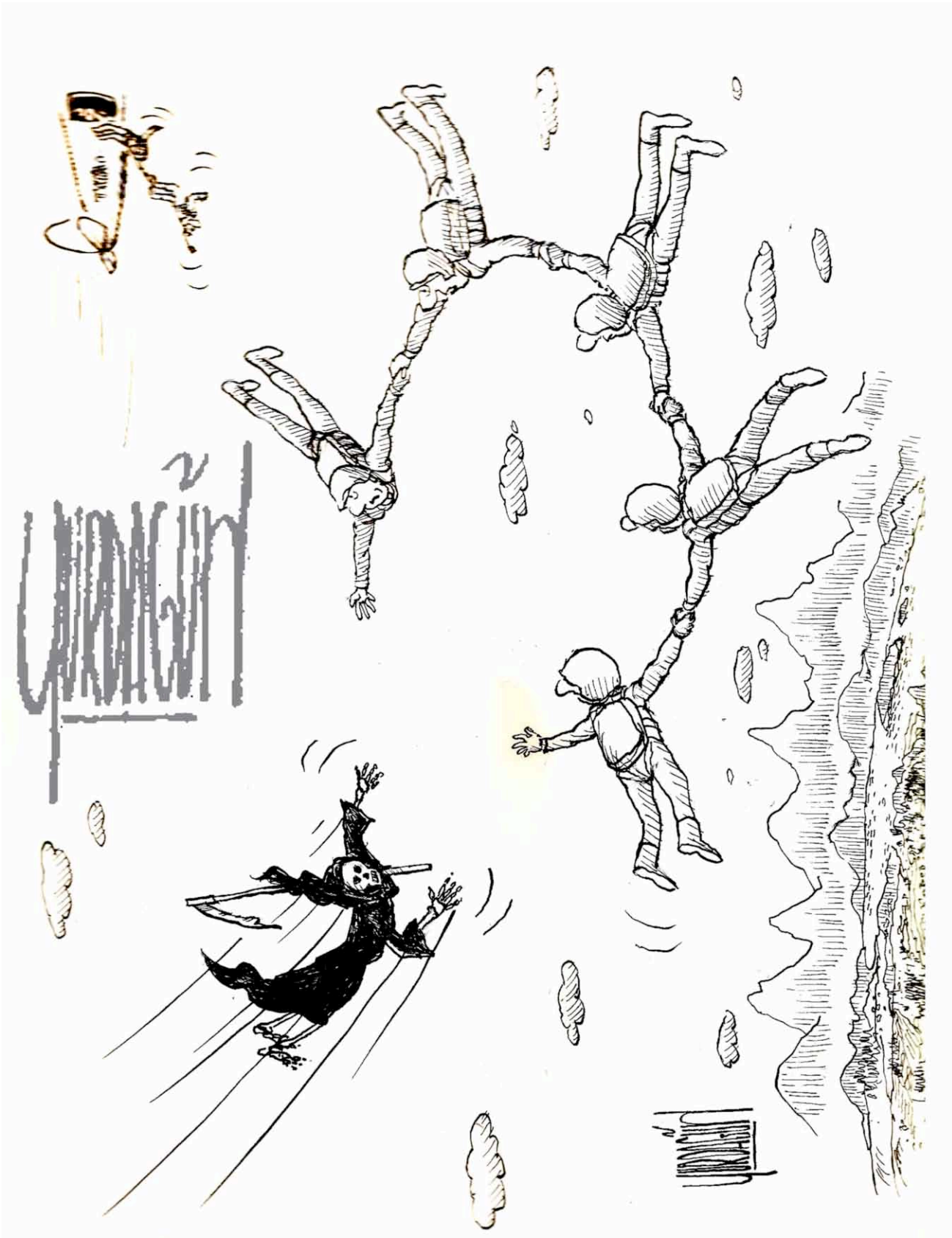

TURKISH MASTER CARTOONIST

Yurdagün Göker
(1935-2022)

Igor Smirnov, Russia

TURKISH MASTER CARTOONIST

Erdoğan Başol

(1936-2026)

fenamizah NEWS HABERLER

Buduar'ın 100. sayısı çıktı.

İtalya'da, Alessandro Prevesto, Dino Aloi ve Marco De Angelis yönetiminde yayımlanan mizah dergisi "Buduar"ın yeni sayısı okurlarıyla buluştu.

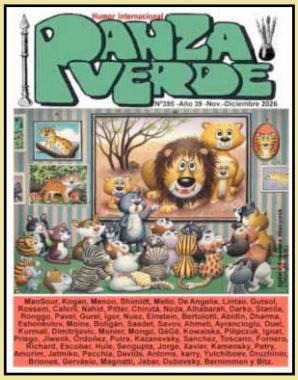

Panza Verde'nin yeni sayısı...

Arjantin'de iki ayda bir yayınlanan mizah dergisi "**Panza Verde**"nin 395. sayısı yayımlandı.

"Pepper"in yeni sayısı...

Ukraynalı karikatürcü Valery Chmyriov yönetiminde dijital platformda yayımlanan mizah dergisinin 2026/22.sayısı çıktı.

İzel Rozental'a 'Karikatürde 35 Yıl' ödülü.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) **2026 Sedat Simavi Ödülleri**'ne değer görülen tüm isimler arasında '**karikatür branşında**' karikatürist **İzel Rozental**'a başarı ödülü verildi. İzel Rozental, **Şalom Gazetesi**'nde yayımlanmış karikatürlerinden oluşan ve Kırmızı Kedi Yayınevi'nde Mayıs 2026 tarihinde kitaplaştırılan "**Karikatürde 35 Yıl: Çifte Kavrulmuş**" başlıklı eseriyle ödüle değer görüldü. 11 Aralık 1953'de yaşamını yitiren TGC Kurucu Başkanı **Sedat Simavi** adına 50 yıldan bu yana sürdürülen ödüller; gazetecilik, televizyon, radyo, karikatür, edebiyat, sosyal bilimler, fen bilimleri, sağlık bilimleri ve spor dallarında veriliyor. **İzel Rozental**, ayrıca "**Tünelin Ucu**" başlıklı kişisel karikatür sergisiyle gündeme geldi... 7 Kasım'da açılan sergi, 13 Aralık'a kadar ziyaretçilere açık kalacak.

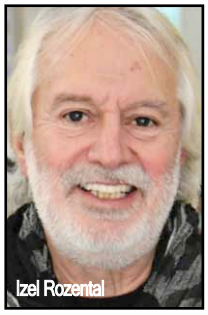
İzel Rozental

Cartoonist İzel Rozental Receives Award.

Cartoonist **İzel Rozental** has been awarded the Achievement Award in the Cartoon category at the "**2026 Sedat Simavi Awards**", presented by the **Turkish Journalists Association** (TGC). **Rozental** was honoured for his book, **35 Years in Cartooning: Double-Roasted** (*Karikatürde 35 Yıl: Çifte Kavrulmuş*), published by Kırmızı Kedi Publishing House in May 2026. The book brings together a selection of his cartoons previously published in the "**Şalom newspaper.**" Named in honour of **Sedat Simavi**, the founding president of the "**Turkish Journalists Association**", who passed away on 11 December 1953, the awards have been presented for 50 years. They recognise outstanding achievements in journalism, television, radio, cartooning, literature, social sciences, natural sciences, health sciences and sports. **İzel Rozental** also made headlines in November with his solo cartoon exhibition entitled **The End of the Tunnel** (*Tünelin Ucu*). The exhibition, which opened on November 7, will run until December 13.

2026 Uluslararası "HUMOR SAPIENS ÖDÜLÜ" sahibini buldu.

Mizahı kültürel, sanatsal, sosyal ve insani bir olgu olarak incelemeyi, araştırmayı, düşünmeyi ve teşvik etmeyi amaçlayan **2026 Uluslararası Mizah Sapiens Ödülü**, bu alana olağanüstü katkıda bulunan İspanyol **Enrique Gallud Jardiel**'e verildi.
Humor Sapiens'te yer alan bilgiye göre, **Jardiel**, akademik hayatını mizaha adamış, tezleri doğrudan mizahla bağlantılı iki doktora derecesine sahip ve mizah mekanizmaları, mizahi yazı ve sahne mizahı üzerine çalışmalar ve araştırmalar yürütmüştür.
Farklı türlerde yüzden fazla mizah kitabı yayınlamıştır. Atölye çalışmaları ve seminerler vermekte ve onlarca yıldır komedi tiyatrosu konusunda uzmanlaşmış bir tiyatro topluluğunu yönetmektedir.

Enrique Gallud Jardiel

2026 INTERNATIONAL HUMOR SAPIENS AWARD PRESENTED

The 2026 International Humor Sapiens Award, which aims to examine, research, reflect upon, and promote humor as a cultural, artistic, social, and human phenomenon, has been awarded to Spanish scholar Enrique Gallud Jardiel for his extraordinary contributions to the field.
According to information released by Humor Sapiens, Jardiel has dedicated his academic life to humor, holding two doctorate degrees directly related to the subject. He has conducted extensive research on the mechanisms of humor, humorous writing, and stage comedy. The recipient of the award has authored more than a hundred humor books across various genres, conducts workshops and seminars, and has directed a theater company specializing in comedy for several decades.

Karikatürcüler Strasbourg'da demokrasiyi savunuyorlar.

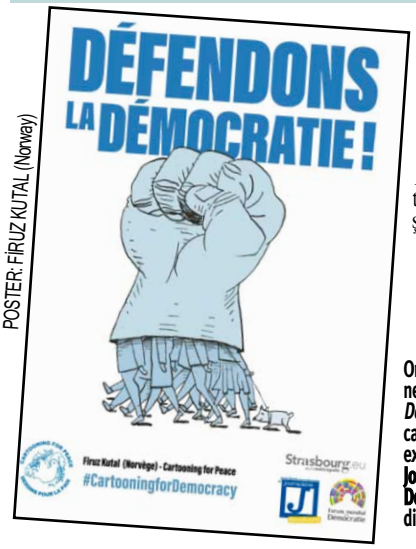

POSTER: FİRUZ KUTAL (Norway)

Uluslararası basın çizerleri ağı "**Cartooning for Peace**"in kuruluşunun 20. yıl dönümü vesilesiyle düzenlenen "**Défendons la démocratie !**" (*Demokrasiyi Savunalım!*) adlı 5 Kasım'da açılışı gerçekleşen sergi, dünyanın dört bir yanından uluslararası çizerlerin basın özgürlüğü, ifade hürriyeti ve demokrasinin karşı karşıya olduğu tehditleri ele alan eserlerini bir araya getirmektedir. **Strasbourg Belediyesi, Journalisme & Citoyenneté** (*Assises européennes du journalisme*) ve **Forum mondial de la Démocratie** (*Dünya Demokrasi Forumu*) iş birliğiyle hayata geçirilen bu sergi 31 Aralık 2026 tarihine kadar ziyaretçilere açık olacak. Eserler **Fransa**'nın **Strasbourg** şehrinde, **Villa Schutzenberger**'in bahçe çitlerinde sergilenmektedir.

Cartoonists defend democracy in Strasbourg.

Organized on the occasion of the 20th anniversary of the international press cartoonists network "Cartooning for Peace," the exhibition titled "Défendons la démocratie !" (*Let's Defend Democracy!*), which opened on November 5, brings together works by international cartoonists from all over the world addressing the threats facing press freedom, freedom of expression, and democracy. Realized in cooperation with the City of Strasbourg, Journalisme & Citoyenneté (*European Journalism Summit*), and the World Forum for Democracy, this exhibition will be open to visitors until December 31, 2026. The works are displayed on the garden fences of Villa Schutzenberger in Strasbourg, France.

Karikatürist Kemal Aratan vefat etti.

Türk karikatürist ve çizgi roman sanatçısı **Kemal Aratan**, 61 yaşında hayatını kaybetti. Yıllardır karikatür ve çizgi roman alanında eserler üreten karikatürist **Kemal Aratan**, Gırgır, Limon, Avni ve Leman gibi mizah dergilerinde uzun yıllar karikatür çizdi. Sanatçının vefat haberi arkadaşlarını ve meslektaşlarını üzdü.

Kemal Aratan

Turkish Cartoonist Kemal Aratan Passes Away at 61.

Renowned Turkish cartoonist and comic book artist Kemal Aratan has passed away at the age of 61. A prolific figure in the world of cartoons and comics for decades, Aratan drew for prominent satirical magazines such as Gırgır, Limon, Avni, and Leman. His death has deeply saddened his friends, family, and fellow artists within the artistic community.

Humor Sapiens 13 yaşında!

Şili'nin usta mizahcısı, yazar ve yayıncı **Pepe Pelayo**'nun yayın yönetmeni olduğu "**Humor Sapiens**" websitesi 13. yılını kutluyor. "**Humor Sapiens Bülteni**" çok geniş içeriğiyle, sadece **Güney Amerika**'da değil, hemen hemen dünya çapında sanatçılar tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Partnerimiz "**Humor Sapiens**"i kutluyor, uzun yıllar yayın hayatı diliyoruz.

Humor Sapiens Celebrates Its 13th Anniversary!

The Humor Sapiens website, directed by renowned Chilean humorist, writer and publisher Pepe Pelayo, is celebrating its 13th anniversary.
With its extensive and diverse content, the Humor Sapiens Bulletin has attracted considerable interest from artists not only in South America but also from across the world.

We congratulate our partner, Humor Sapiens, on this important milestone and wish it many more successful years of publishing.

Bir ustadan karikatür sergisi.

Türk karikatürist, ressam ve grafik sanatçısı, 88 yaşındaki **İsmet Lokman**, geçtiğimiz ay **Karikatürcüler Derneği**'nin iş birliği ile yeni bir karikatür sergisi açtı. Orjinal karikatürlerinin, İstanbul'da **Karikatürcüler Derneği Merkezi**nde açılışı yapılan sergi etkinliğine, karikatürcü dostları ve çok sayıda ziyaretçi katıldı.

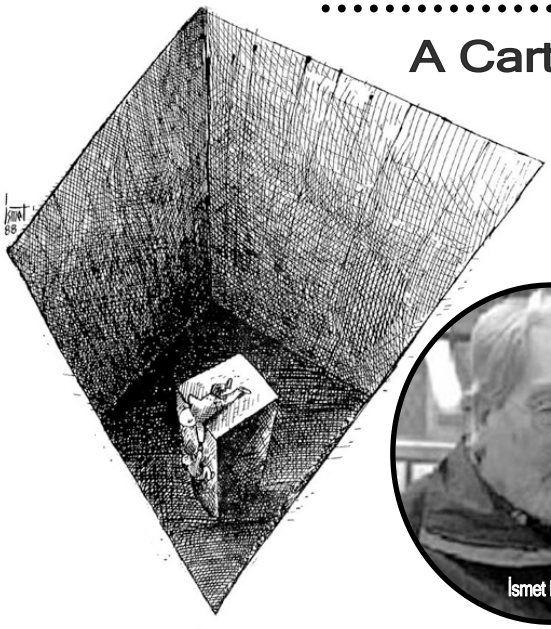

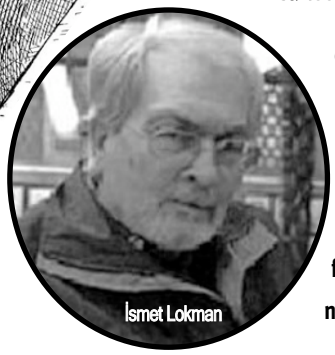
İsmet Lokman

A Cartoon Exhibition by a Master

Turkish cartoonist, painter and graphic artist Ismet Lokman, 88, opened a new cartoon exhibition last month in collaboration with the Turkish Cartoonists Association. The exhibition, featuring his original cartoons, was inaugurated at the headquarters of the Turkish Cartoonists Association. The opening event attracted fellow cartoonists and a large number of visitors.

Barbara Yelin'den ilk kişisel sergi.

Münih'te yaşamını ve çalışmalarını sürdüren, Alman çizgi roman sanatçısı ve grafik romancısı **Barbara Yelin**'in ilk büyük kapsamlı kişisel sergisi, **Cartoonmuseum Basel**'de gerçekleşti. Sergide orijinal çizim sayfaları, bağımsız çizimler ve dergiler için hazırladığı illüstrasyonlar yer aldı.
27 Kasım'da açılışı yapılan sergi **7 Mart 2027** tarihine kadar devam edecek.
Sanatçı **Barbara Yelin**, tarihsel araştırmaya dayalı grafik romanları, kadınların yaşam öyküleri ve toplumsal hafızayı ele alan çizimleriyle tanınıyor.

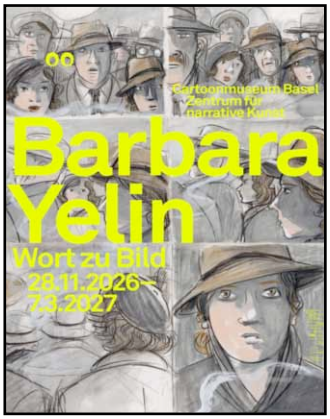

Barbara Yelin's First Solo Exhibition.

The first major retrospective solo exhibition by German comic artist and graphic novelist Barbara Yelin, who lives and works in Munich, has opened at the Cartoonmuseum Basel. The exhibition features original comic pages, independent drawings and illustrations she has created for magazines. The exhibition, which opened on 27 November, will run until 7 March 2027. Barbara Yelin is best known for her historically researched graphic novels and her illustrations exploring women's life stories and collective social memory.

Barbara Yelin

SNAPSHOT

Bu dikkat çekici fotoğraf, hem mizahi hem de derin bir tezat barındıran kompozisyonuyla insan doğasının en eski çatışmalarından birini (nefis, irade, cazibe ve inanç arasındaki gerilimi) gözler önüne serer.

- - -

This striking photograph, through its composition, which embodies both humor and profound contrast, reveals one of the oldest conflicts in human nature: the tension between desire, willpower, temptation, and faith.

Lale, nasıl Tülip oldu?

16. yüzyılda Avusturya Sefiri olarak İstanbul'a gelen O. G. Busbecq, arabasıyla kırlık alanlardan geçerken başındaki sarığa bir lale iliştirmiş olan bir köylüye rastlar. Arabayı durdurur, köylüye, o başındakinin ne olduğunu sorar... Köylü de, sarığını soruyor sanır ve "tülbent" yanıtını verir. İlgisini çeken şeyleri not eden Busbecq, lalenin adını tülip (tülbent) olarak defterine yazar.

Busbecq daha sonra İstanbul'da sefirlik görevinin yanı sıra Türkiye'deki bitki yaşamını da inceler. Avrupalıların tanımadığı lale soğanlarını o yüzyılın önemli bir botanik uzmanı olan arkadaşı Charles de l'Ecluse'ye gönderir. Daha sonra Leiden üniversitesinde botanik profesörü olan de l'Ecluse de laleyi geliştirerek Hollandalılara tanıtır. Hollanda'da yaklaşık olarak kırk yıl içinde lale büyük ilgi görür. 1636-1637 yıllarında lale soğanları astronomik fiyatlarla alıcı bulur. Bunu bir bakıma Hollanda'nın lale devri saymak mümkündür. Alexandre Dumas'nın Siyah Lale adlı romanı da Hollanda'daki lale devrine ilişkindir. (Ancak romanın konusu 1672 yılında geçmektedir.) Bizim lale devrimiz ise bundan hayli sonra 1718-1730 yılları arasındadır. Bu suretle, 16. yüzyılda Avrupa'ya giden lale 18. yüzyılda bu kez Avrupa'dan ithal edilir.

Necati Güngör

ENTERESAN LAFLAR...

Bilgisizlik önemli değil, yeter ki ilgisiz kalmayın!

~ Bilge Cahil

Muzaffar Yulchiboev, Uzbekistan

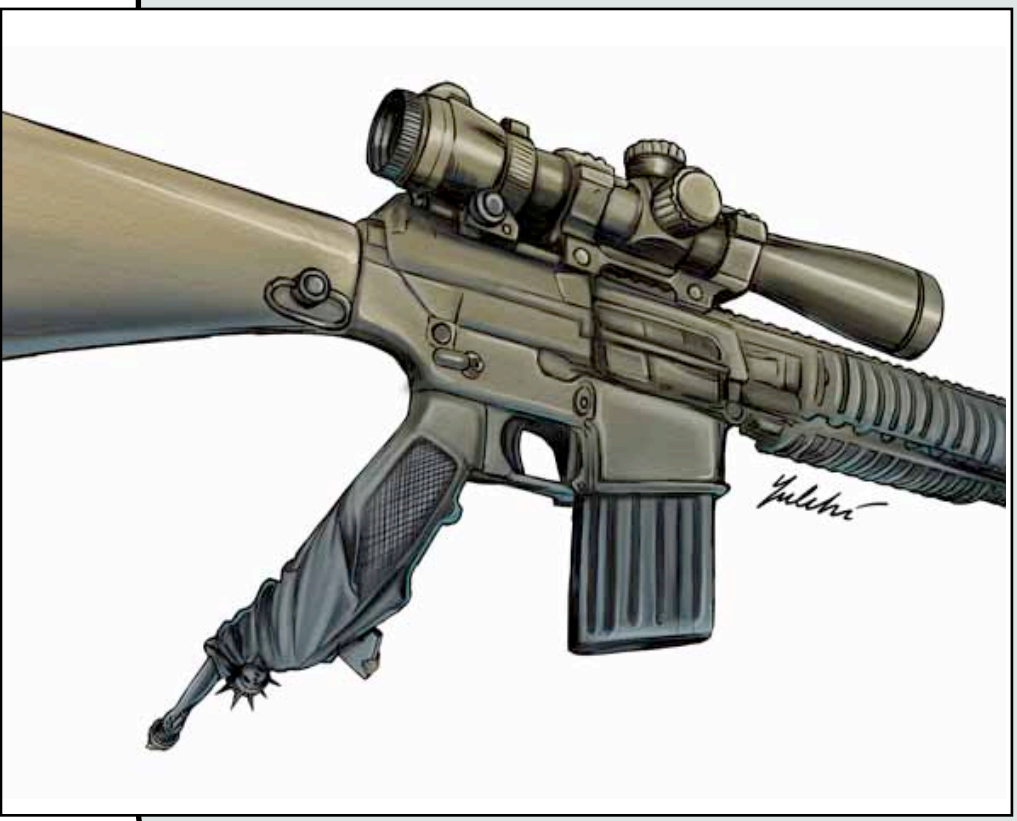

DÜŞÜNÜYORUM!

Cemal Süreya: “Size nefesimi bırakıyorum!”

by Necati Güngör

Cemal Süreya, Haydarpaşa Lisesi’nde okurken, ailesi henüz Bilecik’teydi. Babası, iki kız kardeşi, üvey anneleri...
Liseli Cemal yalnızca tatil zamanlarında **Bilecik**’e dönüyor; ailesiyle özlem gideriyordu. Özellikle kız kardeşleri **Perihan** ve **Ayten**, abilerinin yokluğunda onu çok özlüyor, tatile geldiğinde ayrılmak istemiyorlardı.
Yine bir Şubat tatiliydi... Cemal İstanbul’dan gelmiş, kardeşleriyle bayram gibi iki hafta geçirmişler; iki haftanın sonunda okuluna dönecekti... Yaz tatiline kadar, abilerini göremeyecekti kızlar... Ondan ayrılmak istemiyor, çaresizlikten ağlıyorlardı!
Cemal de arkasında gözü yaşlı bırakacağı kardeşlerini avutmak istiyordu.

Kış mevsiminin ortasındaydı dünya. Bilecik çok soğuktu. Evlerde sobalar yanıyordu; yine de pencere camlarına kadar her yan buz tutuyordu.
Kardeşlerini avutmaya çalışan **Cemal** yerinden kalkıp pencereye gitti; eliyle camı sildi. Açılan cama hohladı. Buğulanan cama, “**Sizi Seviyorum!**” diye yazdı.
Sonra kardeşlerine dönüp, “***Size nefesimi bırakıyorum,***” dedi. “***Baktıkça beni hatırlarsınız.***”
O gittikten sonra iki kız kardeş pencerenin camına bakarak ağlıyorlardı!
Cemal Süreya’nın nefesi vardı camda.

O kızlardan **Perihan Bakır**, bugün ağabeyi **Cemal Süreya** ile ilgili anılarını yazdı. Kitabın adı, “**Size Nefesimi Bırakıyorum**”.
İnsan **Cemal Süreya**’nın yaşamından unutulmaz anılar anlatıyor. Bir hüzünler, acılar, dramlar toplamı olan **Cemal Süreya** gerçeğini, birinci elden öğreniyoruz.

VIGNETTE: AZİZ YAVUZDOĞAN

AGENDA OF TÜRKİYE

aziz yavuzdoğan

Elena Ospina, Colombia

Facial Treatments
by Pepe Pelayo (Chile)

Şili'den yayın yapan "**Humor Sapiens**" dijital mizah platformunun genel yayın yönetmeni **Pepe Pelayo**'nun "**fenamizah e-dergi**" için "**Facial Treatments**" (***Yüz Bakımları***) adlı, görsel metafora, kavramsal mizaha ve grafik gerçeküstücülüğe yakın mizahi foto-montajları.

Humorous photo-montages titled 'Facial Treatments' by Pepe Pelayo, editor-in-chief of the Chile-based digital humor platform 'Humor Sapiens,' created for 'fenamizah e-magazine.' These works lean closely toward visual metaphor, conceptual humor, and graphic surrealism.

Arturo Molero, Spain

Hayalle yaşayanın!

• İstanbul medyasının "**süperstar**"ı **Ajda Pekkan**'ın hayali metroya binmekmiş. Ajda Pekkan en büyük hayalini şöyle açıklamış: "***Bir gün kendimi kamufle edip, elime de bir dergi alıp metroya binmek, insanları gözlemlemek istiyorum. İstanbul'da hiç metroya binmedim, nasıldır bilmiyorum. Merak içindeyim.***" Rabbimiz kimseyi yoklukla, tebdili kıyafetle terbiye etmesin, diyelim bari...

Uzaylıların hava trafiği!

• **ABD**'deki hava trafiğinin saatlerce durması dünya kamuoyunda öne çıkan başlıklardan biri olmuştu. Ünlü yazar **Stephen King** konuya ilişkin dikkat çeken bir paylaşım yaptı. King paylaşımında, "***Uzaylılar dünyaya indi. Uçuşların durdurulmasının gerçek nedeni bu. Körler ama kulakları inanılmaz derecede keskin***" dedi. **King**'in bu paylaşımı dünya genelinde kısa sürede gündem oldu ve sosyal medya kullanıcıları tarafından en çok konuşulan konular arasına girdi. Bizde ise en çok konuşulan konu "**fon hırsızlığı**" olarak gündemden düşmüyor...

Vay mesajlaşanın başına gelen!

• Yargıtay bir boşanma davasında eski sevgilisiyle evlenmeden altı yıl önceki yazışmaların silinmemesini kusur saymış. Yargıtay 2'nci Hukuk Dairesi'ne taşınan dosyada kadına 'sosyal medyada eski erkek arkadaşıyla mesajlaştığı' gerekçesiyle kusur yüklendiği görüldü. Fakat bu mesajlaşmalar 2014'e aitmiş, yani evlilikten altı yıl öncesine aitmiş ama yüksek mahkeme yine de kadını 'mesajları sakladığı için' kusurlu saymış. Saklamış samanı, gelmiş boşanmazamanı.

Kasım gitti, hoşgeldin "efsanesiz" Aralık!

• Her Kasım ayında bir "**efsane**"dir gidiyor. İndirim de indirim olsa, önce bindir sonra indir. Ee, Aralık geldi. Ne olacak şimdi Kasım fırsatları için bir yıl daha mı beklenecek? Üttürü büdüklerin vahşi kapitalizmi işte!

EDEBİYAT anekdotları

Necati Güngör

Safiye Ayla, bu kitapları ne yapacaktı?

SAFİYE AYLA

Yirmi yıl geçmiş aradan... Oysa her şey dün gibi.
Safiye Ayla'nın anılarını yeni baştan yazıp yayımlamıştım. Kitap çıkınca elli tane paketleyip kendisine götürdüm. O sırada **Haseki Hastanesi**'nde tedavi görüyordu.
Kitabının çıktığına sevindi. Hele arka kapakta, **Atatürk, İnönü, Nâzım Hikmet** gibi yaşamında önemli yer tutan kişilerin ortasına kendi resminin yerleştirilmiş olması özellikle hoşuna gitmişti.
"*Bu kitaplar sizin!*" dedim.
Pakete baktı: "*Ne yapacağım ben bu kitapları şimdi?*" diye sordu.
"*Dostlarınıza imzalar, armağan edersiniz...*"
"*Niye armağan edeyim canım? Gitsin parayla alsınlar...*"
"*Siz bilirsiniz. Ama kitaplar sizin...*"
Hakkı olan kitapların kendisine ücretsiz verilişini anlamıyordu.
Oysa bir süre önce bana, seçme şarkılarından oluşan iki kaseti imzalayıp armağan etmişti. Ona göre kaset armağan etmek doğaldı da, kitap armağan etmek aklına yatmamış olmalıydı.
Yine de, bana güvendiği için olacak, alıp kabul etti kitap paketini.
Ertesi hafta yeniden ziyaretine gittim. Bu kez de kitabın telif ücretini götürmüştüm. Anlaşmamıza göre, telifin yarısını kendi alacak, yarısını da ben alacaktım.
"*Safiye Hanım buyurun, telifiniz...*" dedim.
Zarf elinde kaldı öyle. Üste para ödenmesi de tuhafına gidiyordu belki. Zarfı açmadı.
Parayı saymadı. Yastığının altına itti.
Plakçılarla da para konuşmadığını, ne verirlerse aldığını bildiğim için, yadırgamadım.
Daha sonra öğrenecektim ki, o parayı olduğu gibi **Gureba Hastanesine** bağışlamış.
Para pul, mal mülk tutkusu olmayan bir başka güzel insandı.

Ruhi Su türküleriyle Nazım Hikmet'i ağlatmıştı!

Takvimler 1950 yılını gösteriyordu. **Nâzım Hikmet**, cezaevinden yeni çıkmıştı.
İşlemediği bir suçtan yirmi yıl hapis cezası almış; gençliğinin on beş yılını mahpus damlarında geçirmiş; en sonunda o yıl çıkarılan af yasasının kapsamı dışında kalması için özel bir çaba harcanmıştı.
Neyse ki, yurt içinde ve yurt dışında aydın kamuoyu ile hukuk adamları bu haksızlığın giderilmesi için çaba göstermiş, suçsuz suçlu **Nâzım**'ı özgürlüğüne kavuşturmuşlardı.
Nâzım'ın hapisten kurtuluşu onuruna **Abidin Dino**, Suadiye'deki evinin bahçesinde bir parti düzenledi. Bahçe büyük ve yeşillikler içindeydi. Orta yere büyükçe bir masa kurulmuştu. Çağrılılar arasında **Nâzım**'ın yakın dostları yer alıyordu. O dostlar arasında, tıpkı Nâzım gibi iftiraya uğrayarak ceza çektirilmiş biri daha vardı: **Ruhi Su**. Uğradığı iftira ile ceza alması yetmezmiş gibi, çalıştığı operadan da atılmıştı Ruhi Su. Ne var ki onun sazını ve sesini elinden alamıyordu kötü niyetli bazı egemenler! İş bulmakta zorlanan koca sanatçı, kimi akşamlar böyle dostlarıyla buluşuyor, türküleriyle unutulmaz saatler yaşatıyordu.
Suadiye'de, Nâzım'ın onuruna düzenlenen o gecede Ruhi Su bir türkü şöleni veriyordu yine.
Henüz plak da doldurmamış olan Ruhi Su'yu ilk kez yakından dinliyordu Nâzım. Kulakları Anadolu'nun bağrından kopup gelen türkülerle ilk kez böylesine etkili biçimde yıkanıyordu... **Ruhi Su**'nun sazı, üç telinde üç sıska bülbülün öttüğü saz değildi, hayır...
Onun sesi, karlı dağların tepelerinden kopup gelen rüzgâr gibi gümbür gümbürdü!
Dillendirdiği türküler, bir bıçak yarası gibi yüreğe işliyordu!
Gece ilerledikçe yüreğinden taşan duygular gözlerinden yaş olup dökülmeye başladı! O gözyaşları neler anlatmıyordu ki...
Ruhi Su, özgürlüğün eşiğini henüz aşmış olan büyük şairi ağlatmıştı, evet!
Yıl 1950'ydi.
Nâzım Hikmet yurdunu terk edip gitme düşüncesinin çok uzağındaydı henüz.

NAZIM HİKMET

Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Beşiktaşlı sevgilisi"

CAHİT SITKI

MİHRİMAH

Haydi Abbas, vakit tamam;
akşam diyordun işte oldu akşam.
kur bakalım çilingir soframızı;
dinsin artık bu kalp ağrısı.
şu ağacın gölgesinde olsun;
tam kenarında havuzun.
aya haber sal çıksın bu gece;
görünsün şöyle gönlümce.
bas kırbacı sihirli seccadeye,
göster hükmettiğini mesafeye
ve zamana.
katıp tozu dumana,
var git,
böyle ferman etti Cahit,
al getir ilk sevgiliyi Beşiktaş ' tan;
yaşamak istiyorum gençliğimi yeni baştan.

1910 yılında Diyarbakır'da dünyaya gelen **Cahit Sıtkı**, yörede tanınan bir ailenin çocuğuydu. **Mihrimah**'ın babasıysa **Diyarbakır**'da kaymakam olarak bulunuyordu. **Ağabeyi Vedat**, Cahit Sıtkı'yla yaşıttı. Aynı okulda okuyor, birlikte camiye gidiyorlardı.
Diyarbakır'da başlayan **Vedat** ile **Cahit**'in arkadaşlığı İstanbul'da sürecekti.
Vedat'ın babası İstanbul'a atanmış, **Cahit Sıtkı** da ortaöğrenimini tamamlamak üzere **Galatasaray Lisesi**'ne girmişti.
Vedat'ın ailesi Beşiktaş'ta oturuyordu. Kimi günler Cahit Sıtkı o Beşiktaş'taki eve, arkadaşını görmeye geliyordu. Serpilip büyümüş olan güzel **Mihrimah**, delikanlının duyarlı kalbini tutuşturup yakıyordu! Ancak duygularını kendine saklıyordu Diyarbakırlı delikanlı. Abisinin arkadaşı olarak girdiği evin kızına ilgi duymanın ayıp sayılacağını düşünüyordu.
Cahit Sıtkı, aşkını kalbine gömse de güzeller güzeli Mihrimah'ı hiç unutmayacaktı. Bu gizli aşkı, yıllar yıllar sonra Mihrimah'ın ağabeyi **Vedat Günyol**, çocukluk arkadaşı **Cahit Sıtkı**'yı anmak için kaleme aldığı bir yazısında, şiirde sözü edilen "**Beşiktaşlı sevgili**"yi açıklayacaktı.

(Fotoğraf: Macide Birol)

Konstantin Kazanchev, Ukraine

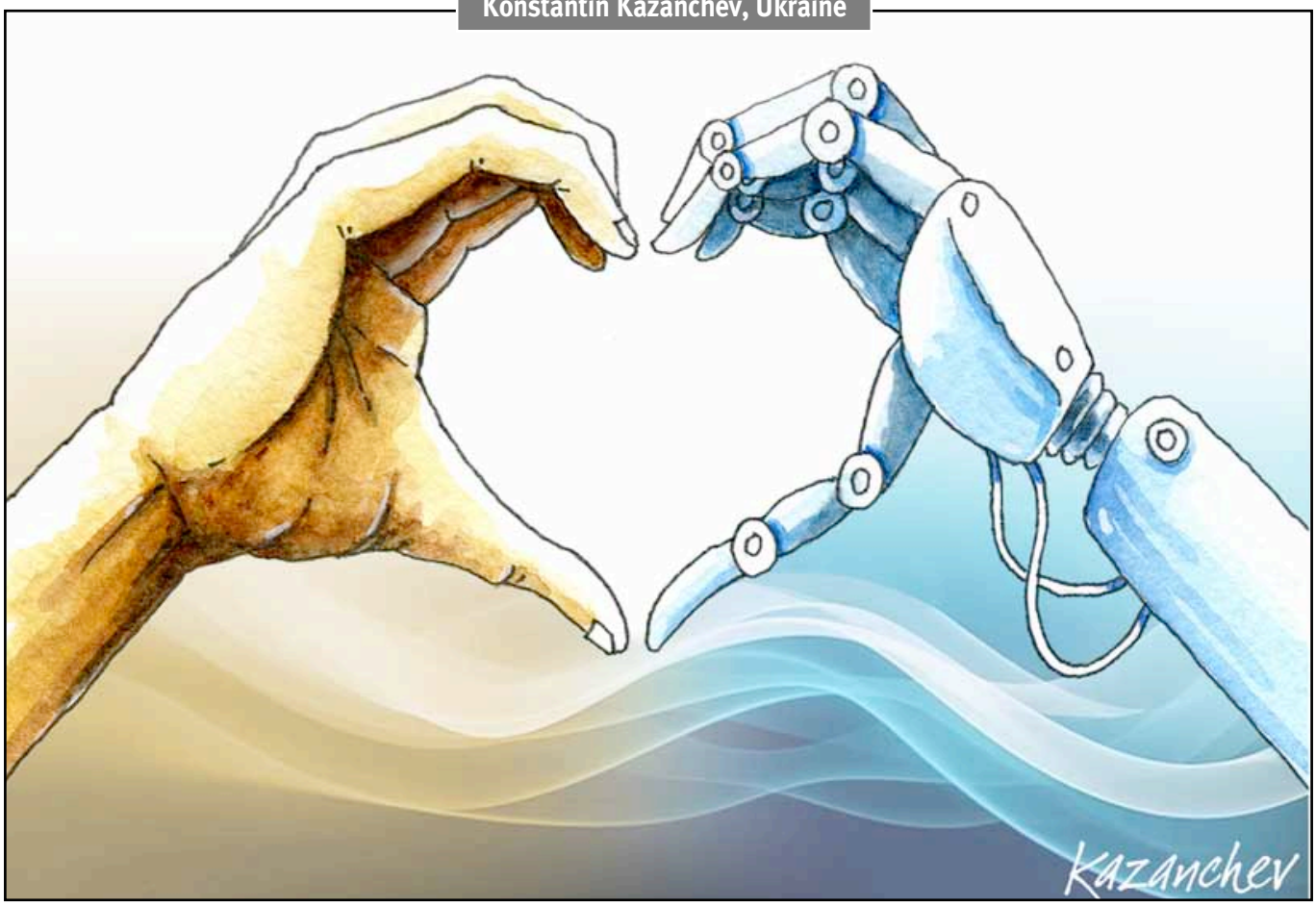

Bernard Bouton, France

aphorisms

Sabahudin Hadzialic / Bosnia & Herzegovina
(Prof. Dr. and Dr. Honoris Cause)

BOSNIAN

● Medijsko opismenjavanje: Pretpostavka uspješnog biznismena. Prijeratni kokošar i poslijeratni akademik.
● Medijsko opismenjavanje: Srbija je smijenila diktatora Vučića. Diktator Vučić sada sve čini da smijeni Srbiju.
● Medijsko opismenjavanje: Aleksandar Vučić, Viktor Orban, Donald Trump, Janez Janša, Robert Fico, Milorad Dodik, Bakir Izetbegović, Andrej Plenković Dagan Čović. Domino efekat ide...
● Medijsko opismenjavanje: Vučić je izgubio izbore. Da li ih je Studentska lista pronašla, u Srbiji?
● Medijsko opismenjavanje: Hrvatske ustaše iz Domovinskog pokreta plaću za Vučićevim četnicima iz SNS-a, Srbija. Nestade im meze na stolu, Obostrano.

ENGLISH

● Media literacy: The profile of a successful businessman. A pre-war petty crook and a post-war academic.
● Media literacy: Serbia deposed the dictator Vučić. Dictator Vučić is now doing everything to depose Serbia.
● Media literacy: Aleksandar Vučić, Viktor Orbán, Donald Trump, Janez Janša, Robert Fico, Milorad Dodik, Bakir Izetbegović, Andrej Plenković, Dragan Čović. The domino effect continues...
● Media literacy: Vučić lost the elections. Did the Student List find it in Serbia?
● Media literacy: Croatian Ustashas from the Homeland Movement are crying for Vučić's Chetniks from the SNS, Serbia. They run out of appetizers on the table, both sides.

TURKISH

● Medya okuryazarlığı: Başarılı bir iş insanının profili. Savaş öncesinin küçük çaplı bir dolandırıcısı, savaş sonrasının ise bir akademisyeni. ● Medya okuryazarlığı: Sırbistan, diktatör Vučić'i devirdi. Diktatör Vučić ise şimdi Sırbistan'ı devirmek için elinden gelen her şeyi yapıyor. ● Medya okuryazarlığı: Aleksandar Vučić, Viktor Orbán, Donald Trump, Janez Janša, Robert Fico, Milorad Dodik, Bakir Izetbegović, Andrej Plenković, Dragan Čović... Domino etkisi devam ediyor... ● Medya okuryazarlığı: Vučić seçimleri kaybetti. Peki, Sırbistan'da Öğrenci Listesi bunu bulabildi mi? ● Medya okuryazarlığı: Hırvatistan'daki Vatan Hareketi'nin Ustaşaları, Sırbistan'daki SNS'nin Vučić yanlısı Çetnikleri için gözyaşı döküyor. Her iki tarafın da sofrasındaki mezeler tükeniyor!

Fan Lintao, China

aphorisms

Ivo Mijo Andric

(Croatia & Bosnia and Herzegovina)

• In the long run, we will live...from today to tomorrow.
• When they are born, Croats will, instead of the birth certificate, get a credit certificate.
• What 's the use of the roof overhead when our house is under mortgage.
• Our past is as clean as tears. We are crying over it all the time.
• If I could choose how to die, I would, most of all, like to die laughing.
• We dreamt of freedom and independence. It turned out to be only a dream.
• The problem is not in the fact that politicians are like chameleons. The problem is in the fact that we are colour- blind.
• Those who were, until yesterday, digging in the fields, are now digging in the garbage containers.
• I have my home. It doesn't matter it's a home for the elderly.
• My wife is like a poppy flower. I am like...a poppy seed.
• The minister of agriculture fell down. It would be better if it was rain.
• I am not superstitious. But, as for better tomorrow,- I don't believe in it.
• The healthiest thing about an apple is to split it with a worm.
• Americans use all the weapons at hand to fight for peace in the world.
• I was not born yesterday to believe in tomorrow.
• It is true that people originate from monkeys. But, it is also true that many of them never made any step further.
• This is a promised land. It was promised to foreigners.

• In the long run, we will live...from today to tomorrow.
• When they are born, Croats will, instead of the birth certificate, get a credit certificate.
• What 's the use of the roof overhead when our house is under mortgage.
• Our past is as clean as tears. We are crying over it all the time.
• If I could choose how to die, I would, most of all, like to die laughing.
• We dreamt of freedom and independence. It turned out to be only a dream.
• The problem is not in the fact that politicians are like chameleons. The problem is in the fact that we are colour- blind.
• Those who were, until yesterday, digging in the fields, are now digging in the garbage containers.
• I have my home. It doesn't matter it's a home for the elderly.
• My wife is like a poppy flower. I am like...a poppy seed.
• The minister of agriculture fell down. It would be better if it was rain.
• I am not superstitious. But, as for better tomorrow,- I don't believe in it.
• The healthiest thing about an apple is to split it with a worm.
• Americans use all the weapons at hand to fight for peace in the world.
• I was not born yesterday to believe in tomorrow.
• It is true that people originate from monkeys. But, it is also true that many of them never made any step further.
• This is a promised land. It was promised to foreigners.

Jitet Kustana, Indonesia

Makhmud Eshonqulov, Uzbekistan

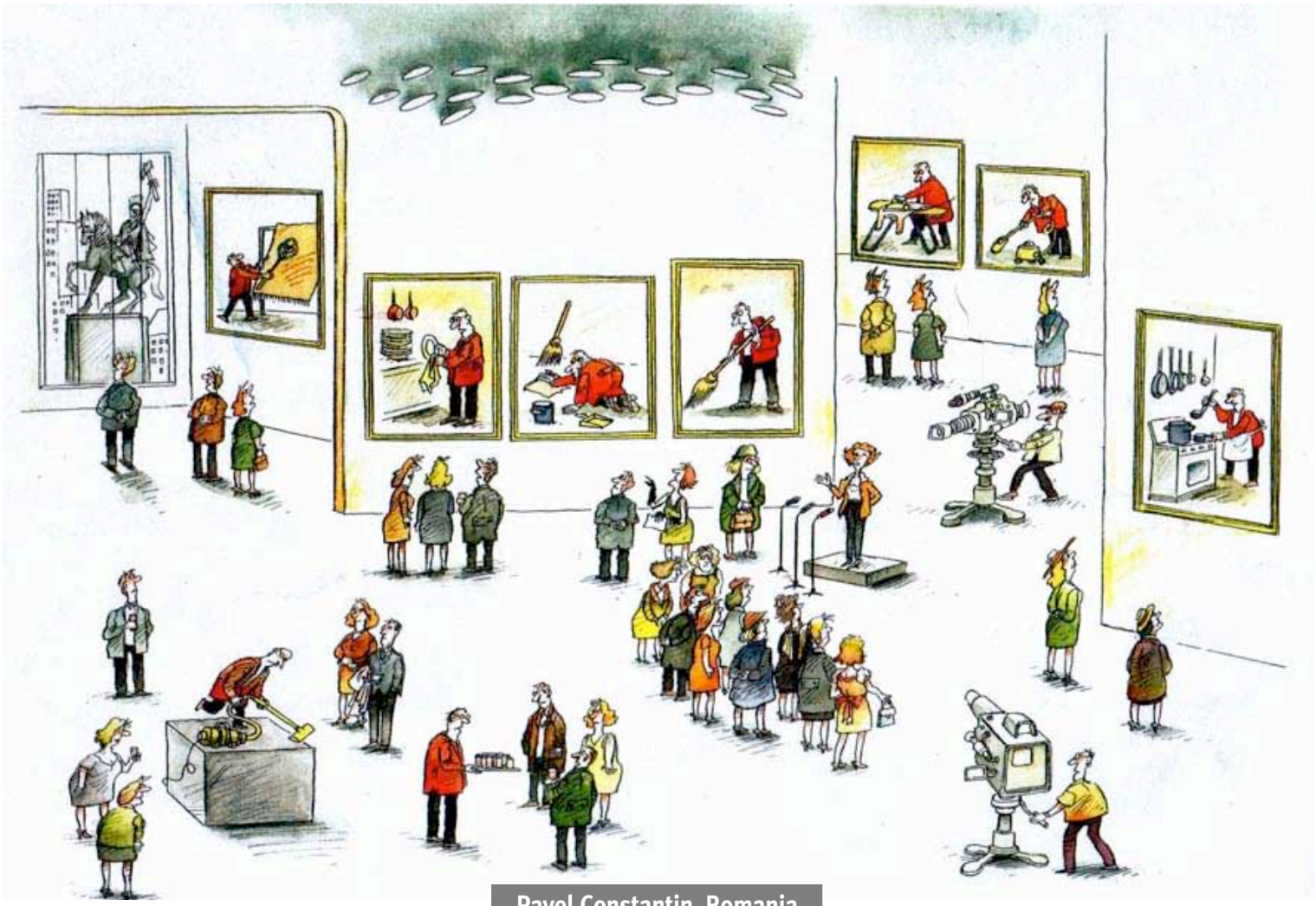

Pavel Constantin, Romania

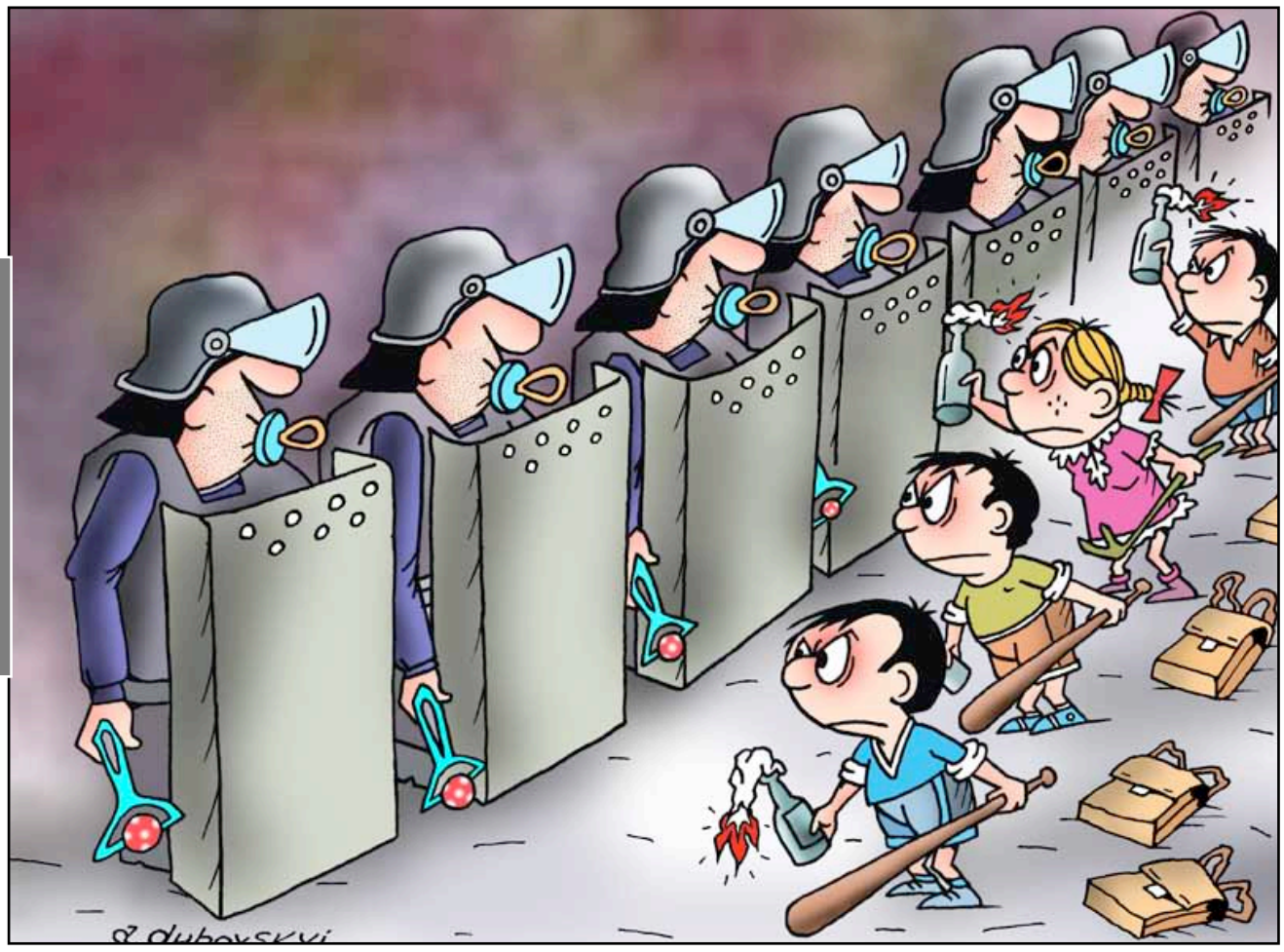

Alexander Dubovsky, Ukraine

Marco De Angelis, Italy

Hule Hanusic, Austria

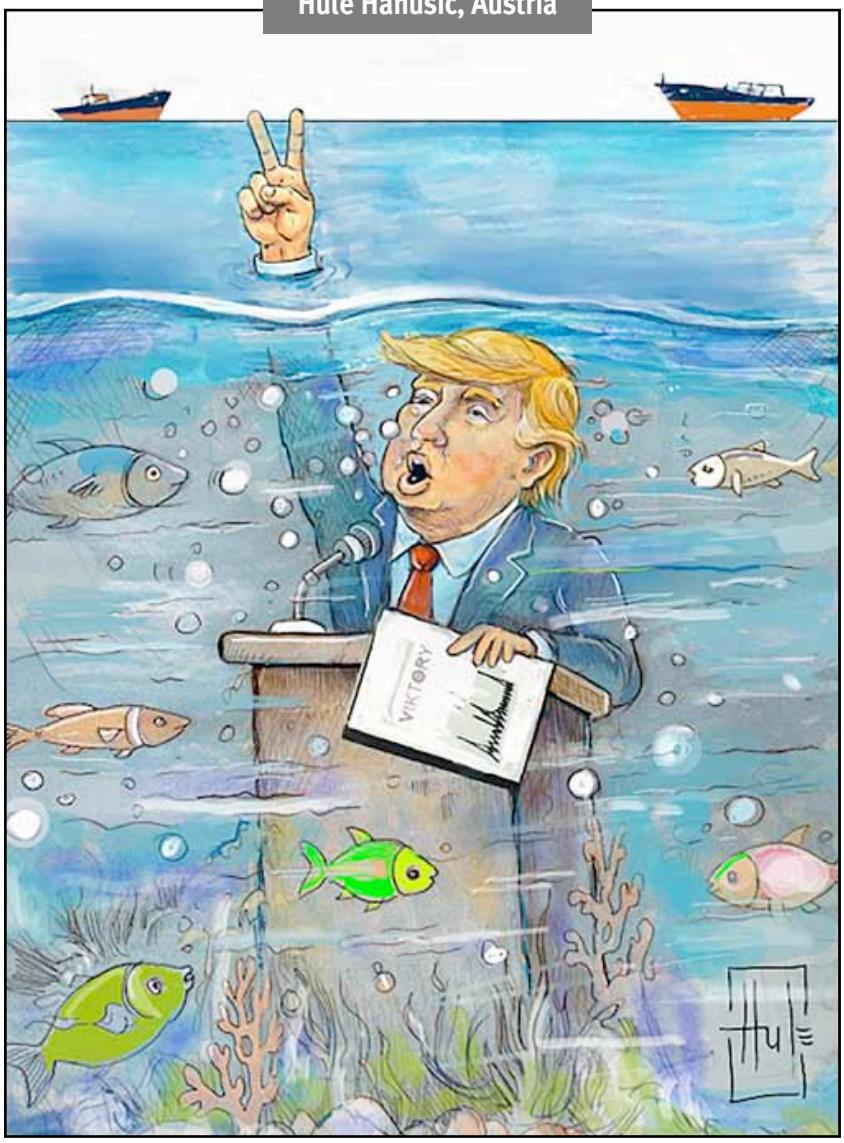

Li Kuijun, China

aphorisms
Emil Strnisa
(Croatia)

• Yüzündeki pudra kurşunu durdurmasaydı ölmüş olacaktı.
• Bir şey satarken şakacı davranın, bir şey alırken akıllı olun.
• Eyerin sırtını taşımaya razı olan kişi, sonunda boyunduruk altında kalırsa şaşırmamalıdır.
• Bugünlerde kimileri zeytinleri hasat etti, kimileri de kesti. Birinciler zeytinyağını alacak, ikinciler ise bahçelerini.
• Hepimiz istatistiksel sayılardan ibaretiz, ne yazık ki tepemiz sıfırlarla dolu.
• Komşu ülkelerdeki rejimler değişiyor. Bizim ülkemizde değişen tek şey rejim ve giderek kötüleşen beslenme alışkanlıkları.
• Kullanım talimatları başlarının üzerinde asılıysa, insanları kontrol etmek kolaydır.
• Taçlar, kralların başlarına bir anlam kazandırmak için kullanılır.
• Küçük ülkelerde bile büyük hırsları olan insanlar vardır. Hırsların devletin büyüklüğünü aşması kötülüktür.
• Sirk şehre geldi. Verimli bir yer buldu, bu yüzden çoğaldı ve orada kaldı.
• Hiç şüphesiz, bu sorunun en iyi cevabı - bir sorudur.
• Saldırı, en iyi Sicilya savunmasıdır. Gerçek satrançta değil, Hırvat Parlamentosundadır.
• Bir peri masalı olarak başladı ve bir fabl olarak sona erdi.
• Yargı sistemimizin hamile bir adalet sistemini kürtaj yaptırmaya zorladığı bir aşamaya geldik.
• Toplum hizmeti cezasını ihmal ettiği için ağır çalışma cezasına çarptırıldı.

• She would have been dead if the powder on her face hadn't stopped the bullet
• Play silly when you sell something and be smart when you buy something.
• Whoever is willing to bear the saddle should not be surprised if he ends up under the yoke.
• These days, some have harvested and some have cut down the olives. The first will get the oil, the second the cottages.
• We are all statistical numbers, it is unfortunate that our top is full of zeros.
• Regimes in neighboring countries are changing. In our country, the only thing that changes is regime the getting worse diet.
• It is easy to control people if there are instructions for use hanging over their heads.
• Crowns serve to give kings' heads some purpose.
• Even small countries have people with big ambitions. It is evil when ambitions exceed the size of the state.
• The circus has arrived in town. He came across a fertile one, so he multiplied and stayed.
• Without a doubt, the best answer to the question is - a question.
• Attack is the best Sicilian defense. The truth is not in chess, but in the Croatian Parliament.
• It started as a fairy tale, and ended as a fable.
• We have reached the stage where our judiciary forces pregnant justice to have an abortion.
• He was sentenced to hard labor for neglecting his community service sentence.

CARICATURE di GIO

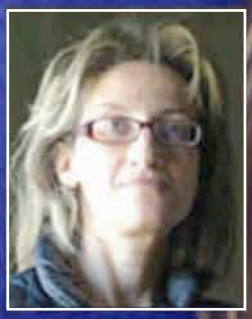

Mariagrazia Quaranta
GIO (Italy)

Daniela Santanchè
(former Italian Minister of Tourism)

• by Aziz Yavuzdoğan

Latin Amerika mizahı üzerine düşünmek.

Latin Amerika'da mizah, yalnızca insanları güldürme aracı değil; aynı zamanda toplumsal hafızanın, kültürel kimliğin ve özgürlük arayışının güçlü bir ifadesidir.

Kıtanın sömürgecilik, diktatörlük, ekonomik eşitsizlik ve siyasi çalkantılarla dolu deneyimleri, mizahının gelişimini derinden şekillendirmiştir. Bunun sonucunda kahkaha genellikle acıyla, ironi umutla, alay ise direnişle iç içe geçmiştir.
Latin Amerika mizahı; Yeryüzünün Yerli halklarından, **İspanyol**ve **Portekiz** kültürlerinden, **Afrika** kökenli topluluklardan ve çeşitli göçmen gruplarından miras kalan zengin bir gelenekler harmanından beslenir. Bu kültürel çeşitlilik; sözlü anlatıcılıktan halk tiyatrosuna, karikatürden edebiyata, sokak gösterilerinden çağdaş stand-up komedisine kadar geniş bir ifade yelpazesine hayat vermiştir. Abartı, beklenmedik karşıtlıklar, absürt durumlar ve günlük hayatın çelişkileri, Latin Amerikalı mizahçıların sıklıkla başvurduğu teknikler arasındadır.
Siyasi karikatür, bu kültürel dokuda özellikle önemli bir yere sahiptir. Çizerler; gazeteler ve mizah yayınları aracılığıyla otoriteye meydan okumuş, bürokrasiyi ve yolsuzluğu ifşa etmiş, toplumsal adaletsizliğe dikkat çekmiştir. Ağır sansür ve siyasi baskı dönemlerinde karikatür, kelimelerle ifade edilemeyenleri görseller aracılığıyla anlatmanın güçlü bir yolu haline gelmiştir. Kimi zaman küçücük bir çizim, bütün bir siyasi söylevden çok daha keskin bir eleştiri sunabilmiştir. Mizah, otoritenin ciddiyet iddialarını boşa çıkarma ve onun heybetli görüntüsünün arkasına saklanan insani zaafları gün yüzüne çıkarma gücüne sahiptir.

Arjantin, Brezilya, Meksika, Küba ve **Şili** gibi ülkelerin her biri, kendi mizah gelenekleriyle bu kültürel zenginliğin farklı bir yüzünü temsil eder. **Arjantin**'de entelektüel ironi ve siyasi hiciv öteden beri öne çıkan bir rol oynamıştır. **Brezilya**'da toplumsal çeşitlilik, günlük hayatın canlılığı ve farklı kültürlerin buluşması mizah için verimli bir zemin sunar. **Meksika** mizahı zaman zaman kara mizah yoluyla ölümü, korkuyu ve hayatın geçiciliğini bir araya getirir. **Küba**'da siyasi gerçeklikler, yokluklar, bürokrasi ve günlük yaşamın çelişkileri, hem mizahın eleştirel gücünü hem de insanların zorluklara dayanmasına yardımcı olma yeteneğini beslemiştir. **Şili**'de ise diktatörlük yıllarının deneyimleri; mizah, ortak hafıza ve özgürlük arasındaki ilişkiyi özellikle belirgin kılınmıştır. Bu ayrımlar elbette katı sınırlar değildir; her ülkenin mizahı geniş bir ses ve perspektif yelpazesini barındırır.
Latin Amerika mizahını anlamak, onun siyasi eleştirinin çok daha ötesine geçtiğini kavramak demektir. Aile ilişkileri, aşk, kıskançlık, mahalle hayatı, futbol, dini gelenekler ve insani zaaflar da mizahın değişmez konuları arasındadır. İnsanlar içinde yaşadıkları sistemi değiştiremediklerinde, en azından onun absürtüklerini gözler önüne sererek bir özgürlük alanı yaratabilirler. Bu anlamda kahkaha, hem ortak bir dil hem de bir tür psikolojik savunma biçimine dönüşür.

Aynı zamanda Latin Amerika mizahı tek bir estetik veya sanatsal yaklaşımla sınırlandırılamaz. Halk komedisinden deneysel karikatüre, absürt edebiyattan tavizsiz siyasi hicve kadar her şeyi kapsar. Bölgenin uluslararası mizaha katkısı, yalnızca tanınmış sanatçılarının çok ötesine geçer. Yerel dergiler, bağımsız yayınlar, karikatür festivalleri ve sanatçılar arasındaki dayanışma ağları, bu canlı kültürü korumada ve yaşatmada hayati bir rol oynar.
Bugün dijital iletişim, **Latin Amerikalı mizahçıların** eserlerini dilsel ve coğrafi sınırların ötesine taşımaktadır. Bir ülkede çizilen bir karikatür, farklı siyasi çağrışımlar uyandırsa bile başka bir yerdeki ortak insani çelişkilerle yankılanabilir. Bu durum, mizahın evrensel potansiyelini gösterirken kültürel bağlamın önemini de bize hatırlatır. Her toplum aynı şeylere gülmez; yine de adaletsizlik, ikiyüzlülük ve güç karşısındaki insani kırılganlık, sınırlar ötesinde anlaşılabilecek bir mizah dilinin zeminini oluşturur.

Latin Amerika mizahının gerçek gücü, acıyı reddetmeden gülebilme yeteneğinde yatar. Burada kahkaha her zaman bir neşe ifadesi değildir. Kimi zaman bir protesto biçimine, kimi zaman bir yas tutma haline veya yarınlara duyulan sessiz bir inancın dışavurumuna dönüşür. Bir mizahçı dünyadaki tüm sorunları çözemeyebilir, ancak bu sorunların doğal veya kaçınılmaz olduğu inancına meydan okuyabilir. Bunu yaparken Latin Amerika mizahı bize kahkahanın sadece bir eğlence biçimi olmadığını; aynı zamanda düşünmenin, ve direnmenin de bir yolu olduğunu hatırlatır. ■

Reflecting on Latin American Humor.

In Latin America, humor is not merely a means of making people laugh; it is also a powerful expression of social memory, cultural identity, and the pursuit of freedom.

The continent's experiences of colonialism, dictatorship, economic inequality, and political upheaval have profoundly shaped the evolution of its humor. As a result, laughter is often intertwined with pain, irony with hope, and ridicule with resistance.
Latin America's humor draws on a rich blend of traditions inherited from Indigenous peoples, **Spanish** and **Portuguese cultures**, Afro-descendant communities, and diverse immigrant groups. This cultural diversity has given rise to a broad spectrum of expression, ranging from oral storytelling and folk theater to caricature and literature, as well as from street performances to contemporary stand-up comedy. Exaggeration, unexpected contrasts, absurd situations, and the contradictions of everyday life are among the techniques frequently employed by **Latin American humorists**.

Political caricature occupies a particularly important place in this cultural landscape. Through newspapers and satirical publications, artists have challenged authority, exposed bureaucracy and corruption, and drawn attention to social injustice. During periods of severe censorship and political repression, caricature became a powerful means of expressing through images what could not be said in words. Sometimes, a tiny drawing could deliver a more incisive critique than an entire political speech. Humor has the power to undermine authority's pretensions to seriousness and expose the human weaknesses concealed behind its imposing image. Countries such as **Argentina, Brazil, Mexico, Cuba**, and **Chile** each represent a distinct facet of this cultural richness through their own comedic traditions. In **Argentina**, intellectual irony and political satire have long played a prominent role. In **Brazil**, social diversity, the vitality of everyday life, and encounters between different cultures provide fertile ground for humor. **Mexican humor** sometimes brings death, fear, and the transience of life together through dark comedy. In **Cuba**, political realities, shortages, bureaucracy, and the contradictions of daily life have nurtured both the critical force of humor and its ability to help people endure hardship. In Chile, the experiences of the dictatorship years have brought the relationship between humor, collective memory, and freedom into particularly sharp focus. These distinctions, of course, are not rigid boundaries; each country's humor encompasses a wide range of voices and perspectives.
Understanding **Latin American humor** also means recognizing that it extends far beyond political criticism. Family relationships, love, jealousy, neighborhood life, football, religious traditions, and human weaknesses are equally enduring subjects of comedy. When people cannot change the system in which they live, they can at least create a space of freedom by exposing its absurdities. In this sense, laughter becomes both a shared language and a form of psychological defense.
At the same time, Latin American humor cannot be confined to a single aesthetic or artistic approach. It encompasses everything from popular comedy and experimental caricature to absurdist literature and uncompromising political satire. The region's contribution to international humor goes far beyond its celebrated artists. Local magazines, independent publications, cartoon festivals, and networks of solidarity among artists all play an essential role in preserving and sustaining this vibrant culture.
Today, digital communication carries the work of Latin American humorists beyond linguistic and geographical boundaries. A cartoon created in one country can resonate with shared human contradictions in another, even when it evokes different political associations. This demonstrates the universal potential of humor while reminding us of the importance of cultural context. Not every society laughs at the same things; nevertheless, injustice, hypocrisy, and human vulnerability in the face of power provide the foundations for a language of humor that can be understood across borders.
The true strength of Latin American humor lies in its ability to laugh without denying pain.

Laughter here is not always an expression of joy. At times, it becomes a form of protest; at others, an expression of mourning or a quiet affirmation of faith in tomorrow. A humorist may not be able to solve all the world's problems, but they can challenge the belief that these problems are natural or inevitable. In doing so, **Latin American humor** reminds us that laughter is not merely a form of entertainment, but also a way of thinking, remembering, and resisting. ■

Latin Amerika mizahı için ne dediler?
What did they say about Latin American humor?

PEPE PELAYO, *Chile*

• **Aziz**'in yazısında ele aldıklarını burada tekrarlamak ya da onun görüşlerini tartışmak istemiyorum. Niyetim daha ziyade perspektifi biraz genişletmek ve **Latin Amerika mizahının**, söylenenlerden farklı bir şeyler sunabilecek diğer yönlerini keşfetmek. Bir mizahçı olarak tecrübelerimden yola çıkarak, bölgemizdeki farklı mizah biçimlerinin hepsinin aynı gelişim düzeyine ulaşmadığını gözlemliyorum. Örneğin grafik mizah, uluslararası alanda kabul görmüş bir kalite ölçütü olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Sanatçılarımızın dünyadaki yarışmalardaki varlığına ve aldıkları ödüllere bakmak bunu görmek için yeterlidir. Diğer disiplinlerde ise tablo daha dengesiz: Geleneksel, yerel köklere sahip komedinin güçlü varlığıyla bir arada var olmalarına rağmen, öne çıkan icracılarımız ve yüksek kaliteli sahne yapımlarımız var; mizahi sinema bazı iyi çalışmalar sunuyor ancak üretim sınırlı; radyo bazı dikkat çekici anlara sahne olurken, genel olarak televizyon gelişime muhtaç bir alan olmaya devam ediyor.
Popüler mizah da ilgiye değer. Genellikle doğrudan **taşlamalı/gösterişli** ve lafi uzatmayan bir yapıya sahiptir ve günlük bir amaca hizmet eder: Zorluklarla, kişisel talihsizliklerle ve hatta iktidar sahiplerinin potlarıyla başa çıkmamıza yardımcı olur. Bu bir direnç biçimi olabileceği gibi bir kaçış yolu da olabilir; her zaman değiştiremediğimiz bir gerçeklikten mesafe almamızın bir yoludur.
Elbette bunların hiçbiri yalnızca **Latin Amerika**'ya özgü değildir. Belki de ilginç olan, tüm farklılıkları, güçlü yönleri ve sınırlılıkları ile mizah biçimlerimizin çok daha geniş bir olgunun parçası olduğunu kabul etmektir: Çevremizdekilere ve oldukça sık bir şekilde kendimize gülmekten ibaret o çok insani ihtiyaçtır.

- - -

• I do not wish to repeat here what Aziz discussed in his article, nor to debate his views. My intention is rather to broaden the perspective somewhat and explore other facets of Latin American humor that might offer something different from what has been stated. Based on my experience as a humorist, I observe that not all different forms of humor in our region have reached the same level of development. For example, graphic humor has been—and continues to be—an internationally recognized benchmark of quality. Looking at the presence of our artists in global competitions and the awards they receive is enough to see this. In other disciplines, the picture is more uneven: while they coexist with the strong presence of traditional, locally rooted comedy, we have prominent performers and high-quality stage productions; humorous cinema offers some good works, but production is limited; radio witnesses some remarkable moments, while television generally remains an area in need of development. Literary and musical humor, on the other hand, show a more limited presence that varies from country to country. Popular humor is also worthy of attention. It generally has a direct, burlesque (satirical/extravagant), and straightforward structure, serving an everyday purpose: helping us cope with hardships, personal misfortunes, and even the blunders of those in power. This can be a form of resistance as well as a way of escape; it is a way of distancing ourselves from a reality that we cannot always change. Of course, none of these are exclusive to Latin America. Perhaps what is interesting is to recognize that, with all their differences, strengths, and limitations, our forms of humor are part of a much broader phenomenon: that very human need consisting of laughing at those around us and, quite frequently, at ourselves.

• • •

CARLOS AMORIM, *Brasil*

• Latin kökenlerimiz, insanları güldürme/mizah yaratma biçimlerimizde ve mizah anlayışımızda benzerlikler getirdi. **Portekiz** ve **İspanya**'nın **Amerika**'ya gelmesinden sonra, Orta Çağ tarzındaki ozanlarla şekillenen **Avrupa mizahı**, binlerce yıldır yerleşik olan ve hayata bakış açıları kendine özgü olan diğer kültürlerle karşılaştı. Mantıksal olarak, **Portekizliler** ve **İspanyollar** halkların sözlü geleneği veya belgeleme eksikliği yoluyla mizahla ilgili pek fazla kayıt bulamadılar. Yerli halklar arasında gizemcilikle mücadele etme ihtiyacının o kadar da fazla olmadığını düşünüyorum. Mizahın var olabilmesi için mücadele edilecek bir şeye ihtiyaç vardır ve Avrupalı işgalciler bunun bolca örneğini getirdiler. Buna **Brezilya**'da yerli kültürü ve daha sonra Afrika kültürünü de ekleyin; sömürgeci bizzat kendisi, baskıcıya karşı kültürel bir direniş zemini yarattı. O dönemin baskıcısı gitti, ama başkaları geldi ve çoğu zaman mizah, günlük toplumsal baskıya karşı son direniş biçimidir. Yerli halklar, **Afrika diasporası** ve burada yerleşmiş Avrupalılarla birlikte, Avrupa mizahından farklı, daha hafif, daha popüler, ama şenlikli ve bu nedenle daha etkili bir mizah anlayışıyla gülmeyi öğrendik.

- - -

• Our shared Latin roots have brought similarities in our ways of making people laugh / creating humor and in our sense of humor. Following the arrival of Portugal and Spain in the Americas, European humor—shaped by medieval-style troubadours—encountered other cultures that had been established for thousands of years and possessed unique outlooks on life. Logically, the Portuguese and Spaniards did not find many records related to humor through the oral tradition of the peoples or a lack of documentation. I think there was not that much need to combat mysticism among the indigenous peoples.
For humor to exist, there is a need for something to struggle against, and the European invaders brought plenty of examples of that. Add to this indigenous culture and later African culture in Brazil; the colonizer himself created a ground for cultural resistance against the oppressor. The oppressor of that era is gone, but others came, and very often humor is the ultimate form of resistance against daily social oppression. Together with the indigenous peoples, the African diaspora, and the Europeans who settled here, we learned to laugh with a sense of humor that is different from European humor—lighter, more popular, but festive and therefore more effective.

• • •

CESAR ANDRES LEAL, *Uruguay*

• Kişisel olarak, mizah sanatçısının esas olarak topluma yaptığı seyahatlerde sanatının çoğunu yaptığına inanıyor: alegorik, eleştiri ve meşgul olduğu çeşitli temaslardan farklı bir gözlem; "**Dünyanın kurtarılan mizahı**" ile ilgili bir şey.

- - -

• Personally, I believe that the humorist mostly creates a large part of their art through journeys made into society: an allegoric critique and a different observation from the various themes they engage with; something related to the "rescued humor of the world." *Greetings and departures from Uruguay!*

• • •

EDUARD CALDARI JR, *Brasil*

• **Güney Amerika** mizahından bahsederken, Brezilya'nın **São Paulo** eyaletindeki **Piracicaba** şehrinde düzenlenen dünyanın en büyük ve en uzun soluklu grafik mizah etkinliklerinden birini göz ardı etmek imkansızdır. 1974 yılında, askeri rejim döneminde, bir grup yerel sanatçı, gazeteci ve entelektüelin girişimiyle kurulan **Piracicaba Uluslararası Mizah Salonu**, günümüzde türünün en önde gelen etkinliklerinden biri olarak kabul ediliyor ve Piracicaba'ya "**Dünya Mizah Başkenti**" unvanını kazandırıyor. Belediye yönetiminin **Kültürel Eylem Dairesi** tarafından düzenlenen etkinlikte, karikatürler, editoryal karikatürler, karikatürler ve çizgi romanlardan oluşan resmi bir serginin yanı sıra, şehrin çeşitli kültürel mekanlarında düzenlenen paralel sergiler de yer alıyor. Her yıl Ağustos ve Ekim ayları arasında gerçekleşen Salon, mizah sanatında düşünme, tartışma ve yenilik için bir alan olmaya devam ederken, yeni yetenekleri keşfediyor ve hem tarihi eserleri hem de onları yaratan sanatçıları kutluyor. Etkinlik, koruma altındaki tarihi bir yapı olan eski bir şeker fabrikası "**Engenho Central**"da düzenleniyor.

- - -

• **When talking about South American humor, it is impossible to ignore one of the largest and longest-running graphic humor events in the world, held in the city of Piracicaba, in the state of São Paulo, Brazil. Founded in 1974 during the military regime through the initiative of a group of local artists, journalists, and intellectuals, the Piracicaba International Humor Salon is considered today one of the premier events of its kind, earning Piracicaba the title of "World Capital of Humor." Organized by the Municipal Department of Cultural Action, the event features an official exhibition of cartoons, editorial cartoons, caricatures, and comic strips, alongside parallel exhibitions held in various cultural venues throughout the city. Taking place every year between August and October, the Salon continues to serve as a space for reflection, debate, and innovation in the art of humor, while discovering new talents and celebrating both historical works and the artists who created them. The event is held at Engenho Central, a former sugar mill that is a protected historic structure.**

• • •

OMAR ZEVALLOS, *Peru*

• Latin Amerika mizahı, İspanyolca konuşulan farklı ülkelerde gelişmiş olan gözüpeklik/hazırcılık/açıkgözlülük siyasi mizahla karakterize edilir. Yıllarca **Şili**'de "**El Pingüino**", **Arjantin**'de "**Sex humor**" ve **Brezilya**'da "**O'Cruzeiro**" gibi dergilerde mizahi fıkralar yayımlandı, bununla birlikte, çoğunlukla çizerlerin çeşitli eğilimlerdeki siyasi dergiler için çalıştığı **Peru**'da olduğu gibi, pek çok siyasi mizah da yapılmıştır. Mizah; **Küba** mizahının kendi koşullarıyla yaratıcı bir şekilde alay etmesi gibi, öz yapı/karakter biz Latinlerin hayata bakış açısıyla yakından ilgilidir. Örneğin biz Latinler, Kuzey Amerikalılara komik gelmeyen şeylere güleriz.

- - -

• Latin American humor is characterized by cunning/improvisation/cleverness (picardía) and political satire that have evolved across various Spanish-speaking countries. Over the years, humorous jokes have been published in magazines such as "El Pingüino" in Chile, "Sex Humor" in Argentina, and "O'Cruzeiro" in Brazil; however, a great deal of political satire has also been produced—as seen in Peru, where cartoonists mostly worked for political magazines of various leanings. Humor is closely tied to idiosyncrasy and the way we Latinos view life, much like Cuban humor, which creatively pokes fun at its own circumstances. For instance, we Latinos laugh at things that do not seem funny to North Americans.

• • •

Jose Alberto Rodriguez Avila (Avilarte),Cuba

J. Bosco De Azevedo, Brasil

MİZAH HABER Ahmet Zeki Yeşil

YILBAŞI

Senede bir gün yemek içmek ve göbek atmak, dar gelirli vatandaşların da hakkıdır. Biz de insanız, biz de yeni yıl partisi isteriz. Bu parti başka parti; adamı işe koymaz, kömür ve gıda kolisi dağıtmaz. Bu partide yan gelip yatılmaz. Büyük düşünelim, büyük eğlenelim. Yılbaşı gecesi, cari açığımızı aklımıza getirmeyelim. Cari açık olur, cari kapalı olmaz. Cari açığın nedeni büyümedir. Büyümede rekor kırdık, çok şükür. "***Neremiz büyüdü?***" diye sormayalım. Bütün bir yılı horuldayarak geçireceğiz, bu gece kös kös oturmayalım. Hoplayalım zıplayalım, gaz çıkartma özgürlüğümüzü kullanalım...

Ne yazık ki maddiyatımız kısıtlı. Yılbaşı gecesi dansöz oynatamıyoruz. Televizyonların yılbaşı programında dansöz de yok! İşte, ülkemizdeki gelir adaletsizliği buradan belli. Doğal olarak strese giriyor ve kendimiz oynamak zorunda kalıyoruz. Bu da bizi yoruyor, nefes nefese kalıyoruz. Kalp krizi geçirenler var. Başka? Telefonda kendisini savcı ve polis olarak tanıtıp, "***Takıl bana, hayatını yaşatayım sana***" diyenler tarafından kandırılıyoruz.

Benim ocak ayı maaş zammım uçtu gitti mesela. Bu durumda, bankaların dansöz kredisi vermesini istiyoruz. Dansöz deyip geçmeyelim, dansöz demokrasinin direğidir. Gelecek seçimde, dansöz vaat eden partinin seçimi kazanacağına kesin gözle bakıyoruz. Bankalar dansöz kredisi vermezse devletimiz, dar gelirli ailelere yılbaşı gecesi için bir adet dansöz tahsis etsin. İki dansöz olursa, yılbaşı tavuğu tadından yenmez. Dansözde bir hasar meydana gelecek diye tedirgin olmaya gerek yok; dansöz, ailenin reisine imza karşılığı teslim edilsin. Meydana gelebilecek hasarın bedeli, maaşından on taksitte kesilsin.

Ülkemizde dansöz açığı varmış. Askıda ekmek yerine, askıda dansöz olsun. Yurt dışından doktor ithal edileceğine, dansöz ithal edilsin. Türkçe bilmeyen doktorla anlaşamazsın ama dansözle gayet güzel anlaşırsın. "***Dansöz, kalp krizine neden olabilir***" görüşü yanlış! Suni teneffüs yoluyla insanı hayata döndüren dansözler var. O gece kafalar iyi olacağından kimse kimsenin cari açığına bakmaz. Oturduğun yer cari açığını kapatmaz. Kıpırdadığında, cari açığın yanlardan görünür. Telefonumuzun ışığını açalım ancak ışığı, insanların cari açığına tutmayalım. Küresel kriz gibi teğet geçelim, gerekirse hukukundan dolanalım.

Açalım bağrımızı görünsün kıllar, kırılsın tabaklar! Tıngırdatılan her tencere, pahalılığı protesto mitingi havası verir. Bu durum, gecenin anlam ve önemine terstir. Lütfen, ters işler yapmayalım! Yeni yılın ilk dakikalarında piyango biletimize bakalım; zengin olmadıysak zıbarıp yatalım

Julio Carrion Cueva, Peru

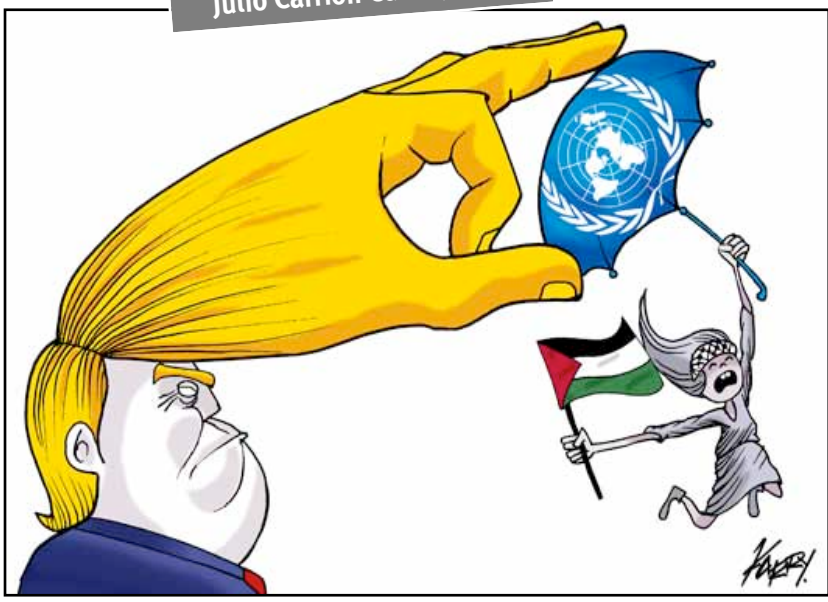

Roman Sika, Slovakia

Muammer Kotbaş, Türkiye

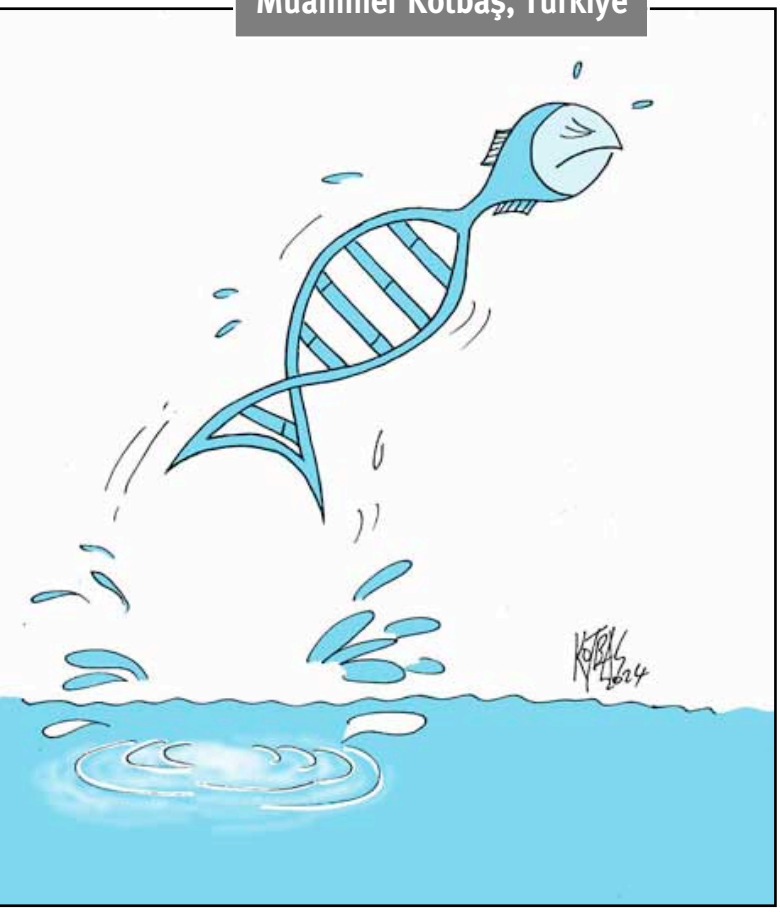

Muhittin Satır, Türkiye

Kubilay Bayar, Türkiye

Doğukan Türköz, Türkiye

Ada Inge Richards, Türkiye

HISTORY OF SCIENCE

ERGUN AKLEMAN-

BUTTERFLY EFFECT

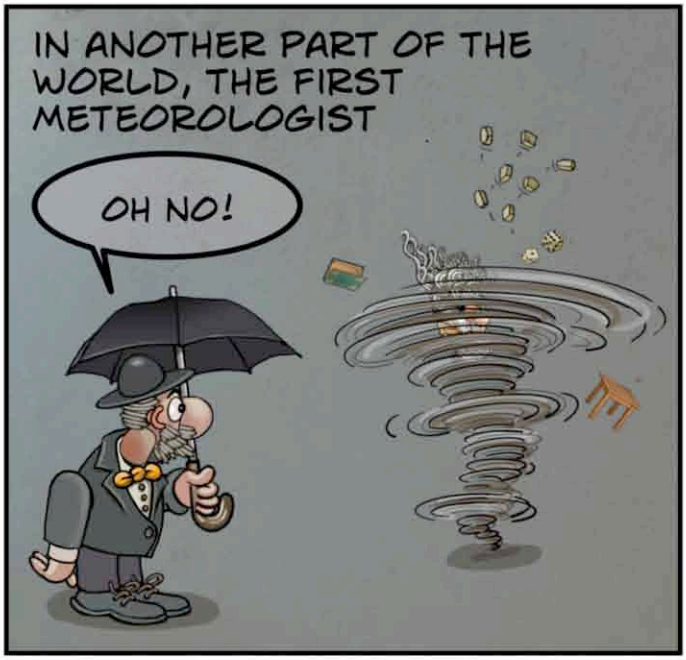

THE TERM BUTTERFLY EFFECT WAS COINED BY MATHEMATICIAN AND METEOROLOGIST EDWARD NORTON LORENZ. HE OBSERVED THAT NONLINEAR EQUATIONS CAN HAVE SIGNIFICANTLY DIFFERENT OUTPUTS BASED ON SMALL ALTERATIONS OF INPUT. ONE OF HIS FRIENDS COMMENTED THAT IF THE THEORY WERE CORRECT, ONE FLAP OF A SEA GULL'S WINGS WOULD BE ENOUGH TO ALTER THE COURSE OF A TORNADO. IN LATER SPEECHES AND PAPERS, LORENZ USED THE MORE POETIC BUTTERFLY.

Nasif Ahmed, Bangladesh

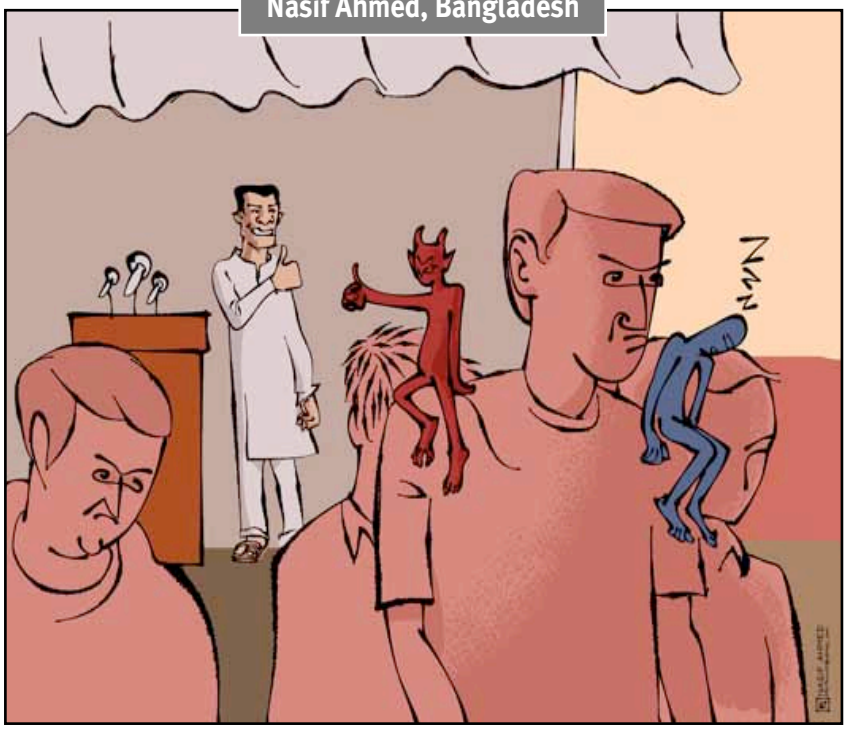

Tode Risto Blazhevski, N. Macedonia

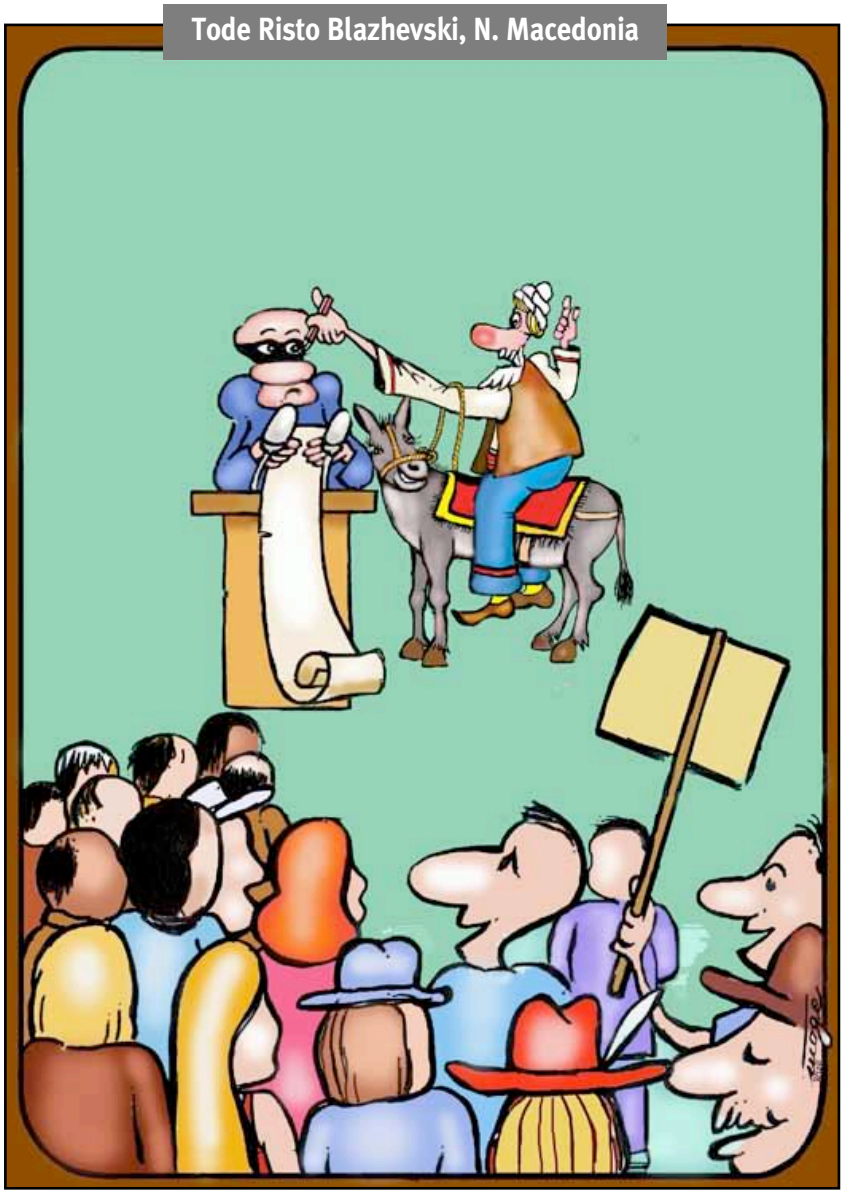

article

Vladimir Rudov (Ukraine)

PARATONER

Igor bir şair olsaydı, Zhanna'yı sıçramaya hazır bir vaşakla karşılaştırırdı muhtemelen. Bir doktor olsaydı, stresli bir durumun etkilerini kesinlikle tespit ederdi. Ama ikisi de olmadığı için—bir inşaat ustabaşı olarak çalıştığı için—karısının eve döndüğündeki halini basitçe şöyle tanımladı: kötü bir ruh halindeydi. Belki daha az şiirselsdi, ama daha doğruydu.

Sessizce akşam yemeği yediler. Arada sırada yapılan yorumlar, fırtına öncesi sessizlik gibi hissedilen anın gerginliğini daha da vurguluyordu. Sanki bir dakika sonra şimşek çakacak, gök gürleyecek ve etraflarındaki her şey serbest kalan doğa olaylarıyla sarsılacaktı.

"Dubova'nın durumu nasıl?" diye sordu Igor karısına ihtiyatlı bir şekilde.

Hiçbir yanıt gelmedi. "İşe yaramadı!" diye düşündü Igor endişeyle.

"Dubova mı?" diye sordu Zhanna biraz sonra. "Dubova'yı tanıyorsunuz, değil mi?"

"Evet," dedi Igor, kayıtsızmış gibi yaparak. "Yine mi kendine şık bir şeyler giydirdi?"

"Evet, yaptı." Zhanna birden canlanarak Igor'a baktı. "Bugün beni neredeyse bayıltacak kadar zevksiz bir şapka takmıştı! Diğerleri ise -biliyorsunuz nasıl olduklarını- 'Ah, ne harika, Dina! Sana çok yakışıyor!' diye hayranlıklarını dile getiriyorlardı. Ama dürüst olmak gerekirse, ona bir ineğe eyer kadar yakışıyor."

"Aynen öyle," diye onayladı Igor, şapkanın nasıl göründüğüne dair en ufak bir fikri olmamasına rağmen. "Dubova'nın zevkinin berbat olduğunu hep söylemişimdir."

"Biliyor musun," diye devam etti, bezelye çorbasını bitirip kızarmış ete geçtikten sonra, "dün gece senin Bikuch'unu rüyamda gördüm" (aslında ne o zaman ne de daha önce Bikuch'u rüyasında görmemişti). "Ve nedense, o bir hindiydi," diye ekledi Igor gülümseyerek.

"Gerçekten de kendini beğenmiş bir herif," diye öfkeyle araya girdi Zhanna. "Kendini çok önemliymiş gibi gösteriyor! Yeni yönetmen ona sempati duydu diye... Bu tür insanlardan nefret ediyorum!" diye ekledi kızgınlıkla.

"Bunlar nereden geliyor ki?" diye sordu Igor öfkeyle. "Ekin gibi ekilmiyorlar ya da dükkandan alınmıyorlar. Mesela Yermokhina'yı ele alalım..."

"Yermokhina'dan bahsetmeyin bana!" Zhanna'nın güzel gözleri parladı. "Son zamanlarda çok 'edepli' oldu! Bugün yanına gittim ve 'Yermokhina, eğer biri sorarsa, atölyeye gittiğimi söyle; sadece markete uğrayacağım.' dedim. İnanır mısınız? Dudaklarını büzdü ve 'Biliyor musun, bundan bıktım. Gitmek istiyorsan git, ama ben seni koru-mayacağım.' diye cevap verdi. Gerçekten de çok tuhaf biri değil mi?"

"Ona ne dedin? 'Baş belası' mı?" Igor kahkahalarla sarsıldı ve bu ifadeyi ara sıra tekrarladı. Zhanna gülümsedi.

"Ve sonra, vardiyanın bitimine az kala, Kaşçeyev yanıma geldi..." diye devam etti...

Igor ve Zhanna'nın ilginç bir kedisi var! Adı Timka. Büyük ve tüylü olan Timka, ısındığı ve rahatladığı anda mırıldanmaya başlıyor. Igor, Timka'yı bu özelliğinden dolayı aileden biri gibi seviyordu. Belki de bu sessiz kedi mırıltısı ona Hava Kuvvetleri'ndeki hizmetini hatırlatıyordu...

"Dinlemiyorsun," dedi Zhanna, sesi kırgın geliyordu.

"Dinliyorum," dedi Igor, dikkatini yeniden toplayarak.

"Kashcheyev yanınıza geliyor..."

"Kashcheyev yanıma gelip, 'Ne kadar oldu, Zhanna...' dedi."

Hayır, Timka ile asla sıkıcı bir an olmaz! Igor onu sonsuza kadar dinleyebilirdi. Ama karısına da dikkat etmesi gerekiyordu. Igor biliyordu: karısı iş arkadaşları hakkında ne kadar çok olumsuz duyguyu dile getirirse, kendisine yöneltilen olumsuz duygular o kadar azalacaktı.

Marcel Cizmar, Slovakia

Eda Uzunoğlu, Türkiye

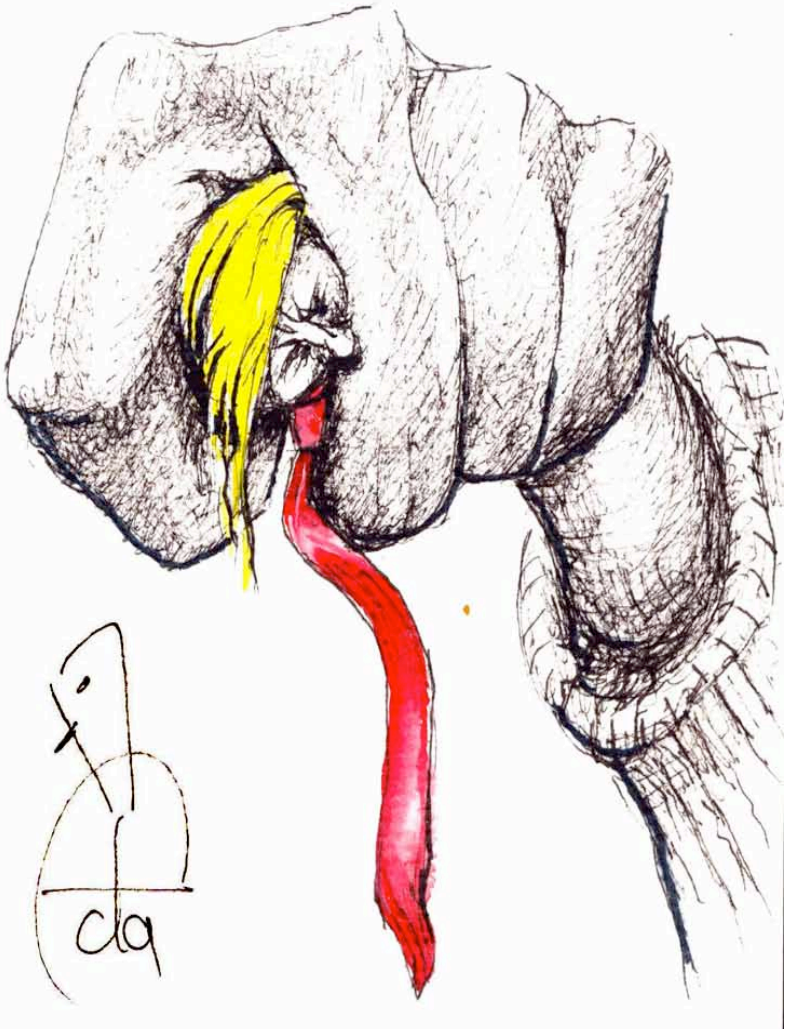

Gabriel Ferrari, Argentina

Bibek Sengupta, India

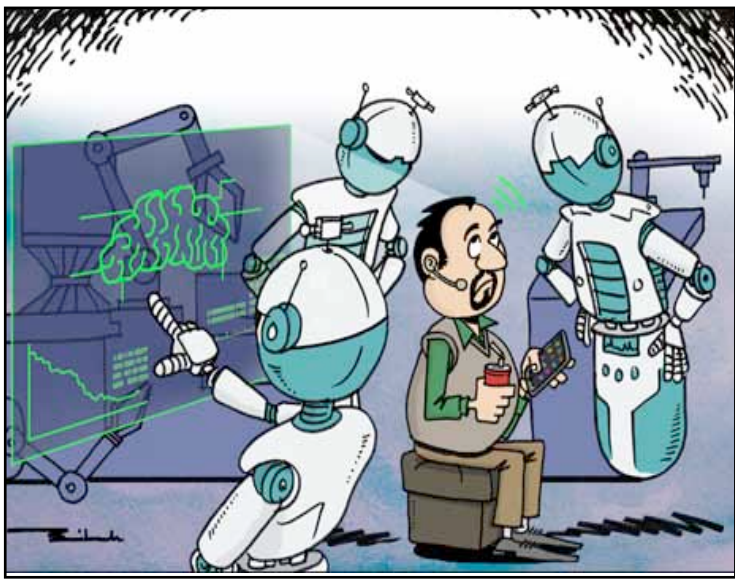

THE CHIKANK CARTOON GALLERY

'Chicane' is the pen name of Mark Winter, a New Zealander who lives and cartoons in London

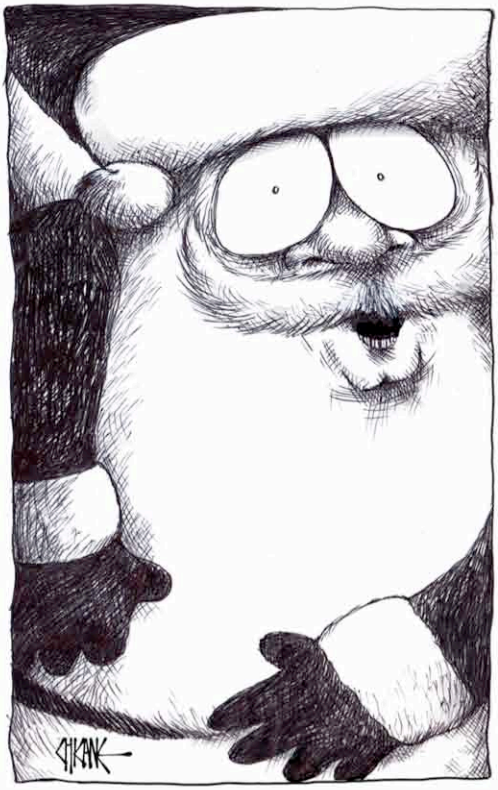

Claustrophobia

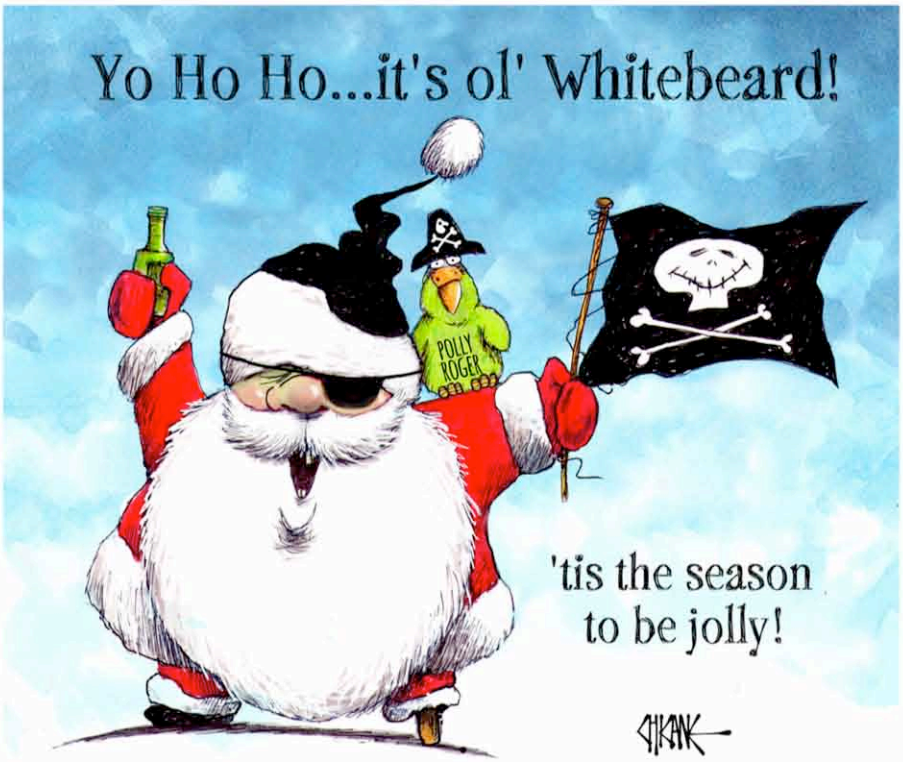

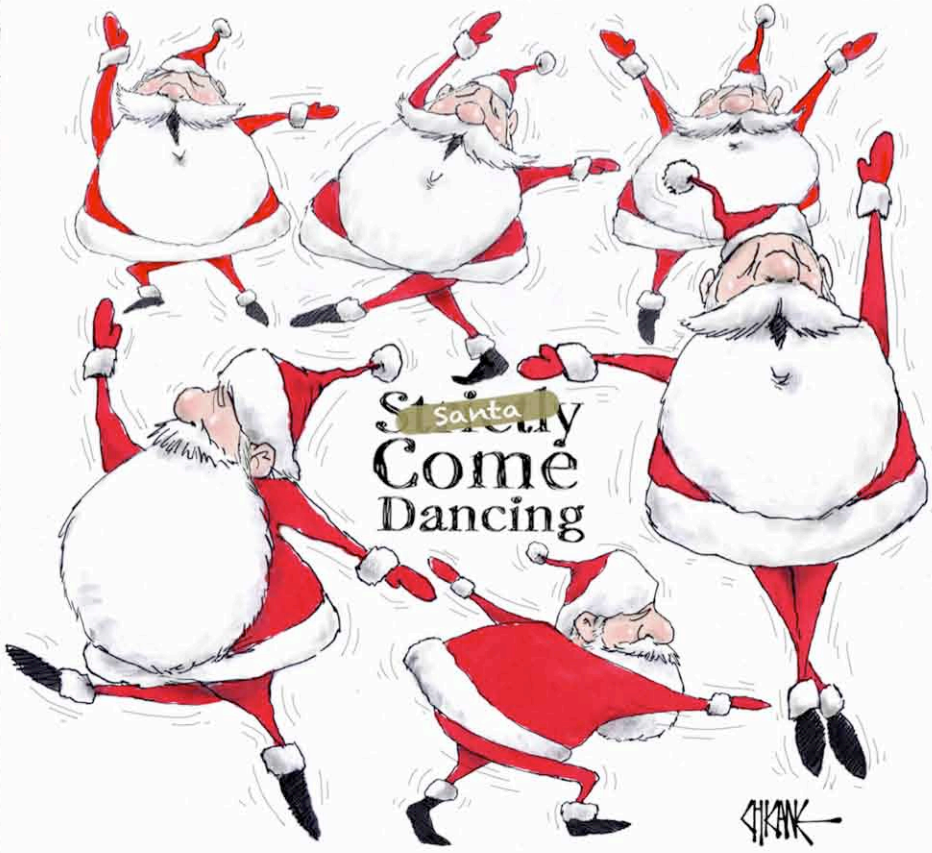

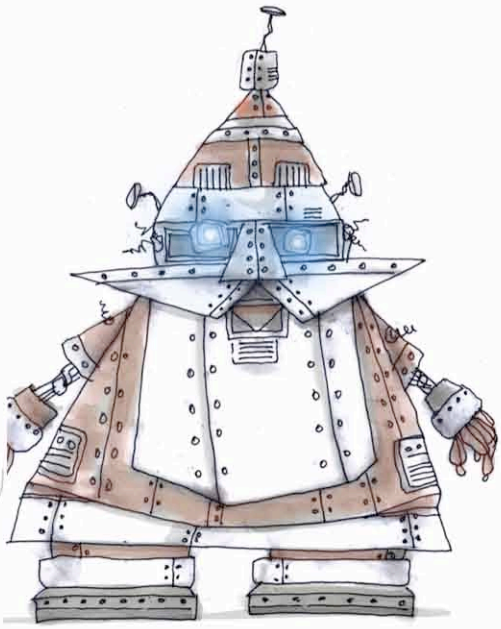

FATHER CHRISTMAS

Southland's waters are warming at higher rates than elsewhere...
H2OT H2OT H2OT
SHANK

wiNO DOGS ON GRASS
SHANK

SHANK
elfie

SHANK

Silent Knight
SHANK

MISTIK

Mustafa Yıldız, Türkiye

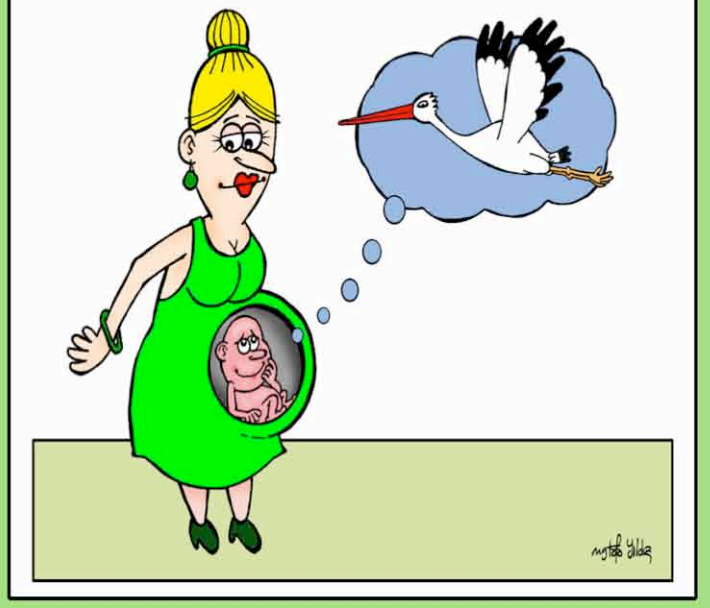

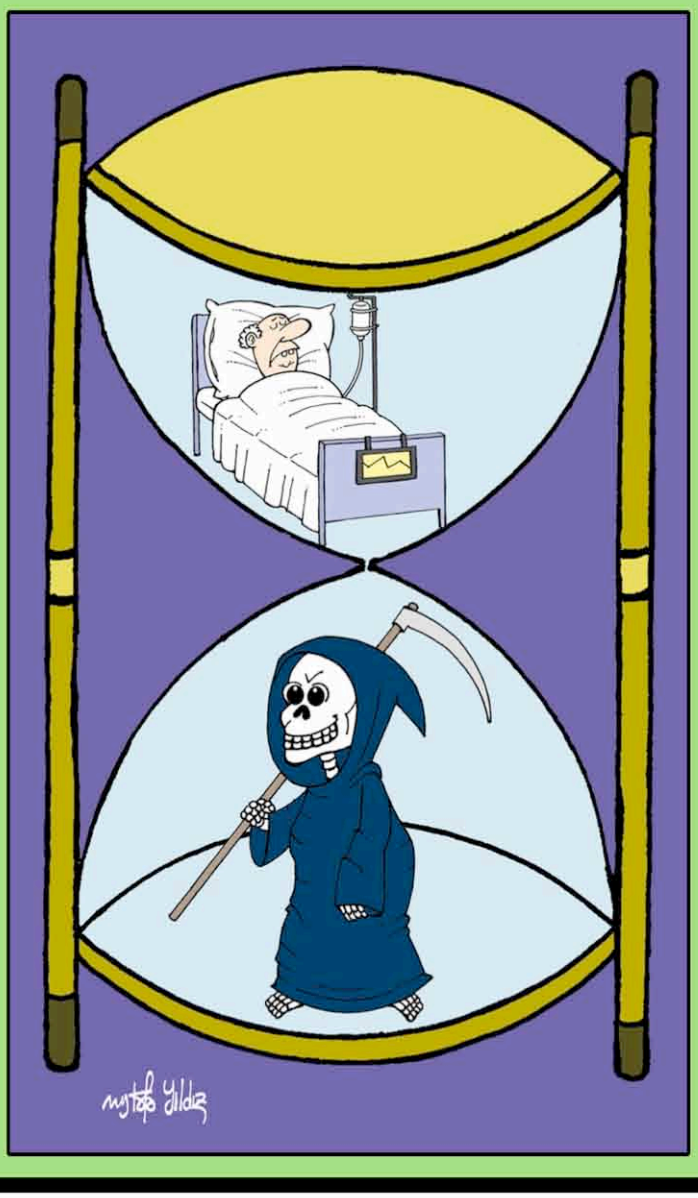

Zeynep Gargi, Türkiye

Hossein Eskandari, Germany

Farhad Rahim Gharamaleki, Iran

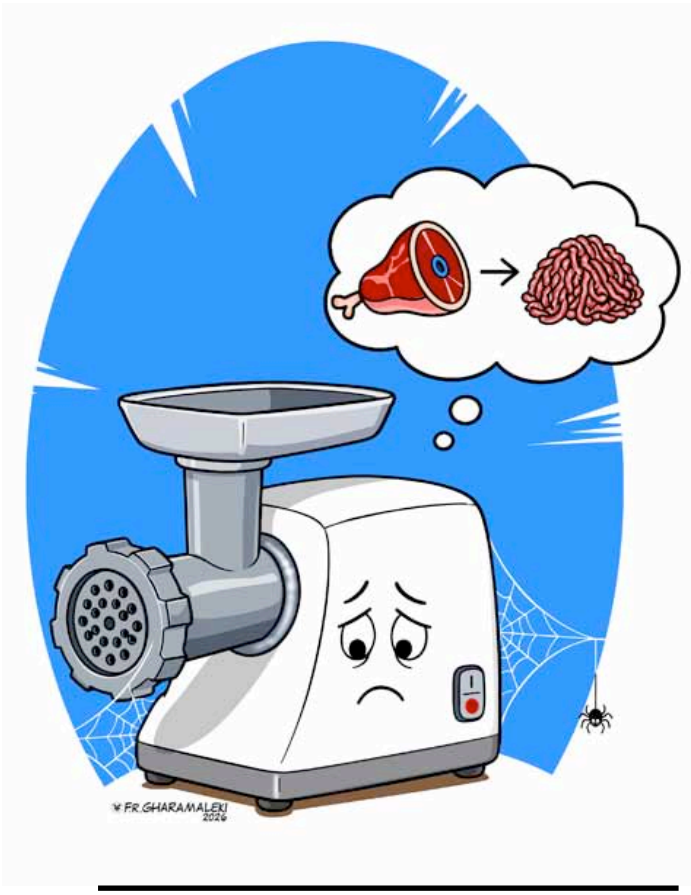

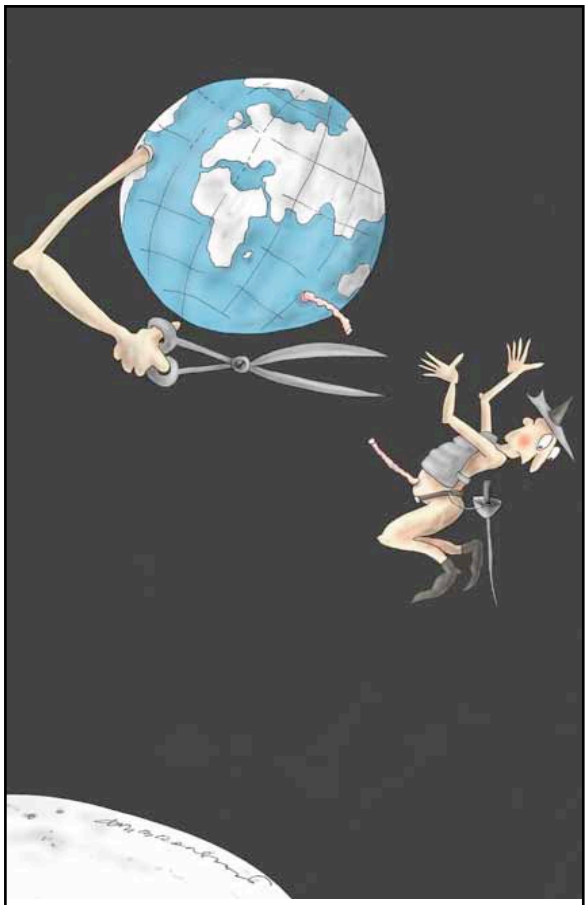

Dariusz Dabrowski, Poland

ÇİZGİYİLE

O. Yavuz İnal, Türkiye

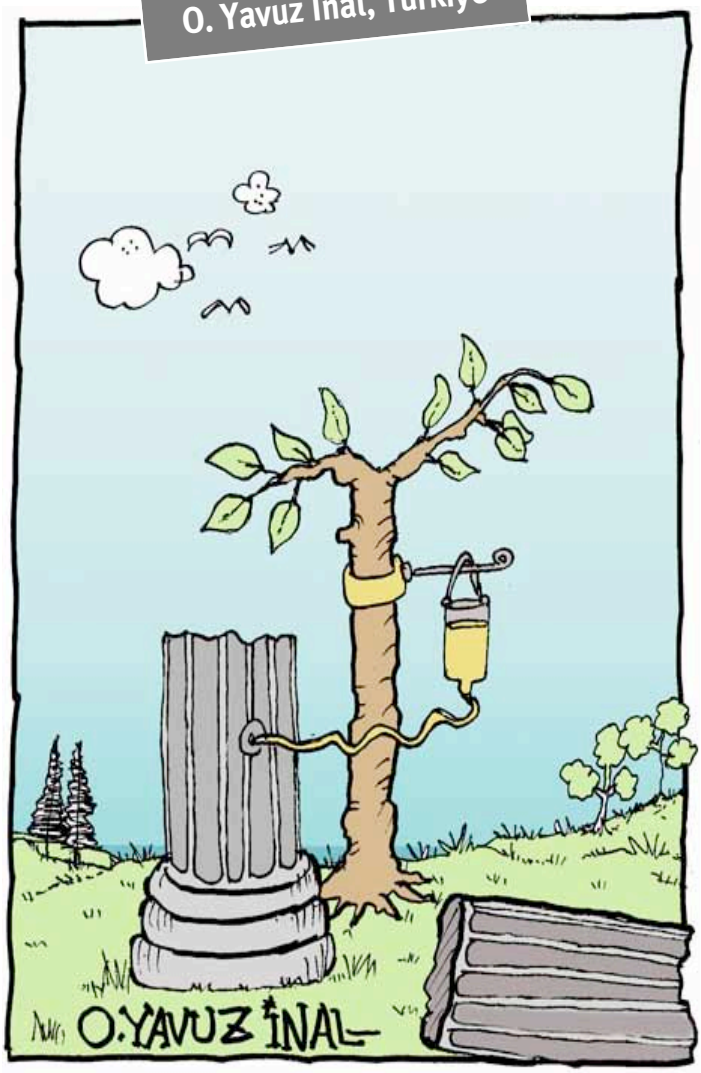

HUMOROUS PHOTOS

by Francisco Punal Suarez, Spain

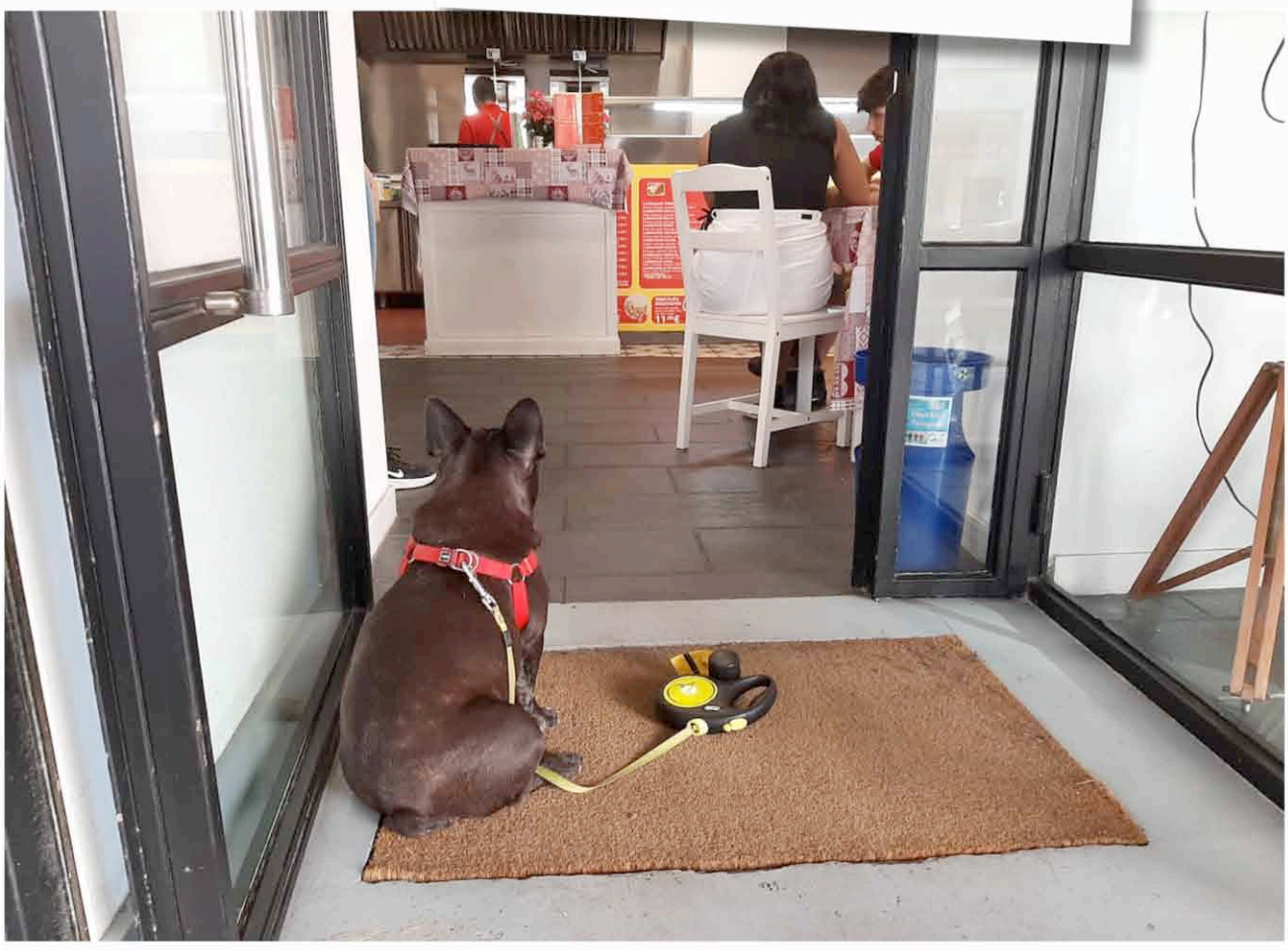

aphorisms

Milan R.Simic
(Serbia)

• Orijinal tarih kanla yazılır, sahtesi ise tarihçilerin hayal gücüyle.
• En iyileri aşmak gibi bir niyetim yok, Bırakın en iyiler beni aşsın.
• O duvar yazısının yazarı olduğuma dair iki şahidim var. Polis devriyesi.
• Sırbistan'da artık bana göre iş yok. Ben entelektüelim.
• Avukat beni yalancı şahitlerle tanıştırdı. İnce insanlar.
• Bizde kötümser şanslı çocuktur. Her zaman haklı çıkar.
• Ortam dinlemesini mükemmelleştirdiler. Ne düşündüğümü bile biliyorlar.
• Gittikçe daha başarılı bir siyasetçi oluyorum. Halkı düşünmeyi bıraktığımdan beri!
• Sağlık Bakanlığı kusursuz çalışıyor. Kendi otopsim için davetiye aldım.
• Sırbistan'da her geçen gün daha fazla yazar var. Neyse ki giderek daha azı yazmayı biliyor.

• Original history is written in blood; the fake one, with the imagination of historians.
• I have no intention of surpassing the best. Let the best surpass me.
• I have two witnesses that I am the author of that graffiti. A police patrol.
• There is no longer any work for me in Serbia. I am an intellectual.
• The lawyer introduced me to false witnesses. Subtle people.
• Here, the pessimist is a lucky kid. He is always right.
• They have perfected wiretapping. They even know what I'm thinking.
• I am becoming a more and more successful politician. Ever since I stopped thinking about the people!
• The Ministry of Health works flawlessly. I received an invitation for my own autopsy.
• Every day there are more and more writers in Serbia. Fortunately, fewer and fewer of them know how to write.

Hamid Soufi, Iran

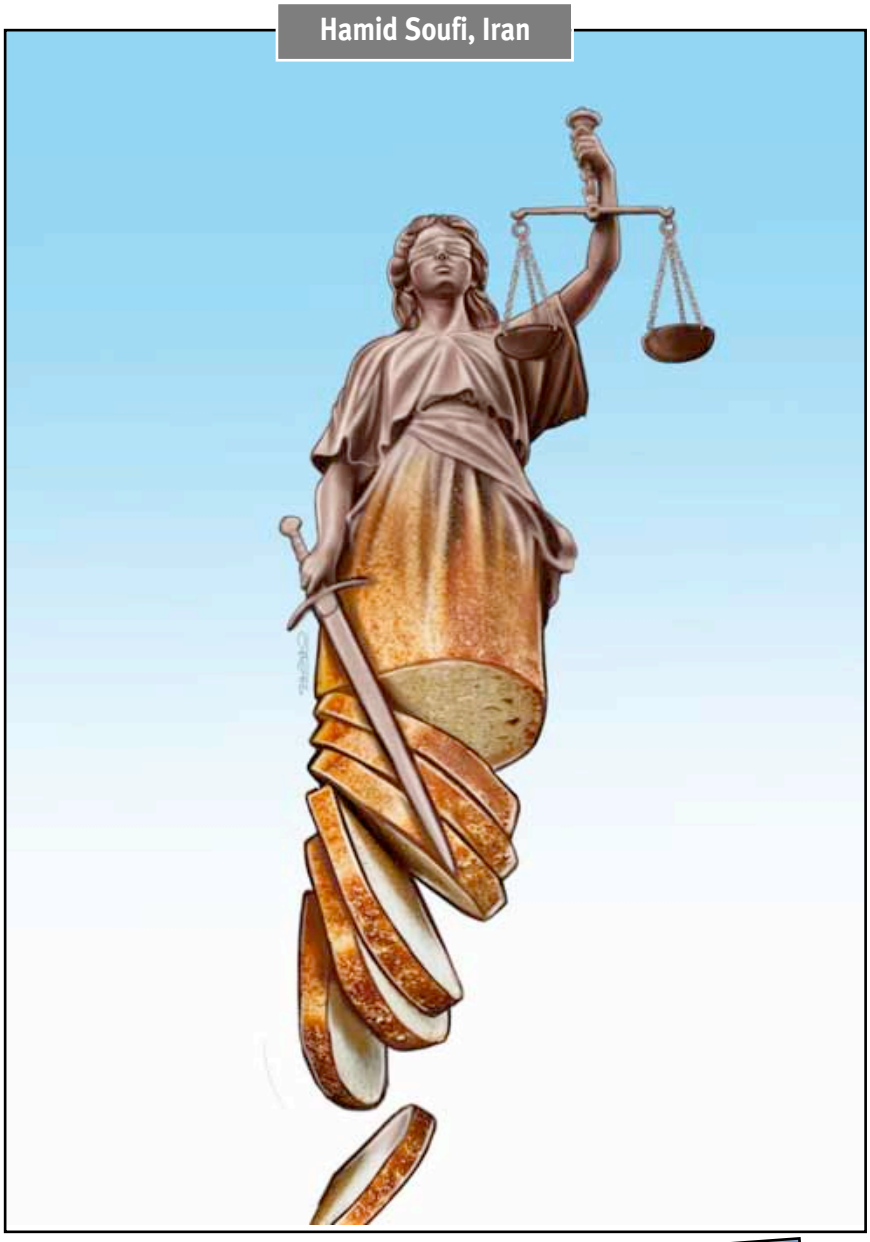

Czeslaw Prsesak, Poland

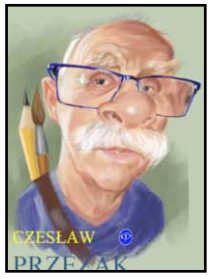

Alfredo Martirena, Cuba

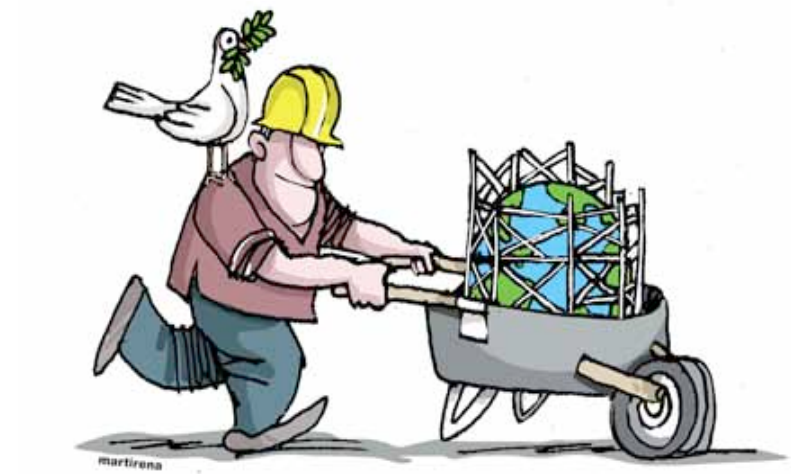

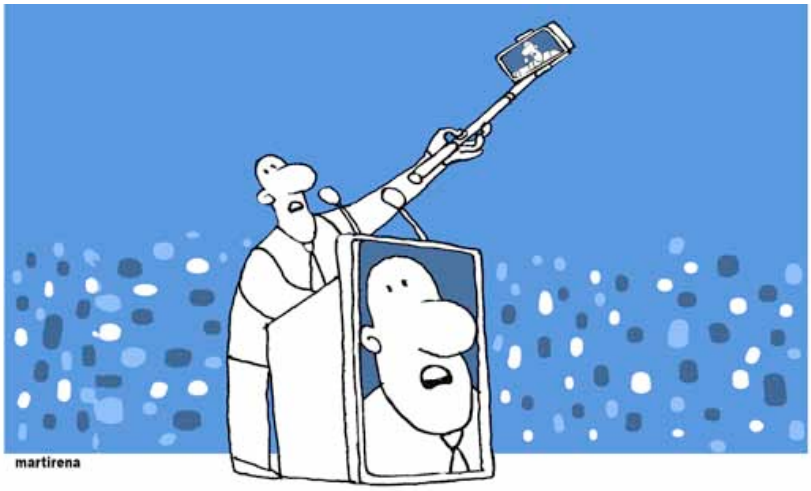

aphorisms
Vasil Tolevski
(North Macedonia)

• Atalarımız kafasını omuzlarında taşırdı. Biz şimdi kafamızı torbada taşıyoruz.
• Başparmak başka bir parmakla değiştirilemez. O, okuma yazma bilmeyenlerin kişisel mührüdür.
• Altın çocuklar dünyaya yayıldı. Burada sadece altın dişlileri olanlar kaldı.
• Köpek kemik almak için havlar. İnsan ise kemik aldığında havlamayı bırakır.
• Sorun devletimizin tımarhane olması değil. Asıl sorun, delilerin bize daha iyi bir yaşam reçetesi yazması.
• Cumhurbaşkanı hakkında satirik yazı yazamam. Adamın kendisi canlı bir mizah.
• Yalnızca mezarcılar optimist! Herkes için bir yer olacağını söylüyorlar.
• Utanması olan politikacılarımız da var. Ama onlar bizim meclisimizde değiller.
• Biz bir krallık değiliz ama bu, kral gibi yaşayan adamlarımızın olmasına engel değil.
• Bizim tımarhanemiz (kliniğimiz) ülkemizle aynı yüzölçümüne sahip! Tüm normal vatandaşlar için yer var.
• Eskiden eşekleri insanlar güderdi. Bugün ise tam tersi.
• Anayasamız Tabiata (İncil'e) benziyor! O da sert kapaklı.
• İnsan orada mal (sığır) da olabilir! Hem de toptan satılan cinsten.
• Meclisin önünde ayı oynuyor. Bu, halk için eğlence çıkacağına dair kesin bir işarettir.
• İktidar ile mafyanın düğününde, halk gelin çiçeğinden (bidermaiyer) kaçıyor.

• Our ancestors carried their heads on their shoulders. We now carry our heads in a bag.
• The thumb cannot be replaced by any other finger. It is the personal seal of the illiterate.
• The golden children have spread across the world. Only those with golden teeth remained here.
• A dog barks to get a bone. A human, however, stops barking when they get a bone.
• The problem is not that our state is an asylum. The real problem is that the lunatics write us a prescription for a better life.
• I cannot write a satirical piece about the president. The man himself is living humor.
• Only gravediggers are optimists! They say there will be a place for everyone.
• We also have politicians who possess a sense of shame. But they are not in our parliament.
• We are not a kingdom, but that doesn't stop us from having men who live like kings.
• Our asylum (clinic) has the exact same surface area as our country! There is room for all normal citizens.
• In the past, humans used to herd donkeys. Today, it's the exact opposite.
• Our constitution resembles Nature (the Bible)! It is also hardcover.
• A person can become cattle there too! And the wholesale kind, at that.
• A bear is dancing in front of the parliament. This is a sure sign that there will be entertainment for the public.
• At the wedding of power and the mafia, the public is running away from the bridal bouquet (Biedermeier).

aphorisms
Milan Pantic
(Bosnia&Herzegovina)

• Dilenciler belirsizlik içinde yaşamaz, yarın ne yapacaklarını kesin olarak bilirler.
• Gündemde gece eğlencesi var.
• Rüşvet teklif edemeyen, bu sistemin muhalifidir.
• Hayat kuralı: Yavaş olan daha uzağa varır.
• Güç ve adaletsizlik düşmek istemediğinde, en azından yağmur yağsın.
• Devlet kurumlarında az çalışıldığını kim söylüyor, işte polisler mesaiye kalıyor.
• Yüzlerini gizleyenler çoktan kendilerini ele verdi (kimliklerini belli etti).
• Vatandaşlar seçtikleri iktidarı dört yılda bir cezalandırır, iktidar ise onlardan her gün intikam alır.
• Değersiz diplomalarını sallayarak sağlıksız bir iklim yaratıyorlar.
• Hükümetin, düşerken onların yerini alacak dublörlere ihtiyacı var.
• Maç berabere olduğu sürece dostluk maçı oynandı.
• Ne kadar çok zengin varsa, ortalama insanlar o kadar kötü yaşıyor.
• Teklif iyi olduğunda, seçim yapmayı bilmenize gerek kalmaz.
• Kimse beş pfeniglik üstünü (para üstünü) geri istemiyor, çünkü beş para bile etmez.
• Vagonlar tırmıkla topluyor, yabayla kapıyor! (Kupe grabljama, grabe vilama!)
• Seçim sonuçlarını önceden bilen her iktidar ileridir.
• Polis mesaiye kalıyor ve aşırı çalışıyor.
• Her konuşma faydalıdır, özellikle logopedle (dil ve konuşma terapistiyle) olanı.
• İktidarda demir bir yumruk olduğunda ölüler de oy kullanabilir.
• Ucubeye (veya sapkına) milliyetine bakılmaz.
• Suçla mücadele dürüst insanlar için bir rizikodur (telikedir).
• Gelecekteki adayların çoğu eski olma kriterlerini karşılıyor.
• Hayat filminde mutlu son (hepiend) başlangıçtadır.
• Bir şeyler yolunda gitmediğinde jüriyi değiştirin.
• Notlar her yerde satılmıyor, bazı yerlerde hediye ediliyor.

• Beggars do not live in uncertainty; they know precisely what they will do tomorrow.
• Night entertainment is on the agenda.
• Whoever cannot offer a bribe is an opponent of this system.
• Rule of life: He who goes slowly goes further.
• When power and injustice do not want to fall, let it at least rain.
• Who says people work little in state institutions? Look, the police are working overtime.
• Those who hide their faces have long since given themselves away (revealed their identities).
• Citizens punish the government they elect once every four years, while the government takes revenge on them every day.
• Waving their worthless diplomas, they are creating an unhealthy climate.
• The government needs stunt doubles to take their place when they fall.
• As long as the match was a draw, it was played as a friendly match.
• The more rich people there are, the worse ordinary people live.
• When the offer is good, you don't need to know how to choose.
• Nobody asks for their five-pfennig change back, because it isn't worth a damn.
• The wagons rake it in and grab it with a pitchfork! (Kupe grabljama, grabe vilama!)
• Any government that knows the election results in advance is progressive.
• The police are working overtime and are overworked.
• Every conversation is useful, especially the one with a speech therapist.
• When there is an iron fist in power, even the dead can vote.
• A freak (or deviant) has no nationality.
• Fighting crime is a risk for honest people.
• Most future candidates meet the criteria of being former ones.
• In the movie of life, the happy ending is at the beginning.
• When things are not going well, change the jury.
• Grades are not sold everywhere; in some places, they are given away as gifts.

Ali Divandari, Iran

Andrea Pecchia, Italy

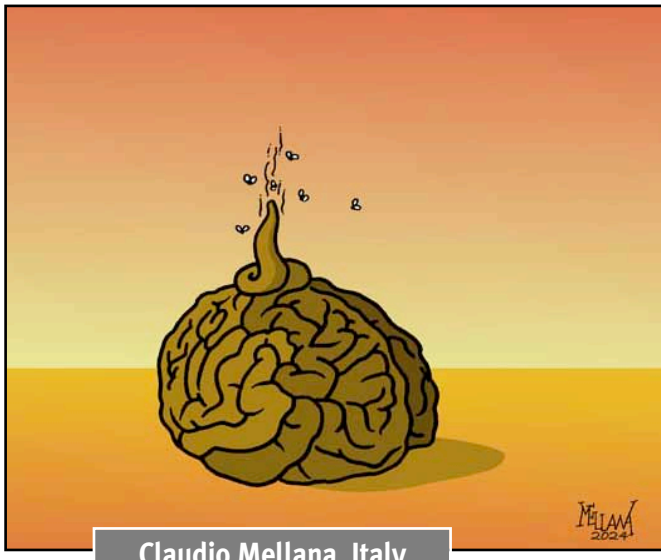

Claudio Mellana, Italy

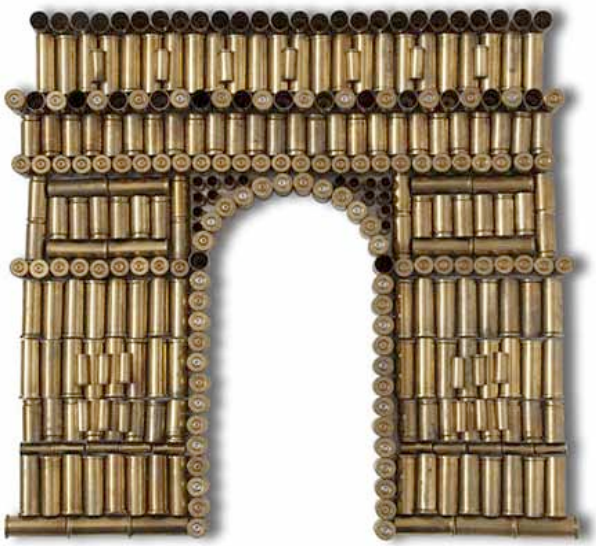

Tomaso Marcolla, Italy

Anatoly Radin, Russia

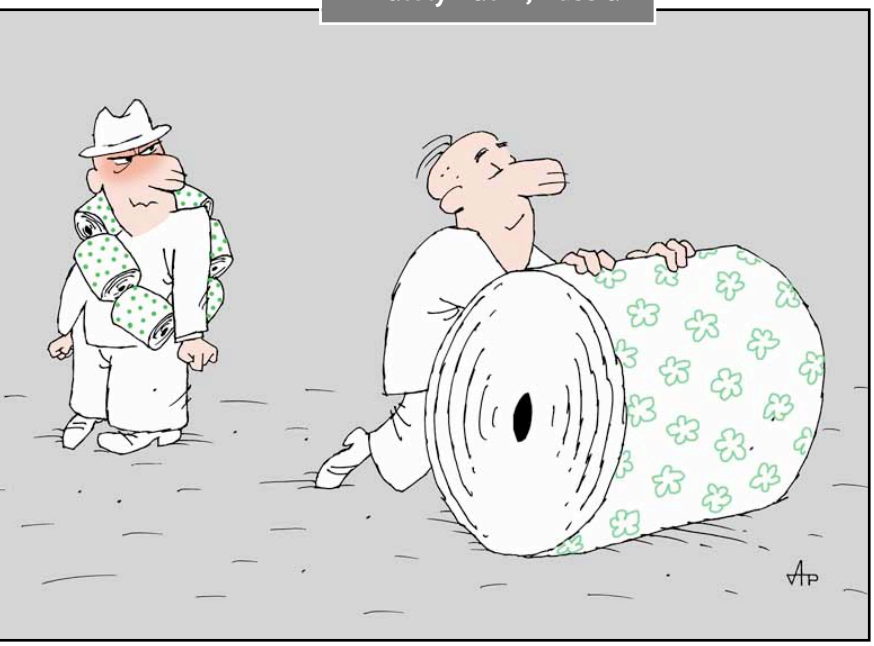

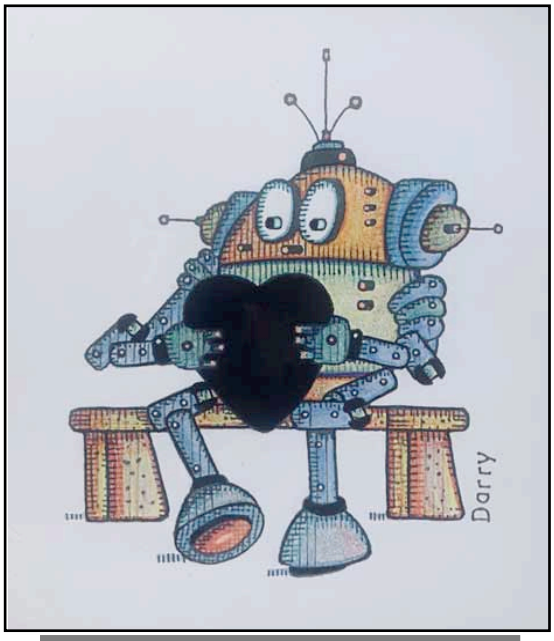

David Enrique Martinez, Colombia

Computing Through Time

Cartoons in IEEE Computer

Dr. Ergun Akleman, USA

Turkish Academician and cartoonist at Texas A&M University

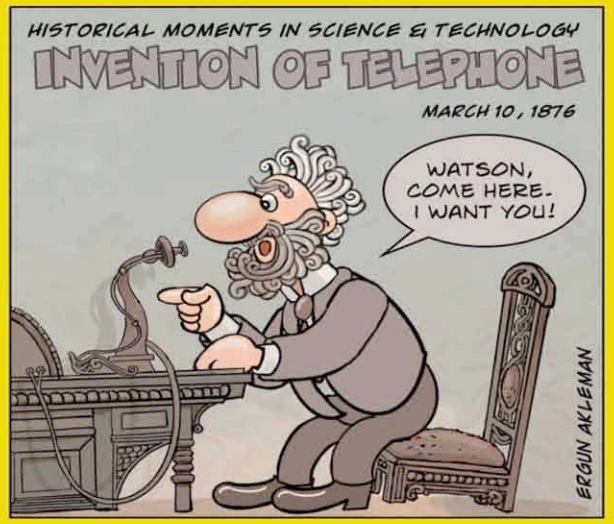

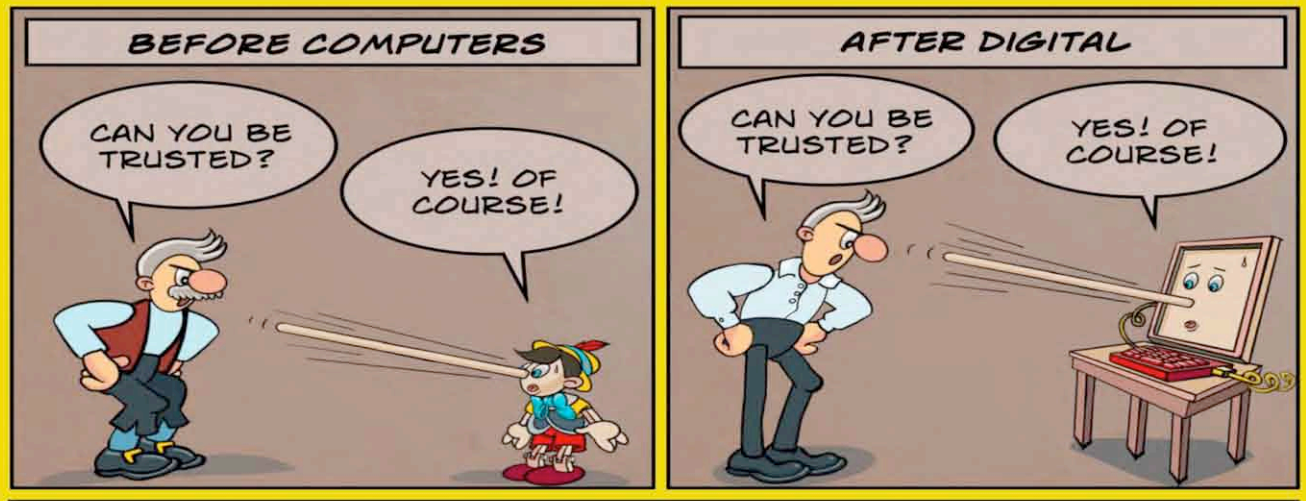

THE CONCEPT OF ARTIFICIAL LIFE BECAME POPULAR AFTER LUIGI GALVANI'S WORK ON THE EFFECT OF ELECTRICITY ON FROGS IN 1780. MARY SHELLEY WROTE HER NOVEL *FRANKENSTEIN* IN 1818. CARLO COLLODI WROTE *PINOCCHIO* IN 1883. BOTH NOVELS CAN BE CONSIDERED EARLY EXAMPLES OF POTENTIAL DANGERS OF ARTIFICIAL LIFE AND INTELLIGENCE. ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) PIONEER GEOFFREY HINTON DEPARTED FROM GOOGLE IN 2023 AFTER PUBLICLY ANNOUNCING HIS CONCERNS ABOUT THE RISKS OF AI.

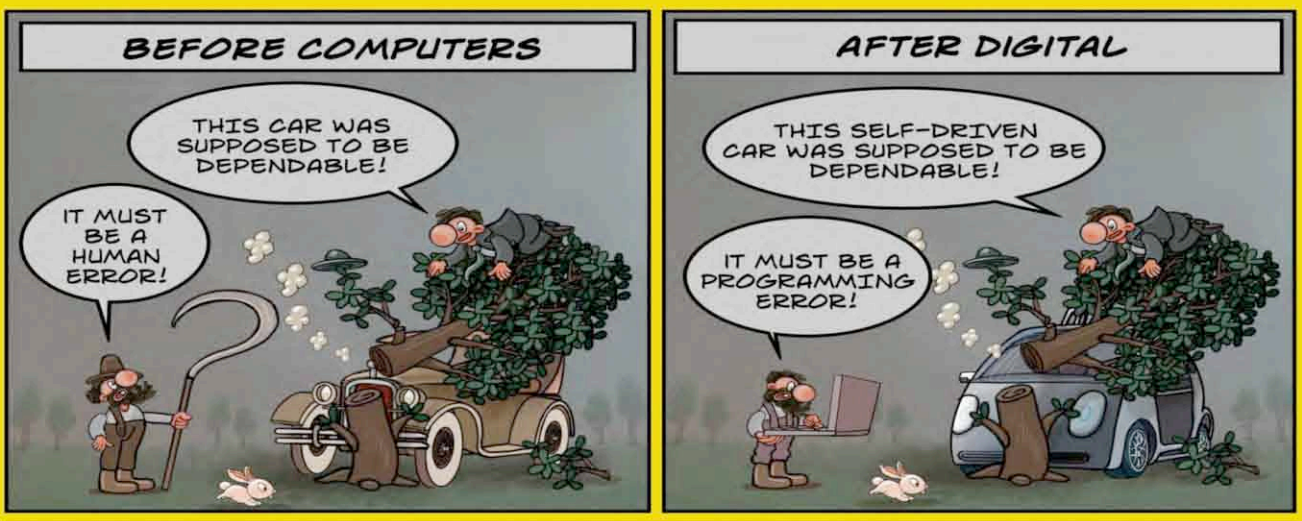

DEPENDABILITY IS A SYSTEM ENGINEERING TERM FIRST COINED BY DODGE BROTHERS IN 1910 TO ADVERTISE THEIR CARS. THE ADVERTISEMENT SAID THAT "YOU CANNOT FIND *DEPENDABILITY* IN THE DICTIONARY. BUT ANY OWNER OF A DODGE CAR CAN TELL YOU EXACTLY WHAT IT MEANS." HOWEVER THE WORD EXISTED BEFORE 1910. THE OXFORD ENGLISH DICTIONARY FOUND ITS FIRST USE IN 1901.

The Early Pioneers of Italian Caricature Series
From the Ideal Body to the "Loaded Image":

How the Carracci Family Reinvented the Art of Caricature?

From this standpoint, the Italian Caricature Memory Project is pleased to present, across the pages of Fenamizah magazine to all caricature lovers and enthusiasts everywhere, the second episode of the article series "The Early Pioneers of Italian Caricature."

by Abdallah El-Sawy

Ricercatore specializzato in storia della caricatura italiana

Episode Two

The history of the art of caricature cannot be read apart from the philosophical and artistic cradle that shaped its earliest features in the modern era. While Italy exported its standards of ideal beauty and the **Renaissance** spirit to the world, another visual revolution was quietly fermenting: one that sought not to beautify reality but to charge and dismantle it, which is exactly what the **Italian word Caricare**, the root of this art's name, captures.

From this standpoint, the **Italian Caricature Memory Project** is pleased to present, across the pages of **Fenamizah magazine** to all caricature lovers and enthusiasts everywhere, the second episode of the article series **"The Early Pioneers of Italian Caricature."** This series does not stop at the boundaries of conventional historical narrative; rather, through a scientific and methodological mechanism, it seeks to re-read the founding roots of this art. It highlights the early fathers who mastered the tools of rigorous academic drawing before granting their brushes the audacity to rebel and formulate the primary rules for the aesthetics of distortion and exaggeration. It is an attempt to restore intellectual credit to an art long dismissed as marginal, whereas in reality, it represents one of the greatest transformations in the trajectory of modern art.

Renaissance artists always aspired to reach the pinnacle of depicting human beauty. While **Leonardo da Vinci** delved deep into the details of the human face—leaving behind astonishing anatomical studies of deformed and peculiar features known as **"grotesque heads"**—**Michelangelo** established his dominance over the Renaissance by sculpting and painting the human body in the finest imagery of idealization and divine strength on the ceiling of the **Sistine Chapel**. However, despite **Da Vinci**'s genius in observing congenital defects and **Michelangelo**'s inclination toward perfection, neither of them invented the art of **"caricature"** in its modern sense. **Da Vinci** remained a scientific researcher recording the distortions of nature without the intention of mockery, while **Michelangelo** held himself above lowering fine art to the level of daily farce. This artistic void between deformed realism and absolute idealism was filled by the **Bolognese Carracci family** in the late sixteenth century. Art historians universally agree that the brothers **Annibale** and **Agostino Carracci**, along with their cousin **Ludovico**, are the true inventors of contemporary caricature. In defiance of **Mannerism**, which drowned art in rigid and repetitive molds, the **Carracci family** founded an academy in 1582. It was initially known as the **"Academy of the Desirous"** (*Accademia dei Desiderosi*) and later became known as the **"Academy of those Progressing on the Path"** (*Accademia degli Incamminati*)—a name implying a project still in motion toward an incomplete destination. It differed from the traditional workshop because it made drawing from nature, the live model, and the study of anatomy the foundation of education, and made dialogue among artists an integral part of the creative process.

For the **Carracci family,** caricature was not merely a means of entertainment; it was born as a visual, philosophical, and critical tool within the academy. The artists derived the term from the Italian word **"caricare"**, which literally means **"to load"** or **"to charge,"** calling these drawings **"Ritrattini carichi"**—meaning **"charged"** or exaggerated portraits. **Annibale Carracci**'s philosophy relied on a revolutionary idea that inverted the scales of classical art: "*If an artist possesses the ability to capture and assemble the elements of ideal beauty to create a perfect image, then he consequently possesses the ability to capture the elements of ugliness and defects and condense them to reach the psychological essence of the character.*"

The dining tables and informal gatherings of the **Carracci family** turned into living workshops. They would hold bread in one hand and charcoal in the other, sketching passersby in the streets and exchanging mockery of one another's features. Their artistic contributions were distinguished by the capacity for clever exaggeration without entirely distorting the features or wiping out the person's identity; rather, they magnified a prominent nose or a protruding lip to highlight the nature of the personality and its inner emotions, as seen in **Annibale**'s surviving drawings, such as the sketch **"Profile of a Man Wearing a Turban."**

Thanks to the **Carracci family**, caricature was transformed from mere marginal doodles into a recognized artistic genre that breathed life back into the rigid art of portraiture. This innovation later paved the way for giants of Baroque art, such as Domenichino, Guercino, and even the famous sculptor Bernini, to adopt this style as a means of expressing human emotions. Thus, the Carracci family successfully demolished the wall between high art and the everyday, paving the way for the emergence of the satirical press and the political and social caricature drawings that we see in our world today. ■

Who is Abdallah El-Sawy

• **It is worth noting that Abdallah El-Sawy is an Egyptian researcher and writer specializing in the history of caricature, born in Beheira Governorate, Egypt, in 1984. At the beginning of 2012, he announced the founding of "The Memory of Egyptian Caricature Project," which is considered the first project of its kind in Egypt and the Middle East for the proper documentation and chronicling of the earliest beginnings of Egyptian caricature art and its first pioneers. El-Sawy has participated in numerous local and international conferences, exhibitions, and festivals dedicated to caricature art, and has published 14 books on a number of the early pioneers of Egyptian caricature art, including: Sarukhan, Toghan, George El-Bahgoury, and Mostafa Mahram Bey Mokhtar. He has also organized numerous important commemorative caricature exhibitions, including: "The 1919 Revolution.. in the Memory of Egyptian Caricature" (2019)**

"The October Victory.. in the Memory of Egyptian Caricature" (2020) "The Return of Abu Naddara Zarqa.. Yaqub Sanu, Pioneer of Egyptian Caricature" (2023) "The 1923 Constitution.. in the Memory of Egyptian Caricature" (2023) He also founded and chaired the Damanhour International Festival for Women's Caricature, whose first and second editions were successfully held in the city of Damanhour in March of 2024 and 2025.

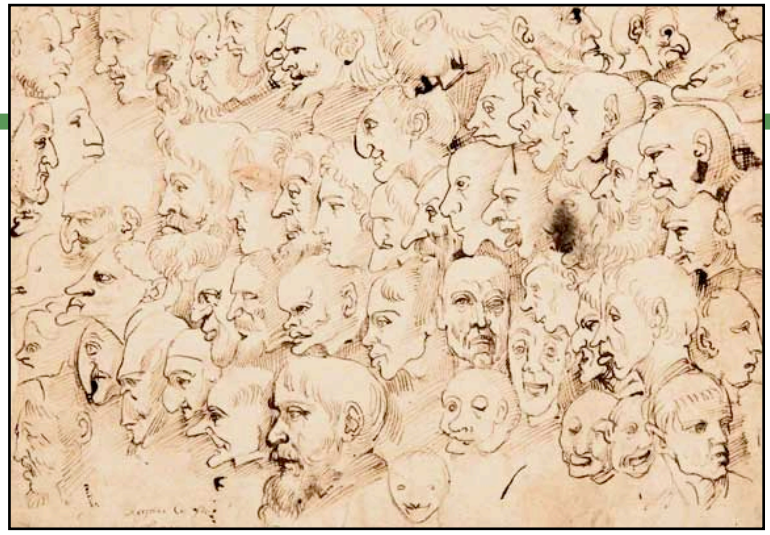

İtalyan karikatürünün erken dönem öncüleri serisi, ideal bedenden “Yüklü Görüntüye”:

Carracci Ailesi karikatür sanatını nasıl yeniden icat etti?

İtalyan Karikatür Hafızası Projesi; Fenamizah dergisinin sayfaları aracılığıyla, dünyanın dört bir yanındaki tüm karikatür sevdalılarına ve meraklılarına "İtalyan Karikatürünün Erken Dönem Öncüleri" makale serisinin ikinci bölümünü sunmaktan memnuniyet duyar.

Abdallah El-Sawy • *İtalyan karikatür tarihi üzerine uzmanlaşmış araştırmacı.*

İkinci bölüm:

Karikatür sanatının tarihi, modern çağdaki ilk özelliklerini şekillendiren felsefi ve sanatsal beşiğinden ayrı olarak okunamaz. İtalya, ideal güzellik standartlarını ve **Rönesans** ruhunu dünyaya ihraç ederken, sessizce başka bir görsel devrim mayalanıyordu: Gerçeği güzelleştirmeyi değil, onu yüklemeyi ve parçalamayı amaçlayan bir devrim. Bu sanatın adının kökeni olan İtalyanca **Caricare** kelimesinin tam olarak yakaladığı şey de budur.

Bu bakış açısıyla *İtalyan Karikatür Hafızası Projesi;* **Fenamizah dergisinin** sayfaları aracılığıyla, dünyanın dört bir yanındaki tüm karikatür sevdalılarına ve meraklılarına **“İtalyan Karikatürünün Erken Dönem Öncüleri”** makale serisinin ikinci bölümünü sunmaktan memnuniyet duyar. Bu seri, geleneksel tarihsel anlatının sınırlarında durmamaktadır; aksine, bilimsel ve metodolojik bir mekanizma aracılığıyla bu sanatın kurucu köklerini yeniden okumayı amaçlamaktadır.

Fırçalarına isyan etme cüretini vermeden ve çarpıtma ile abartı estetiğinin birincil kurallarını formüle etmeden önce titiz akademik çizim araçlarında ustalaşan erken dönem babalarına dikkat çekmektedir. Bu, uzun süre marjinal olarak reddedilmiş bir sanata, gerçekte modern sanatın yörüngesindeki en büyük dönüşümlerden birini temsil ettiği hâlde, entelektüel itibarını iade etme girişimidir.

Rönesans sanatçıları her zaman insan güzelliğini tasvir etmenin zirvesine ulaşmayı arzu etmişlerdir. **Leonardo da Vinci** insan yüzünün detaylarına derinlemesine inerek –**“grotesk kafalar”** olarak bilinen, deforme olmuş ve tuhaf özelliklerin şaşırtıcı anatomik çalışmalarını geride bırakarak– insan yüzünü incelerken; **Michelangelo**, **Sistine Şapeli**'nin tavanında insan bedenini idealizasyon ve ilahi gücün en güzel imgeleriyle heykelleyip boyayarak Rönesans üzerindeki hakimiyetini kurmuştur. Ancak **Da Vinci**'nin konjenital (*doğuştan gelen*) kusurları gözlemlemedeki dehasına ve **Michelangelo**'nun mükemmeliyete olan eğilimine rağmen, ikisi de modern anlamda **"karikatür"** sanatını icat etmemiştir. **Da Vinci**, doğanın bozulmalarını alay etme niyeti olmaksızın kaydeden bilimsel bir araştırmacı olarak kalırken; **Michelangelo** güzel sanatı günlük fars (*halk komedisi*) seviyesine düşürmekten kendini uzak tutmuştur. Deforme edilmiş gerçekçilik ile mutlak idealizm arasındaki bu sanatsal boşluk, on altıncı yüzyılın sonlarında **Bolognalı Carracci ailesi** tarafından doldurulmuştur. Sanat tarihçileri, **Annibale** ve **Agostino Carracci** kardeşlerin kuzenleri **Ludovico** ile birlikte çağdaş karikatürün gerçek mucitleri olduğu konusunda hemfikirdirler. Sanatı katı ve tekrarlayan kalıplara boğan **Maniyerizm**'e meydan okuyan **Carracci ailesi**, 1582'de bir akademi kurmuştur. Başlangıçta **"Arzu Edenler Akademisi"** (*Accademia dei Desiderosi*) olarak bilinen bu kurum, daha sonra **"Yolda İlerleyenler Akademisi"** (*Accademia degli Incamminati*) olarak anılmaya başlanmıştır; bu isim, henüz tamamlanmamış bir varış noktasına doğru hâlâ hareket halinde olan bir projeye işaret etmektedir. Bu akademi geleneksel atölyeden farklıydı çünkü doğadan çizmeyi, canlı modeli ve anatomi çalışmayı eğitimin temeli haline getiriyor ve sanatçılar arasındaki diyalogu yaratıcı sürecin ayrılmaz bir parçası yapıyordu.

Carracci ailesi için karikatür sadece bir eğlence aracı değildi; akademinin içinde görsel, felsefi ve eleştiri aracı olarak doğmuştu. Sanatçılar bu terimi kelime anlamı olarak **"yüklemek"** veya **"şarj etmek"** anlamına gelen İtalyanca **"caricare"** kelimesinden türetmişler ve bu çizimleri **"yüklü"** veya abartılı portreler anlamına gelen **"Ritrattini carichi"** olarak adlandırmışlardır. **Annibale Carracci**'nin felsefesi, klasik sanatın terazisini tersine çeviren devrimci bir fikre dayanıyordu: ***"Bir sanatçı, kusursuz bir görüntü oluşturmak için ideal güzelliğin unsurlarını yakalama ve birleştirme yeteneğine sahipse, sonuç olarak çirkinliğin ve kusurların unsurlarını yakalama, karakterin psikolojik özüne ulaşmak için bunları yoğunlaştırma yeteneğine de sahiptir."***

Carracci ailesinin yemek masaları ve samimi toplantıları yaşayan atölyelere dönüşmüştü. Bir ellerinde ekmek, diğer ellerinde kömür ile sokaktaki yoldan geçenleri çizerler ve birbirlerinin özellikleriyle alay ederlerdi. Sanatsal katkıları, kişinin kimliğini tamamen bozmadan ya da ortadan kaldırmadan akıllıca bir abartı kapasitesiyle ayırt ediliyordu; aksine, **Annibale**'nin ***"Türban Giyen Bir Adamın Profili"*** adlı eskizinde görüldüğü gibi, kişiliğin doğasını ve içsel duygularını vurgulamak için çıkık bir burnu veya öne fırlamış bir dudağı büyütüyorlardı. **Carracci ailesi** sayesinde karikatür, marjinal karalamalar olmaktan çıkıp, portre sanatının katı yapısına yeniden hayat üfleyen tanınmış bir sanatsal türe dönüştü. Bu yenilik daha sonra **Domenichino, Guercino** ve hatta ünlü heykeltıraş **Bernini** gibi Barok sanatının devlerinin, insan duygularını ifade etme aracı olarak bu stili benimsemesinin önünü açtı. Böylece **Carracci ailesi**, yüksek sanat ile günlük yaşam arasındaki duvarı başarıyla yıkmış ve bugün dünyamızda gördüğümüz mizah basın ile siyasi ve sosyal karikatür çizimlerinin ortaya çıkmasının yolunu açmıştır. ■

Abdallah El-Sawy kimdir?

Abdallah El-Sawy'nin karikatür tarihi konusunda uzmanlaşmış Mısırlı bir araştırmacı ve yazar olduğunu belirtmekte fayda var. 1984 yılında Mısır'ın Beheira vilayetinde doğmuştur. 2012 yılının başında, Mısır karikatür sanatının ilk başlangıçlarını ve ilk öncülerini doğru bir şekilde belgelemek ve kaydetmek amacıyla Mısır ve Orta Doğu'da türünün ilk örneği kabul edilen "Mısır Karikatür Hafızası Projesi"nin kuruluşunu duyurdu.

El-Sawy, karikatür sanatına adanmış çok sayıda yerel ve uluslararası konferans, sergi ve festivale katılmış; Sarukhan, Toghan, George El-Bahgoury ve Mostafa Mahram Bey Mokhtar gibi Mısır karikatür sanatının ilk öncüleri üzerine 14 kitap yayımlamıştır.

Ayrıca aralarında şunların da bulunduğu birçok önemli anma karikatür sergisi düzenlemiştir:

- **"1919 Devrimi.. Mısır Karikatür Hafızasında" (2019)**
- **"Ekim Zaferi.. Mısır Karikatür Hafızasında" (2020)**
- **"Abu Naddara Zarqa'nın Dönüşü.. Yaqub Sanu, Mısır Karikatürünün Öncüsü" (2023)**
- **"1923 Anayasası.. Mısır Karikatür Hafızasında" (2023)**

Ayrıca, ilk ve ikinci edisyonları Mart 2024 ve 2025 tarihlerinde Damanhour şehrinde başarıyla gerçekleştirilen Damanhour Uluslararası Kadın Karikatürleri Festivali'nin kuruculuğunu ve başkanlığını üstlenmiştir.

RAŞİT YAKALI

Raşit Yakalı, Türkiye

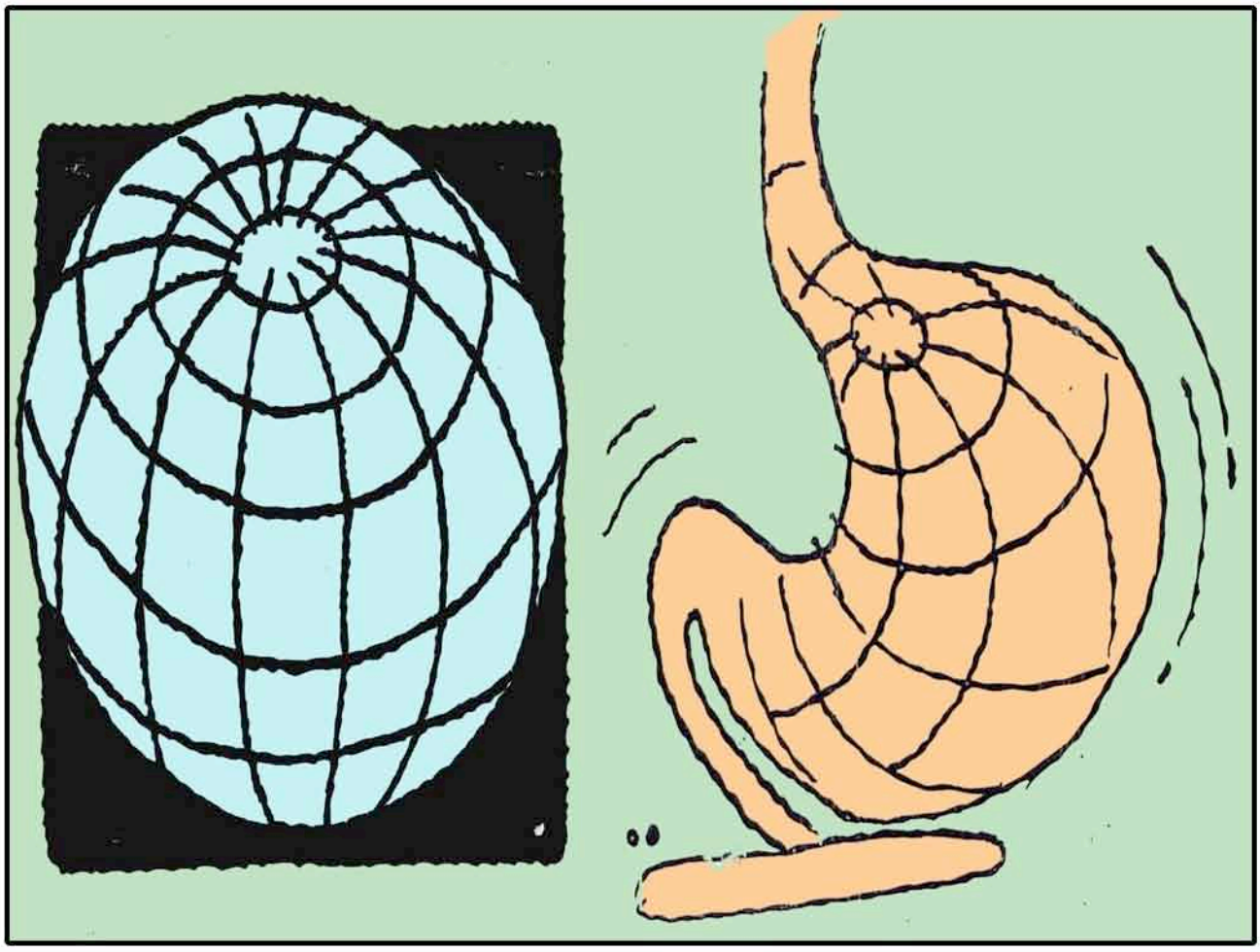

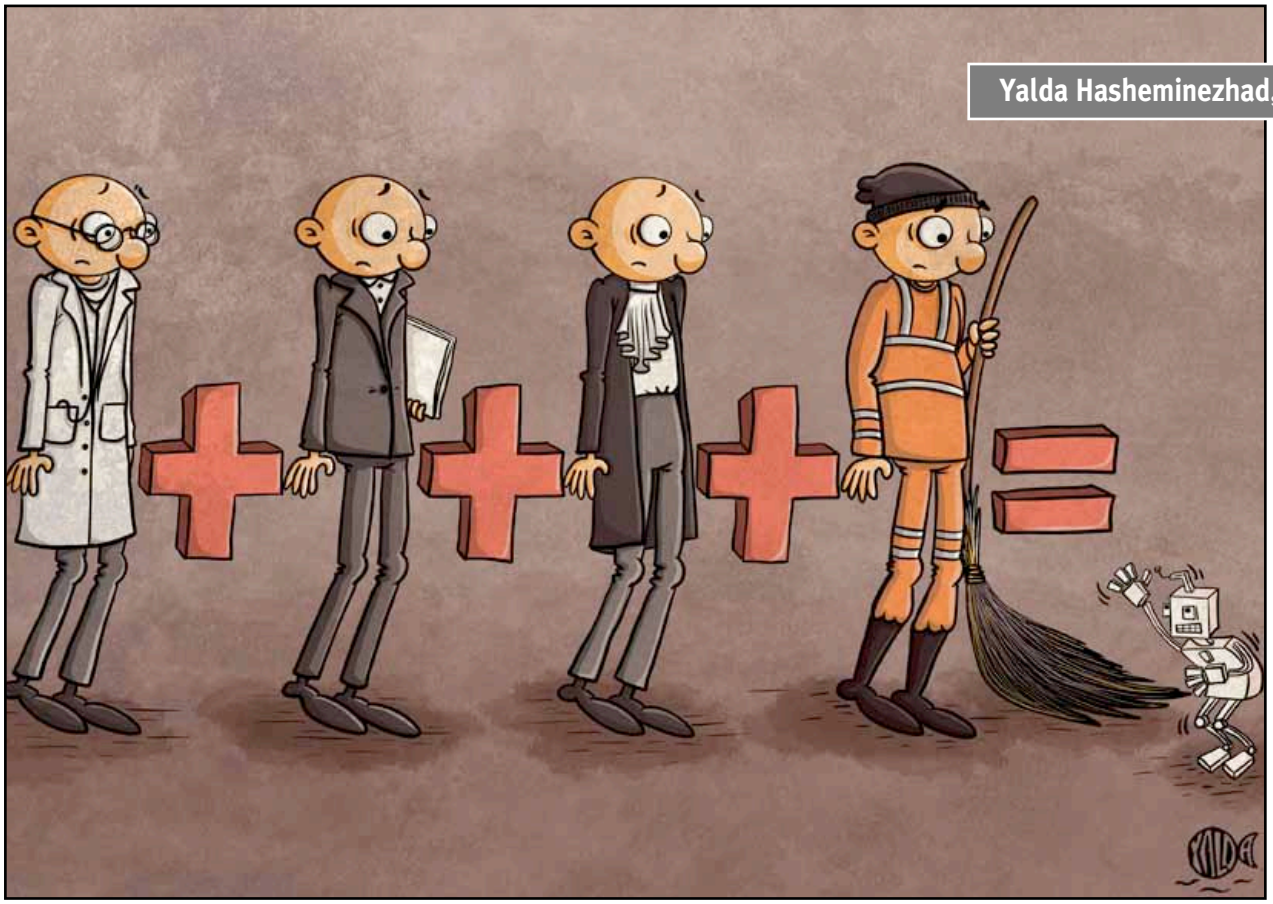

Yalda Hasheminezhad, Iran

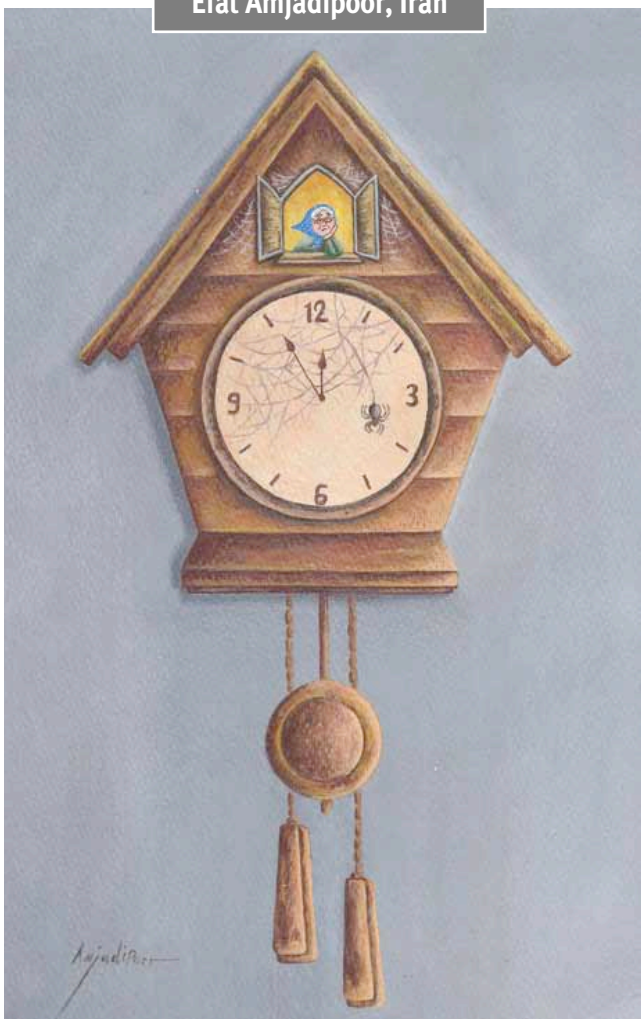

Efat Amjadipoor, Iran

Nahid Magsoudi, Iran

PHOTO collages
by Stane Jagodic
from Slovenia

Polarna karavana, asemblaž 2007
Polar Caravan, assemblage 2007

Meni militarista, asemblaž 1971
The Militarist's Menu, assemblage 1971

Armin Gandjeh, Iran

RASINGART

by Willem Rasing
from Netherland

epigram
Ivan Grahovec
(Croatia)

PİKSELDEKİ GERÇEK
Yedi yüz otuz kez durdun,
resmin karanlıkta parlasın diye.
Ama lens sana her kusuru söylediğinde,
ışığın bile artık yardım etmediğini anlarsın.

CENNET HATASI
İnsanlar bugün bile hala boşuna gülüyor,
Havva'nın cennette yılanı dinlemesine.
Eline bir muz alsaydı,
kendi ve bizim tüm acımızı kısaltırdı.

SESSİZCE
Kadın izinsiz konuştuğu an,
odun aranır, ateş yansın diye.
Çünkü onun söyleyecek neyi olabilir ki?
Sussun ve talihsizliğinin tadını çıkarın.

DÜRÜSTLÜK İLÜZYONU
Erkeğin ağzı boş vaatlerle dolu,
"tek sensin"den çeşitli gezmelere kadar.
Kadının yalanı bilge sessizlikte saklanır,
yalana inandıkça, umut hayatta kalır.

ERKEK DERTLERİ
Annesine acır, bu gerçek bir yaradır,
işsizken düşünceleri çılgınca döner;
ama arabada kaporta hasar görünce,
bu en uzun süren - yakan acıdır.

GİZLİ NİYET
Erdemlerden bahsetmeyi çok sever,
bakışıyla vücudu bir alete dönüştürürken;
itiraf etmeyecek, içinde tutku yanarken,
gerçek bir varlık değil, bir enstrüman aradığını.

TRUTH IN A PIXEL
**Seven hundred and thirty photographs later,
the portrait finally looks perfect.
Then the lens reveals one tiny flaw.
At last, she discovers
that even Photoshop has its limits.**

THE MISTAKE IN PARADISE
**People still blame Eve
for listening to the serpent in Paradise.
Had she simply reached for the banana,
humanity might have had a much shorter story.**

A WOMAN'S PLACE
**The moment a woman speaks without permission,
someone starts looking for firewood.
After all, what could she possibly have to say?
Better keep quiet — and enjoy the tradition.**

THE ILLUSION OF HONESTY
**A man's mouth is full of promises:
"You're the only one,"
"I'll never do it again,"
and several other works of fiction.
A woman's lie is much more elegant.
She simply keeps silent
and lets hope do the talking.**

THE TROUBLES OF MEN
**He can survive unemployment,
worry, sleepless nights and despair.
But let someone scratch his car
and suddenly the world has ended.**

HIDDEN INTENTIONS
**He speaks endlessly of virtue
while looking at her as though she were
machinery.
He would never admit it, of course,
but he isn't looking for a soul —
only a suitable instrument.**

aphorisms
Ivana Sreckovic
(Serbia)

• Kocam horluyor, karısı da öyle. Komşumla geceleri uyuyamıyoruz.
• Karga bütün aklını içti. Veterinerler onun hayatı için savaşıyor.
• Umudumuz balayına çıktı. Daha iyi bir yarınla evlendi.
• Dün kredimi onayladılar. Bazı insanlara rüşvet vermem lazım.
• Kibirli olanlar için ayna bile rakiptir.
• Bahar işleri başlar başlamaz kanca da kazma da ayaklanacak.
• Aynayı yaşlanma karşıtı kremlerle sürmeye başladım. Sürekli bana kırışıklıklarla dolu bir yüz gösteriyor.
• Acı hayattan tatlı hayata bizi ayıran sadece birkaç çay kaşığı şeker.
• Dizlerimizin üzerine düştük. Bu bizim başlangıç pozisyonumuz.
• Aç halk herkesi ağzına almamalı.
• İdama mahkûm edilenin son isteği: "Celladı öldürün".
• Kimlik krizi yaşıyor. Deli mi yoksa şaşkın mı olduğunu bilmiyor.
• Çember, kıvrılmış düz bir çizgidir.
• O bira içti, bense karnım büyüdü. Ve böylece dokuz ay geçti.
• Bizi ucuz paraya sattılar. Bir daha bizi satın almasınlar diye.
• O bizim çıplak gerçeğimiz. Onu dövmesinden tanıdık.
• Her yıl sığ aklımız turizmde bir cazibe merkezi oluyor.
• Papyon yerine ona Sicilya kravatı takın.
• İmza atmak için mürekkepleri yoktu, ben de parmağımı çamura batırdım.
• Kocam ve ben çok erken kalkıyoruz. Beşte çay içebilmemizin tek yolu bu.

**• My husband snores, and so does his wife. My neighbour and I can't sleep at night.
• The crow drank up all my intelligence. Veterinarians are fighting for its life.
• Our hope went on its honeymoon. It married a better tomorrow.
• My loan was approved yesterday. Now I have to bribe a few people.
• Even a mirror is a rival to the arrogant.
• As soon as spring work begins, both the hook and the pickaxe will rise in revolt.
• I've started rubbing anti-ageing cream on the mirror. It keeps showing me a face full of wrinkles.
• Just a few teaspoons of sugar separate us from a bitter life and a sweet one.
• We fell to our knees. That's our starting position.
• A hungry nation shouldn't take everyone into its mouth.
• The condemned man's last wish: "Execute the executioner."
• He's having an identity crisis. He doesn't know whether he's crazy or confused.
• A circle is a straight line that has curled up.
• He drank beer, while my belly grew. And so nine months went by.
• They sold us for next to nothing, so that nobody would buy us again.
• That's our naked truth. We recognised it by its tattoo.
• Every year, our shallow minds become a tourist attraction.
• Instead of a bow tie, put a Sicilian tie on him.
• They had no ink to sign with, so I dipped my finger in the mud.
• My husband and I get up very early. That's the only way we can have tea at five.**

aphorisms
Jovan Jovceski
(North Macedonia)

• Politikacı da aylık maaş alır. Birden fazla kez!
Onun medeni hâli - evlilik dışı!
• Aforizmalarım için bir ödül aldım: İki kişilik bir seyahat - ben ve benim benliğim; yirmi kilometre - yürüyerek!
• Rekorları kırıyorum. Yasak ve rekor düzeyde inşa edebilmek için!
• Daha iyi bir seçeneği yoktu. Daha büyük mal varlığına sahip olan diğerini seçti!
• Bazı kitaplar menkul kıymettir, bazıları ise sadece kâğıt değer!
• Mahkûm edilmeden battık. Bizi batış mahkûm etti!
• Trafik kazasında hayatını kaybetti. Onu - zaman ezdi!
• Bir işi bitirmek için her yerde bağlantı sahibi olmanın gerekmediğini kanıtlamak için, o da bağlantısız yazıyor ve yayımlıyor!
• Sözlerimi ağzımdan kaptı. O söz - ekmekti!
• Ona bir fikir doğdu, ama bir yanlışlık sonucu doğumhanede başka biriyle değiştirildi! Arkadaşları biz seçeriz, ama seçimimiz düşmanımız olur!
• Bizde her şeyin bir hesabı sorulur, ama yanıtlar hep zayıf not getirir!
• En pahalı tatil deniz tatilidir - sorunlardan uzaklaşma denizinde!
• Marketten içi pahalı ürünlerle dolu arabamı çaldılar. Hem de daha kasada ödemesini yapmadan!
• Seyirci 12. oyuncudur, ama sadece diğer 11 oyuncu seyirci gibi davranmadığı sürece!
• Olaylar münferit değil, ama tecrit bir olay!
• Görüşmeler o kadar açıktı ki ağzımızı açma isteğimiz bile kaçtı!
• Yalnızlaştırılmış bir ülke değiliz. Elektrik çarpmaları (akımları) bizde sık olur!

**• A politician also receives a monthly salary. More than once!
His marital status — outside marriage!
• I received a prize for my aphorisms: a trip for two — me and my ego; twenty kilometres — on foot!
• I break records. So that I can build — illegally and on a record scale!
• He had no better option. He chose the one with the greater assets!
• Some books are securities; others are merely paper values!
• We sank without being sentenced. The sinking sentenced us!
• He lost his life in a traffic accident. He was — run over by time!
• To prove that you do not need connections everywhere to finish a job, he too writes and publishes — without connections!
• He snatched the words right out of my mouth. The word was — bread!
• An idea was born to him, but due to a mistake, it was switched at the maternity ward with someone else's!
We choose our friends, but our choice becomes our enemy!
• In our country, everything is accounted for, but the answers always yield failing grades!
• The most expensive vacation is a seaside vacation—in the sea of escaping problems!
• They stole my shopping cart full of expensive items. And even before I paid for them at the checkout!
• The audience is the 12th player, but only as long as the other 11 players don't act like spectators!
• The incidents are not isolated, but isolation is an incident!
• The negotiations were so transparent that we lost even the desire to open our mouths!
• We are not an isolated country. Power outages (shocks) happen often here!**

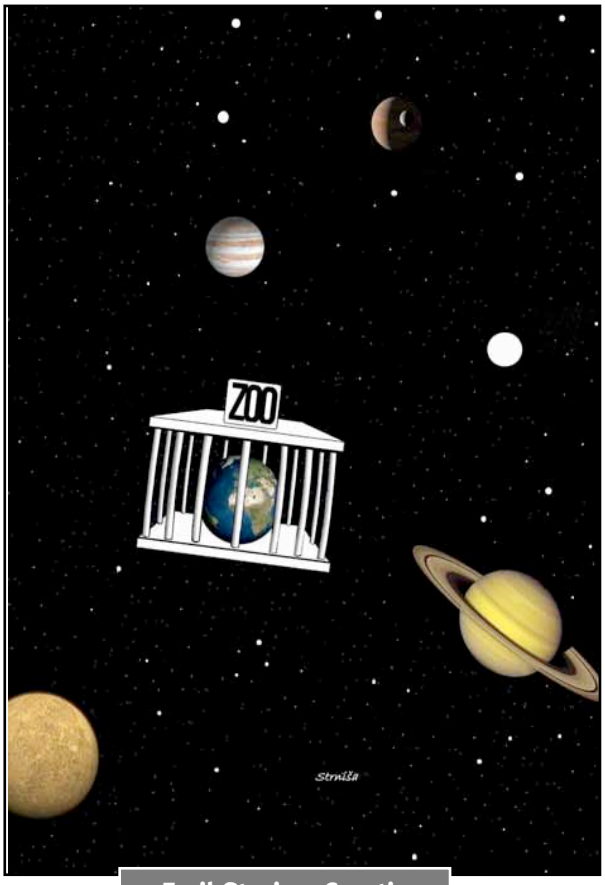

Emil Strnisa, Croatia

Paul Sandip, India

In the silence of the tiger reserve forest ... humanity's

CARICATURE
MARIO BENEDETTI

Cesar Andres Lea, Uruguay

Valery Momot, Ukraine

Sales of 40,000 copies a week by 1850 rose above 100,000 by 1910. After the 1940s, when its circulation peaked, it went into a long decline, closing in 1992. It was revived in 1996, but closed again in 2002.

by Aziz Yavuzdoğan

The world's vintage humor magazines

Punch

Punch, or The London Charivari was a British weekly magazine of humour and satire established in 1841 by Henry Mayhew and wood-engraver Ebenezer Landells. Historically, it was most influential in the 1840s and 1850s, when it helped to coin the term "cartoon" in its modern sense as a humorous illustration. Artists at Punch included John Tenniel who, from 1850, was the chief cartoon artist at the magazine for over 50 years. The editors took the anarchic puppet Mr Punch, of Punch and Judy, as their mascot—the character appears in many magazine covers—with the character also an inspiration for the magazine's name.

With its satire of the contemporary, social, and political scene, Punch became a household name in Victorian Britain. Sales of 40,000 copies a week by 1850 rose above 100,000 by 1910. After the 1940s, when its circulation peaked, it went into a long decline, closing in 1992. It was revived in 1996, but closed again in 2002.

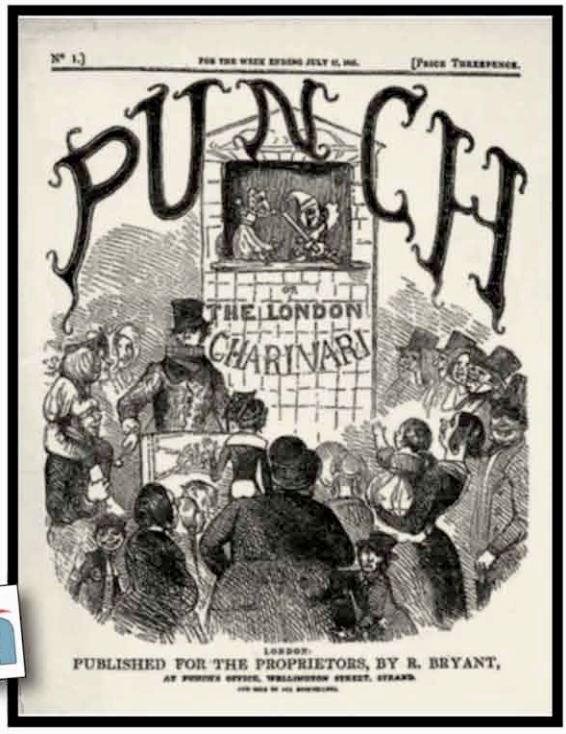

Cover of the first Punch, or The London Charivari, depicts Punch hanging a caricatured Devil, 1841

Punch'ın 1841'de yayınlanan ilk sayısının kapağı. Londra Charivari'nin karikatürize edilmiş bir Şeytan'ı astığı görülüyor.

Dünyanın en eski mizah dergileri

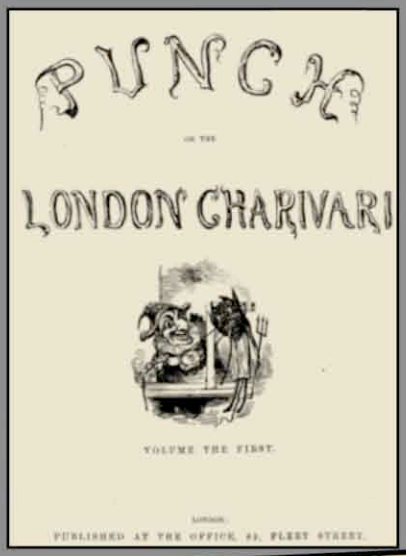

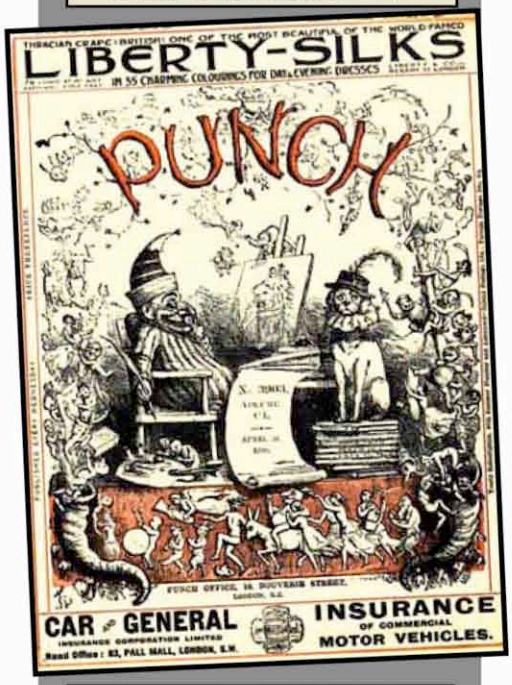

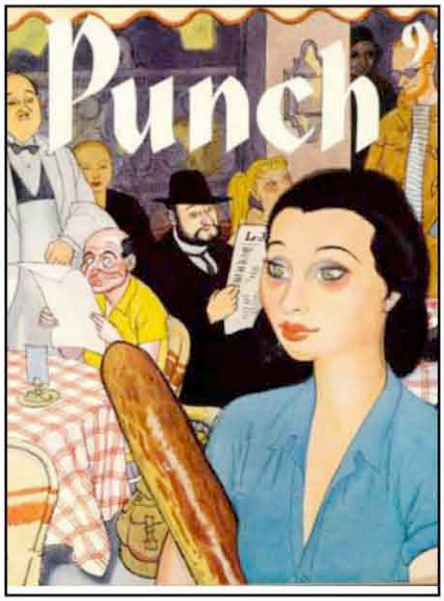

1850'de haftada 40.000 kopya satan dergi, 1910'da 100.000'in üzerine çıktı. Tirajının zirve yaptığı 1940'lardan sonra uzun bir düşüşe geçti ve 1992'de kapandı. 1996'da yeniden canlandırıldı ancak 2002'de tekrar kapandı.

Punch veya **Londra Charivari**, 1841'de **Henry Mayhew** ve ahşap oymacısı **Ebenezer Landells** tarafından kurulan bir İngiliz haftalık mizah ve hiciv dergisiydi. Tarihsel olarak, 1840'larda ve 1850'lerde en etkili dönemini yaşadı ve bu dönemde "karikatür" teriminin mizahi bir çizim olarak modern anlamıyla ortaya çıkmasına yardımcı oldu. **Punch**'taki sanatçılar arasında , 1850'den itibaren 50 yıldan fazla bir süre derginin baş karikatür sanatçısı olan **John Tenniel** de vardı . Editörler, **Punch** and **Judy**'nin anarşist kuklası **Bay Punch**'ı maskotları olarak aldılar - karakter birçok dergi kapağında yer alıyor - karakter aynı zamanda derginin ismine de ilham kaynağı oldu.
Çağdaş, toplumsal ve politik sahneye yönelik hicviyle Punch , **Viktorya dönemi Britanya**'sında bilinen bir isim haline geldi.

1850'de haftada 40.000 kopya satan dergi, 1910'da 100.000'in üzerine çıktı.
Tirajının zirve yaptığı 1940'lardan sonra uzun bir düşüşe geçti ve 1992'de kapandı.
1996'da yeniden canlandırıldı ancak 2002'de tekrar kapandı.

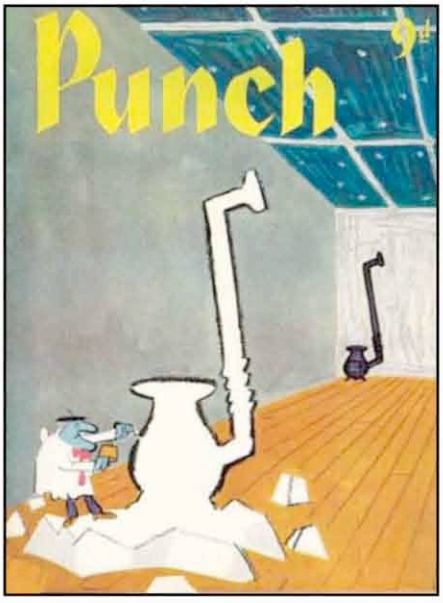

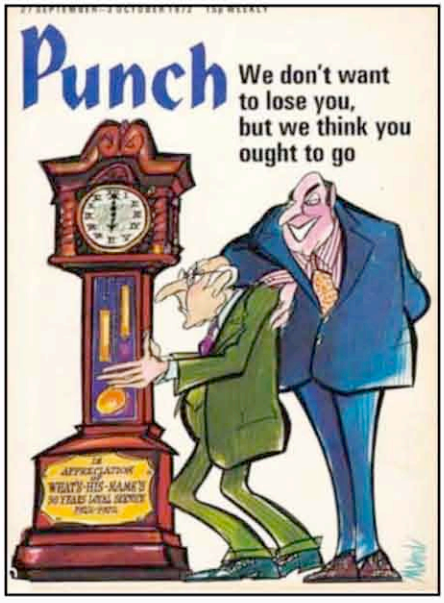

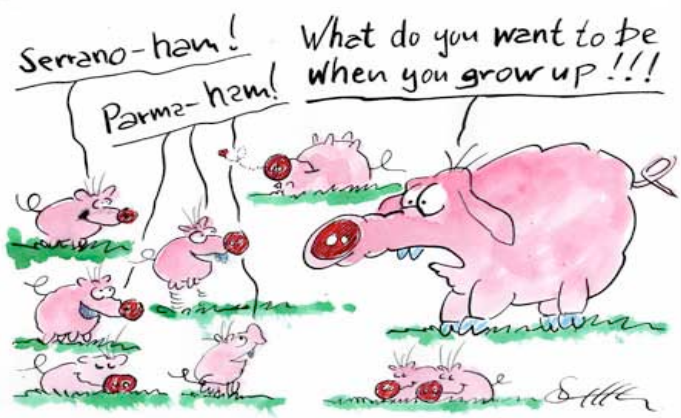

Steffen Jahsnowski, Germany

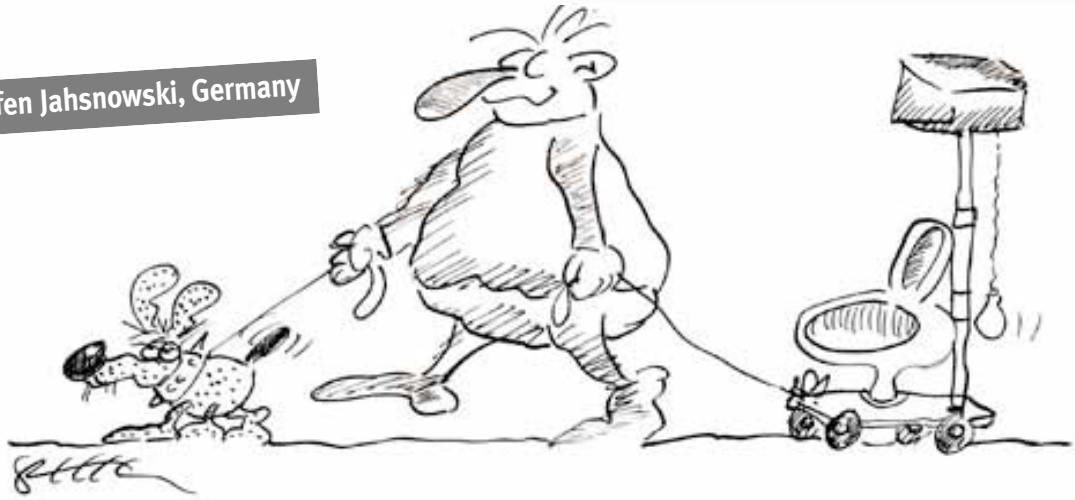

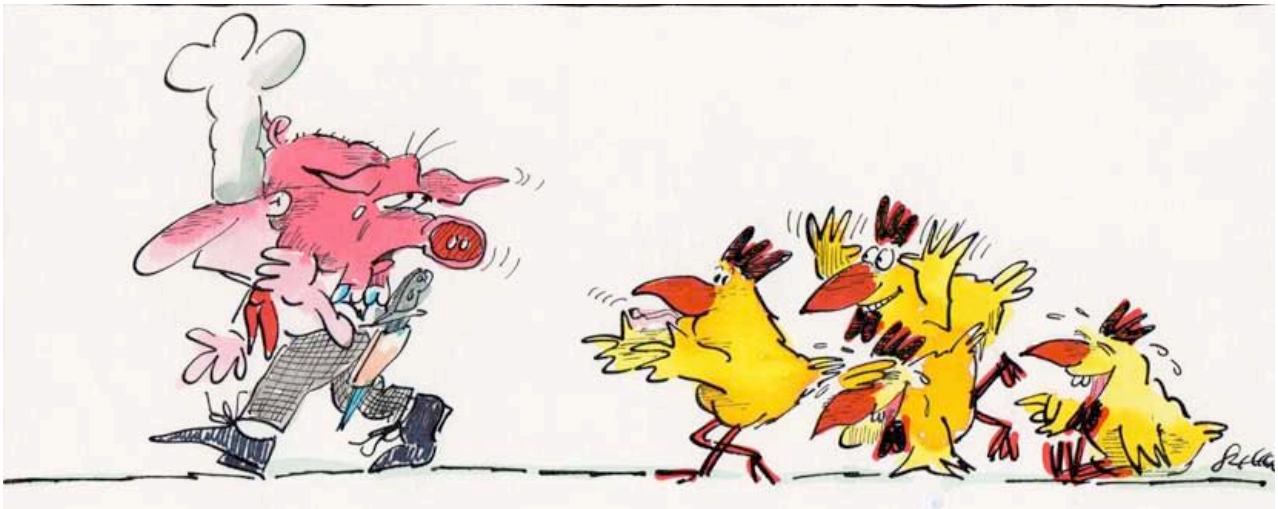

Aralık'ın tuhaf ama gerçek yüzü!

Aralık ayı, tarihte birbirinden tuhaf, trajikomik ve "yok artık" dedirten gerçek olaylara sahne olmuş. Kayıtlara geçmiş en komik ve garip Aralık ayı olaylarından küçük bir derleme:

Kafasına Saksı Düşen Adam, "İyi ki Saksı Düşmüş, Hayatımı Kurtardı" Dedi.
• Evinin balkonunda otururken üst kat komşusunun balkondan düşürdüğü ağır saksı kafasına isabet eden talihsiz adam hastanelik olur. Ancak doktorlar tomografi çektiklerinde, adamın kafasındaki saksı darbesi sayesinde beyin tümörünün çok erken evrede fark edildiğini ve ameliyatla hayatının kurtulduğunu söylerler. Başlık ve hikaye tam bir Türk filmi senaryosudur.

Hırsız Girdiği Evde Ev Sahibine Yakalanınca "Komşuya Un Getirdim" Diye Açıklama Yaptı.
• Gece yarısı bir eve pencereden giren hırsız, ev sahibinin uyanıp ışığı yakmasıyla şok geçirir. Kaçmaya fırsat bulamayınca elindeki çuvalı uzatıp "***Şekerpare yapmak için un getirdim komşu***" der. Ev sahibinin "***Saat gecenin üçü, ne ununden bahsediyorsun?***" çıkışı üzerine polise ihbar edilen hırsız, tarihe zeka kokmayan savunmalarla geçmiştir.

Karısını Kaybeden Adam Arama Çalışmalarına Kendi Katıldı, En Önde Aradı.
• Karısının evden ayrılıp bir daha dönmediğini söyleyip polise başvuran ve günlerce arama ekipleriyle birlikte dağ bayır gezip gazetelere röportajlar veren koca, sonunda kendi evinin kömürlüğünde karısını bulur (*tabii ki trajikomik bir kavga veya kazanın ardından*).
Gazeteler bu ironik durumu manşete taşımaktan çekinmemiştir.

İnek Tarafından Kaçırılan Adam, İneğe Savaş Açtı. (*ABD / Yerel Basın*)
• Çiftliğinde uyurken bir ineğin boynuzlarının elbiselerine takılmasıyla hayvanın panikleyip kendisini tarlalar boyunca koşturduğunu iddia eden bir çiftçi, yerel gazeteye verdiği demeçte ineğe resmen "***savaş ilan ettiğini***" söylemişti. Haberin başlığı günlerce Amerikan sosyal medyasında parodi konusu olmuştur.

Polis, Hırsızı Yakalamak İçin Kendi Telefonundan "*Beni Soyun*" Mesajı Attı.
• Dünyanın bir başka yerinde, telefonunu çaldıran bir vatandaş hırsızı yakalamak için polisle iş birliği yapmış, sosyal medya üzerinden hırsıza açık adres vererek "***Burada devasa bir kasa var, gelin soyun***" çağrısında bulunmuştur. Saflıktan mı yoksa cinlikten mi olduğu anlaşılamayan bu tuzak sayesinde hırsız suçüstü yakalanmıştır.

Papağan, Sahibinin Karısını Ele Verince Evlilik Mahkemede Bitti.
• Evdeki papağanın sürekli olarak başka bir erkeğin adını tekrarlaması ve evdeki gizli konuşmaları misafirlerin yanında yüksek sesle taklit etmesi üzerine koca durumu çakmış, papağanın tanıklığı(!) ve eşin itirafıyla boşanma davası dünyanın en ilginç haber başlıklarıyla gazetelere manşet olmuştu.

Marek Mosor (Widget) , Poland

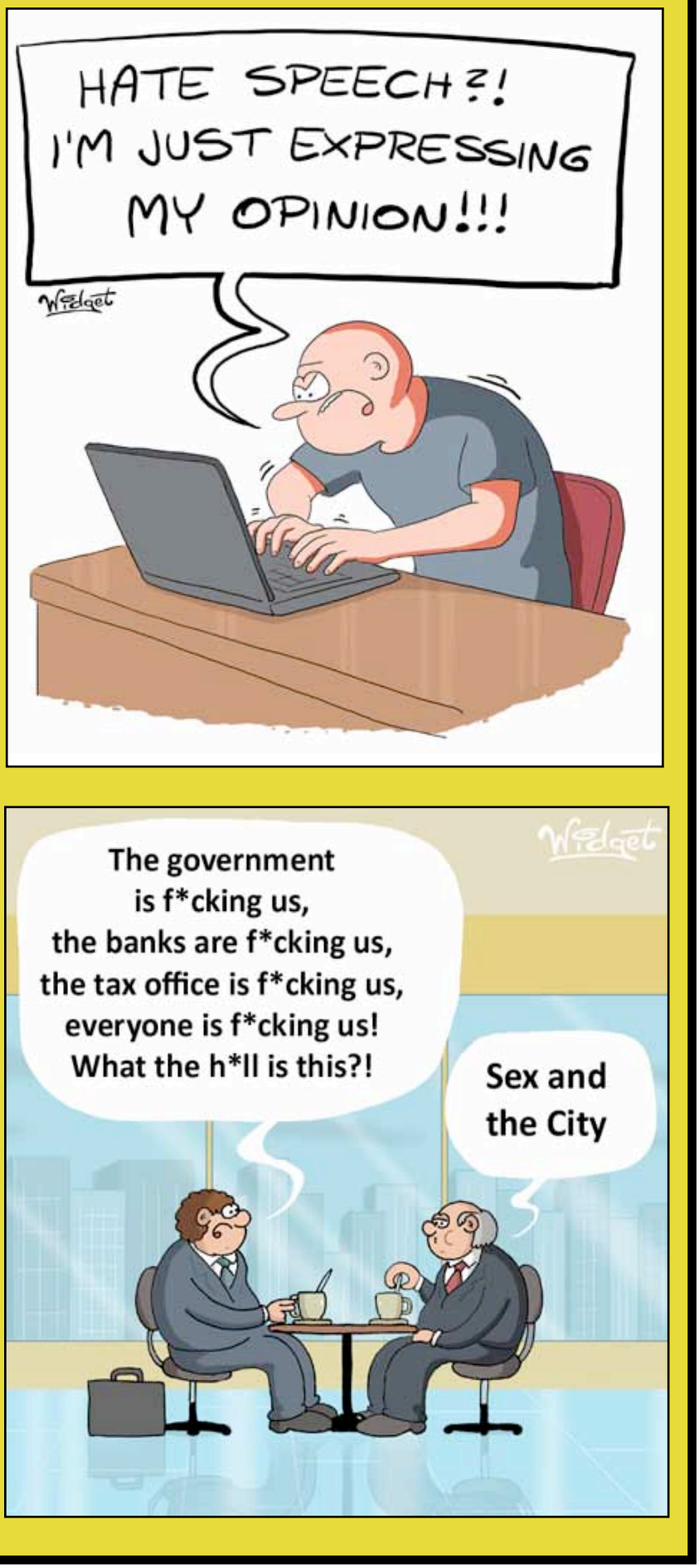

aphorisms
Drazen Jergovic
(Croatia)

• Saf değiliz, yalnızca güvenmeyi öğrettiler bize.
• Herkes haklarını istiyor ama kimse yükümlülüklerini yerine getirmiyor.
• Gelin tarafının düğün davetlisiysen, istemesen de bekârlığa veda partisine katılmak zorundasın.
• İyi bir dost ortamında her yolculuk çok kısa gelir.
• Her şeyi çaldılar, diplomalarını ise satın aldılar.
• Lika bölgesinin insanları başkasının talihsizliğine sevinmez!
• O ve o, parmakla tırnak batması gibiler.
• Ak saçlıların değeri iki kat fazladır.
• Ülkenin gerçek durumu otopsiyle ortaya çıkacak.
• Millet zaten duyarsızsa, bari mizah keskin olsun.
• Mizah, hicvin zararsız bir biçiminden başka bir şey değildir.
• Hırvatistan demiryollarında yolculuk edenlerin gerçekten çok fazla zamanı var. Hem de ömürleri!
• Yazmak sevişmek gibidir. İyi bir ilham olmadan hiçbir şey olmaz.
• Erkeklik gururundansa garsonun düşmesi daha iyidir.
• Komşularımızı ihmal ederken metrekarelerimizle hava atıyoruz.
• Yolculuk yapmayı sevenler, yoldaki ara sıra rastlanan çukurlara aldırış etmezler.

• We're not naive, we're just taught to trust.
• Everyone asks for rights, but nobody fulfills their obligations.
• If you're a guest at the wedding on the bride's side, you have to go to the bachelorette party whether you like it or not.
• In good company, every journey is too short.
• They stole everything, except they bought their diplomas.
• People from Lika region don't gloat!
• He and she are like a finger and an ingrown nail.
• Grey heads are worth twice as much.
• The true state of the country will be revealed by an autopsy.
• If the nation is already dull, at least let the satire be sharp.
• Humor is just a benign form of satire.
• People who travel on the Croatian railways really have too much time. And lives.
• Writing is like making love. Nothing without good inspiration.
• Better the server falls than male pride.
• We flaunt our square meters while neglecting our neighbors.
• Those who enjoy traveling don't pay attention to the occasional pothole.

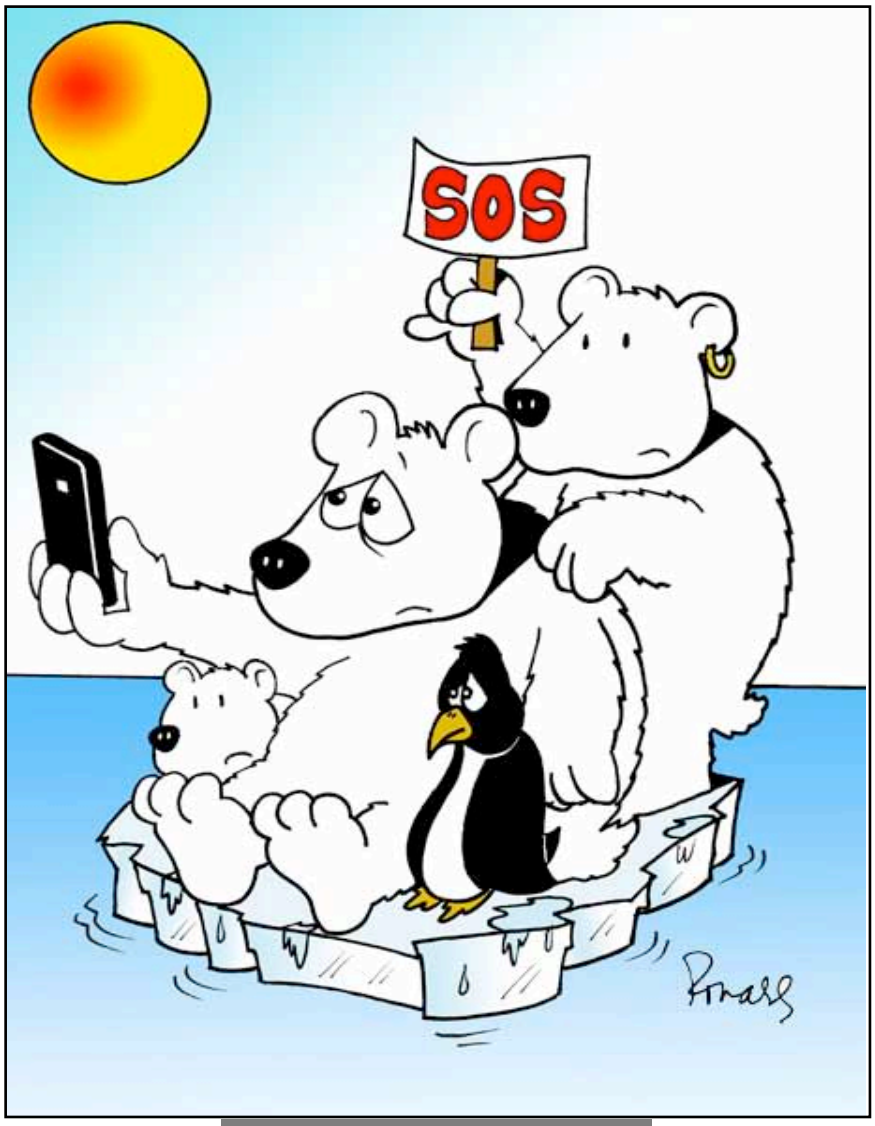

Ronaldo Cunha Dias, Brasil

aphorisms
Jane Atanasov
(North Macedonia)

• When standing before the beloved person, a man gets to know himself.
• Mankind is seriously endangered. All kinds of cattle have multiplied.
• In the drama called life, the hardest role is that of a human.
• Taking off my hat gives me pleasure, but underwear is something special.
• You can't buy everything with money. But you can always buy someone who will provide you with what you want.
• When heart and mind conflict, the nerves suffer.
• Don't block the path of the one who is thicker in the neck.
• Anti-chess: they make the wrong moves, we lose.
• If you walk the straight path, someone will always be found to run you over.
• At the decisive moment we took a heroic step. We ran away in panic.
• Those who dress in clear skies are always dry and warm.
• All day I hear lies that Marconi discovered the radio. My wife washed the rug this morning.
• The government's care for the ordinary man is obvious. Day by day he is more worried.
• When defending yourself, the easiest way to defend is to attack.
• The development of social relations and science transformed the former slaves into robots.

• Sevdiğin kişinin karşısında durduğunda, insan kendini tanır.
• İnsanlık ciddi şekilde tehdit altında. Her türlü hayvan çoğaldı.
• Hayat denen dramda en zor rol insan rolüdür.
• Şapka çıkarmak bana zevk veriyor, ama iç çamaşırı başka bir şey.
• Parayla her şeyi satın alamazsın. Ama istediğini sağlayacak birini her zaman satın alabilirsin.
• Kalp ile akıl çatıştığında, sinirler acı çeker.
• Boynu daha kalın olanın yolunu kesme.
• Anti-satranç: Onlar yanlış hamleler yapıyor, biz kaybediyoruz.
• Doğru yolda yürürsen, seni ezecek biri her zaman bulunur.
• Belirleyici anda kahramanca bir adım attık. Panik içinde kaçtık.
• Açık havayı giyinenler her zaman kuru ve sıcak kalır.
• Bütün gün Marconi'nin radyoyu icat ettiği yalanlarını dinliyorum. Karım bu sabah kilimi yıkadı.
• İktidarın sıradan insana özeni ortada. Günden güne o daha da endişeli.
• Kendini savunurken, en kolay savunma saldırmaktır.
• Toplumsal ilişkilerin ve bilimin gelişimi eski köleleri robotlara dönüştürdü.

Alexey Talimonov, England

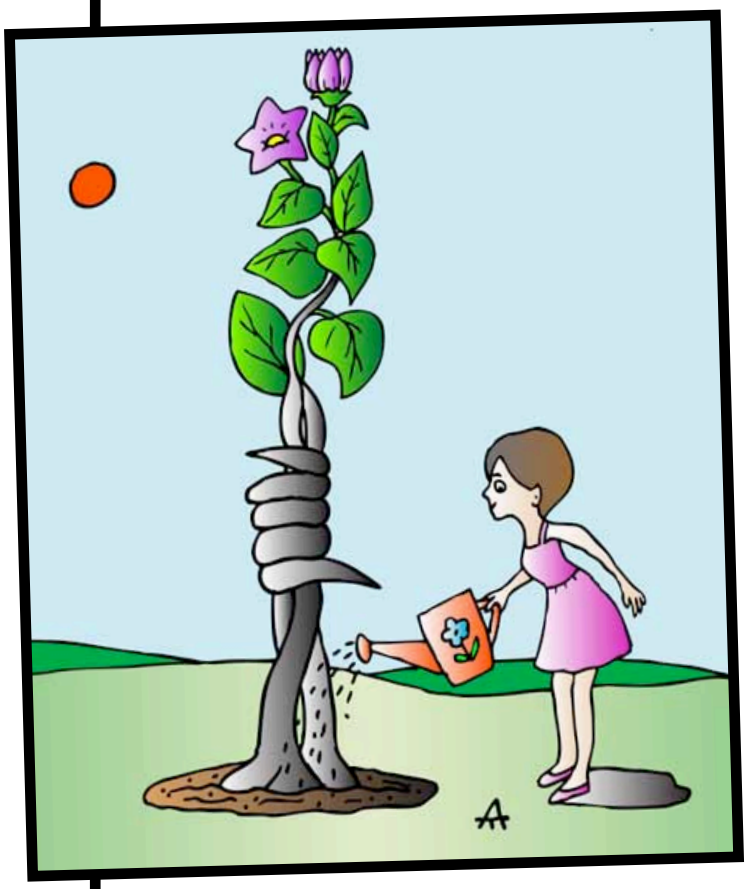

Kuang Zuhai, China

• by Mehmet Ali Yavuzdoğan *(Psychologist)*

Mizahın psikolojisini anlamak.

Mizah, insanın gülme ihtiyacından çok daha fazlasıdır. Bazen bir savunma mekanizması, bazen bir başkaldırı biçimi, bazen de söylenmesi zor gerçekleri dile getirmenin en zarif yoludur. İnsan neden güler? Neden bir başkasının komik bulduğu şey karşısında kayıtsız kalırken, küçük bir ayrıntı bizi kahkahalara boğabilir? Üstelik neden bazen en çok güldüğümüz şeyler, aslında en çok düşündüğümüz, hatta canımızı acıtan konularla ilgilidir? Mizahın psikolojisini anlamak, insan zihninin yalnızca neşeli tarafını değil, korkularını, çelişkilerini, beklentilerini ve özgürlük arzusunu da anlamaya çalışmaktır.

Gülmek, insanın dünyayla kurduğu ilişkinin en ilginç ifadelerinden biridir. Çünkü mizah, çoğu zaman olayların kendisinden çok, onları nasıl algıladığımızla ilgilidir. Aynı olay bir kişiye son derece komik gelirken bir başkasını rahatsız edebilir. Bunun nedeni, mizah duygusunun yalnızca zekâyla değil; kültürle, yaşanmışlıklarla, toplumsal değerlerle ve kişinin ruhsal dünyasıyla da şekillenmesidir. Bir çocuğun düşen bir palyaçoya gülmesiyle, bir yetişkinin bürokrasinin saçmalıklarına gülmesi arasında görünür bir fark vardır. Ancak her ikisinin temelinde de beklentinin bozulması, alışılmış düzenin bir anlığına değişmesi ve zihnin bu değişimi anlamlandırma çabası bulunur.

Mizah; yalnızca gülme eylemi değil; insanın korkularıyla, çelişkileriyle ve kusurlarıyla yüzleşmesini sağlayan derin bir psikolojik mesafe yaratma ve direnme sanatıdır.

Bu nedenle mizah, psikolojik açıdan bir tür mesafe yaratma sanatıdır. Sorun ortadan kalkmaz ama insan, sorunla arasına küçük bir düşünce aralığı koyabilir. Kendi hatalarımız gülebildiğimizde, kusurlarımızın bizi bütünüyle tanımlamadığını fark ederiz. Başarısızlığımızı bir felaket olmaktan çıkarıp anlatılabilir bir anıya dönüştürürüz. Elbette her şakanın iyileştirici bir gücü yoktur. Bazı insanlar acılarını mizahın arkasına saklar, duygularıyla yüzleşmekten kaçınır. Dolayısıyla mizah hem bir rahatlama yolu hem de zaman zaman bir kaçış biçimi olabilir. Aradaki fark, gülmenin insanı gerçekle yüzleştirip yüzleştirmediğinde ya da gerçeklerden uzaklaştırıp uzaklaştırmadığında ortaya çıkar.

Siyasi mizahın gücü de burada yatar. Güç sahibi kişiler ve kurumlar, çoğu zaman ciddiyetlerini koruyarak otoritelerini sürdürmek isterler. Mizah ise bu ciddiyetin arkasındaki yapaylığı açığa çıkarabilir. Kendini ulaşılmaz göstermeye çalışan bir otoriteyi sıradanlaştırmak, onun çevresinde oluşturulan korku duvarında bir gedik açabilir. İnsanların birlikte gülebilmesi, kendilerini yalnız hissetmediklerini anlamalarını da sağlar. Tek başına dile getirildiğinde tehlikeli veya cesur görünen bir düşünce, ortak bir kahkahayla toplumsal bir farkındalığa dönüşebilir. Bu anlamda mizah, yalnızca bireysel bir ruhsal rahatlama değil, aynı zamanda toplumsal bir iletişim ve direnme aracıdır.

Ancak mizahın özgürleştirici gücü, her zaman masum olduğu anlamına gelmez. Gülmek, birleştirebildiği gibi dışlayabilir de. Bir topluluk, kendi üyeleriyle dayanışma kurmak için başka bir topluluğu küçümseyebilir. İnsanlar bazen kendilerini daha güçlü hissetmek, başkalarının zayıflıklarını görünür kılmak veya bir gruba ait olduklarını kanıtlamak için gülerler. Böyle durumlarda kahkaha, eşitler arasında kurulan bir bağ olmaktan çıkar ve bir üstünlük gösterisine dönüşür. Bir insanın acısını, kimliğini ya da savunmasızlığını hedef alan şaka, güldürenlerin sayısı ne kadar fazla olursa olsun, mutlaka zekice değildir. Mizahın psikolojisini anlamak, yalnızca neden güldüğümüzü değil, kimin pahasına güldüğümüzü de sorgulamayı gerektirir. Mizahın psikolojisini anlamak, insanın çelişkili doğasını kabul etmekle başlar. İnsan hem ciddi hem oyunbaz, hem güçlü hem kırılgan, hem akılcı hem de tutarsızdır. Mizah, bu karşıtlıkların ortasında doğar. Bizi güldüren şey bazen bir kelimenin beklenmedik anlamı, bazen bir otoritenin gülünç hâli, bazen de kendi hayatımızda tekrar tekrar yaptığımız küçük hatalardır. Her kahkaha bir mutluluk belirtisi değildir; her sessizlik de mizah eksikliği anlamına gelmez. Fakat insan, dünyaya yalnızca ciddiyetin penceresinden bakmadığında, onun çelişkilerini daha kolay fark edebilir. Sonuçta mizah, hayatın zorluklarını ortadan kaldıran sihirli bir güç değildir. Savaşları durduramaz, adaletsizliği tek başına gideremez, kayıpları geri getiremez. Ama bütün bunların karşısında insanın düşünme, sorgulama ve direnme yeteneğini canlı tutabilir. Bazen bir kahkaha, korkunun kurduğu sessizliği bozar; bazen tek bir çizgi, uzun bir nutuktan daha fazla şey anlatır. Bazen de insanın kendisine uzaktan bakmasını ve kendi kusurlarını kabullenmesini sağlar.
Belki de mizahın asıl sırrı şudur: İnsan, her zaman değiştiremediği dünyayı değiştiremese bile, o dünyaya bakışını değiştirebilir. Ve bazen bu değişim, küçük bir gülümsemeyle başlar. ■

Understanding the Psychology of Humor.

The brain also needs a coffee break from time to time. However, if you give it a cartoon, a good witticism, or an unexpected pun instead of coffee, something more interesting can happen: The brain can start working again for a moment by saying, "Life isn't that serious after all."
Humor is not just about laughing. A good joke requires the brain to do several things at once: build up an expectation, notice the plot twist, reinterpret the meaning, and finally say, "Ah! Now I get it." Brain imaging research shows that humor activates various regions associated with language, sense-making, emotion, and reward systems.

Moreover, the favor humor does for the brain is not merely an intellectual exercise. When stress weighs down on the mind like a heavy coat, attention and thinking skills can also be affected. While some experiments have observed that short-term humor interventions lower stress levels, a small 2025 study reported that middle-aged participants who watched a funny video performed better on attention tasks and showed increased blood flow in certain brain regions.
There is a small but important detail here: It is still too early to say that humor "rejuvenates" the brain. Scientists have not yet developed a measurement where we can strap on a laughter counter and say, "I told three jokes today, my brain got two years younger." Research rather shows that humor can establish positive correlations with coping with stress, attention, and certain cognitive processes.
Perhaps the real talent of humor lies right here: Opening a new way of thinking for the brain. The serious person sees the world as it is; the humorist looks at that same world and says, "There is something odd here." Then they exaggerate that oddness a bit, turn it upside down, and hand it back to us. Therefore, humor can be the brain's gym. It doesn't lift weights, but it lifts expectations. It doesn't run, but it makes thoughts sprint between ideas. And sometimes it prevents a person from taking their own thoughts too seriously.

Humor is not merely the act of laughing; it is an art of creating psychological distance and resisting adversity, allowing us to confront our fears, contradictions, and flaws.

After all, what keeps our brain alive is not just information; it is curiosity, surprise, and making connections. And humor is one of the raHumor is far more than the human need to laugh. Sometimes it is a defense mechanism, sometimes a form of rebellion, and sometimes the most elegant way of expressing truths that are difficult to articulate. Why do we laugh? Why do we remain indifferent to something another person finds funny, while a tiny detail can leave us helpless with laughter? And why is it that the things that make us laugh the hardest are sometimes connected to the very issues we think about most deeply, or even those that cause us pain? Understanding the psychology of humor means exploring not only the cheerful side of the human mind, but also its fears, contradictions, expectations, and desire for freedom. Laughter is one of the most intriguing expressions of our relationship with the world. Humor often has less to do with events themselves than with how we perceive them. The same event may strike one person as hilarious while making another uncomfortable. This is because our sense of humor is shaped not only by intelligence, but also by culture, personal experience, social values, and our inner emotional world. There is an obvious difference between a child laughing at a clown who falls down and an adult laughing at the absurdities of bureaucracy. Yet both reactions stem from the disruption of expectations, a momentary departure from the familiar order of things, and the mind's attempt to make sense of that change.
From a psychological perspective, humor is therefore an art of creating distance. The problem does not disappear, but we can establish a small space for reflection between ourselves and the difficulty we face. When we can laugh at our own mistakes, we realize that our flaws do not define us entirely. We transform failure from a catastrophe into a story that can be told. Of course, not every joke has a healing effect. Some people conceal their pain behind humor and use it to avoid confronting their feelings. Humor can therefore be both a means of relief and, at times, a form of escape. The difference lies in whether laughter brings us face to face with reality or takes us further away from it.

This is also where the power of political humor lies. People and institutions in positions of power often seek to maintain their authority by preserving an image of solemnity. Humor, however, can expose the artificiality behind that seriousness. Bringing an authority that presents itself as untouchable down to earth can create a breach in the wall of fear built around it. When people laugh together, they also realize that they are not alone in their feelings or thoughts. An idea that might seem dangerous or daring when expressed by one person can become a source of collective awareness through shared laughter. In this sense, humor is not merely a means of personal psychological relief; it is also a tool of social communication and resistance. ■

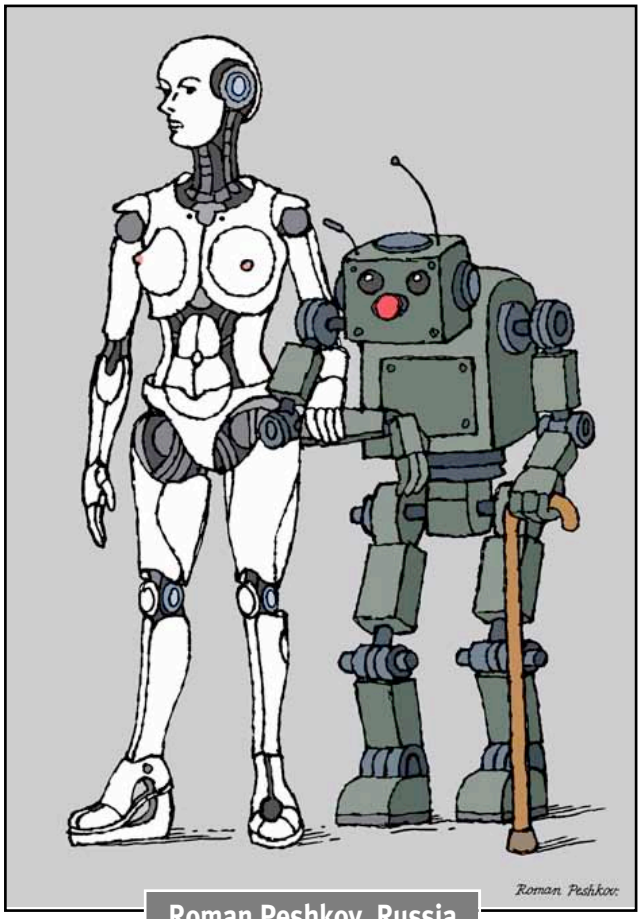

Roman Peshkov, Russia

Samuca Andrade, Brasil

ÜVENDİRE

Mehmet Saim Bilge,Türkiye

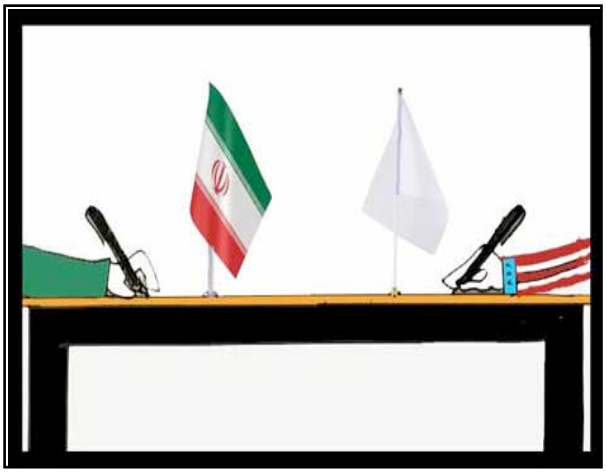

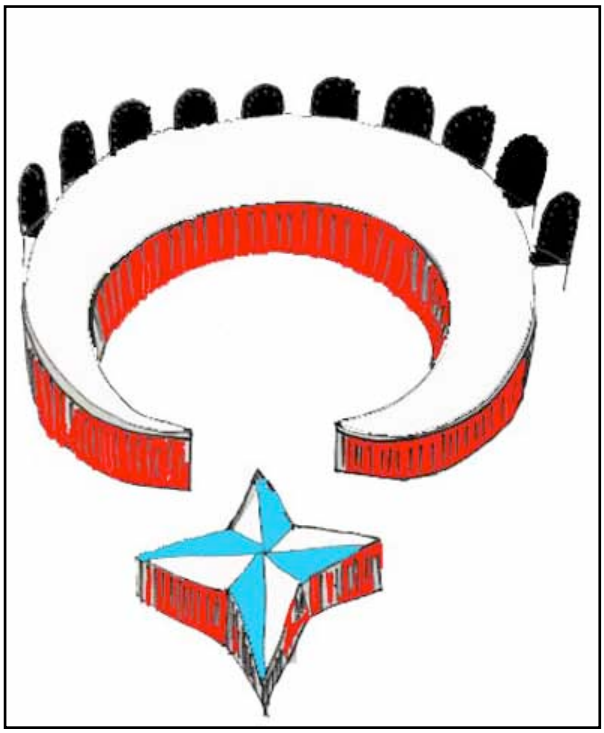

Henryk Cebulah, Poland

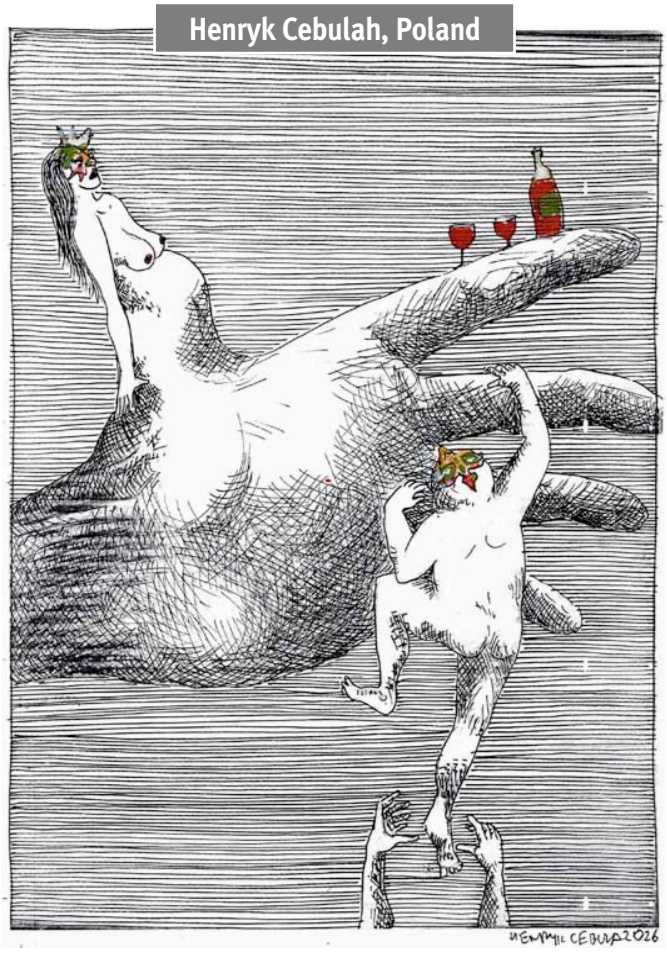

Javier Cubero Torres, Cuba

Yuri Shamne, Russia

Ivo Chadziev, Slovakia

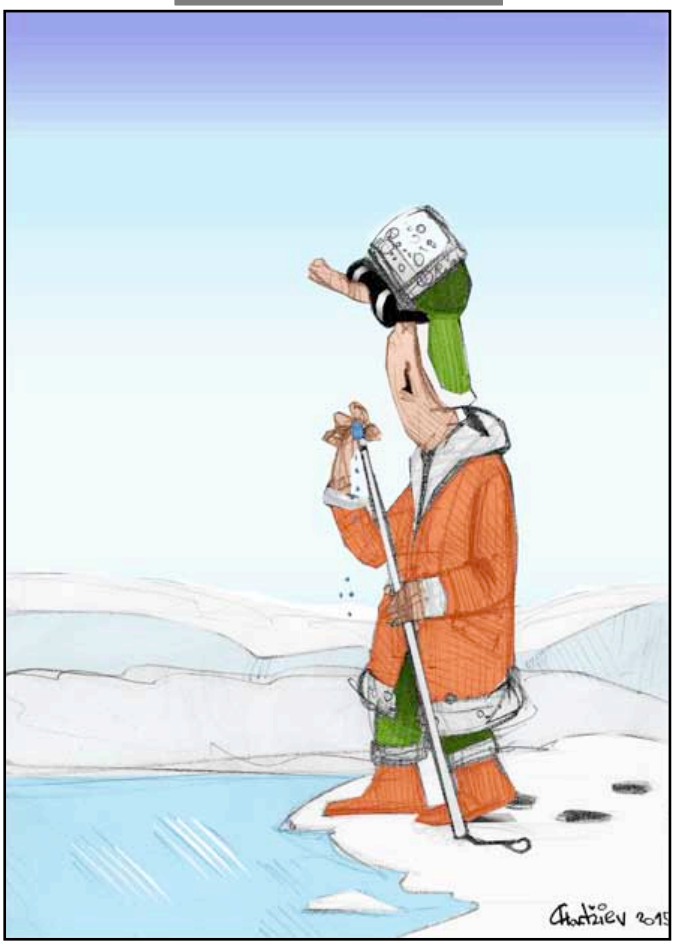

Oleg Gutsol, Ukraine

tapa

EROSHOP

TURKISH MASTER CARTOONIST

İbrahim Tapa (1950-2019)

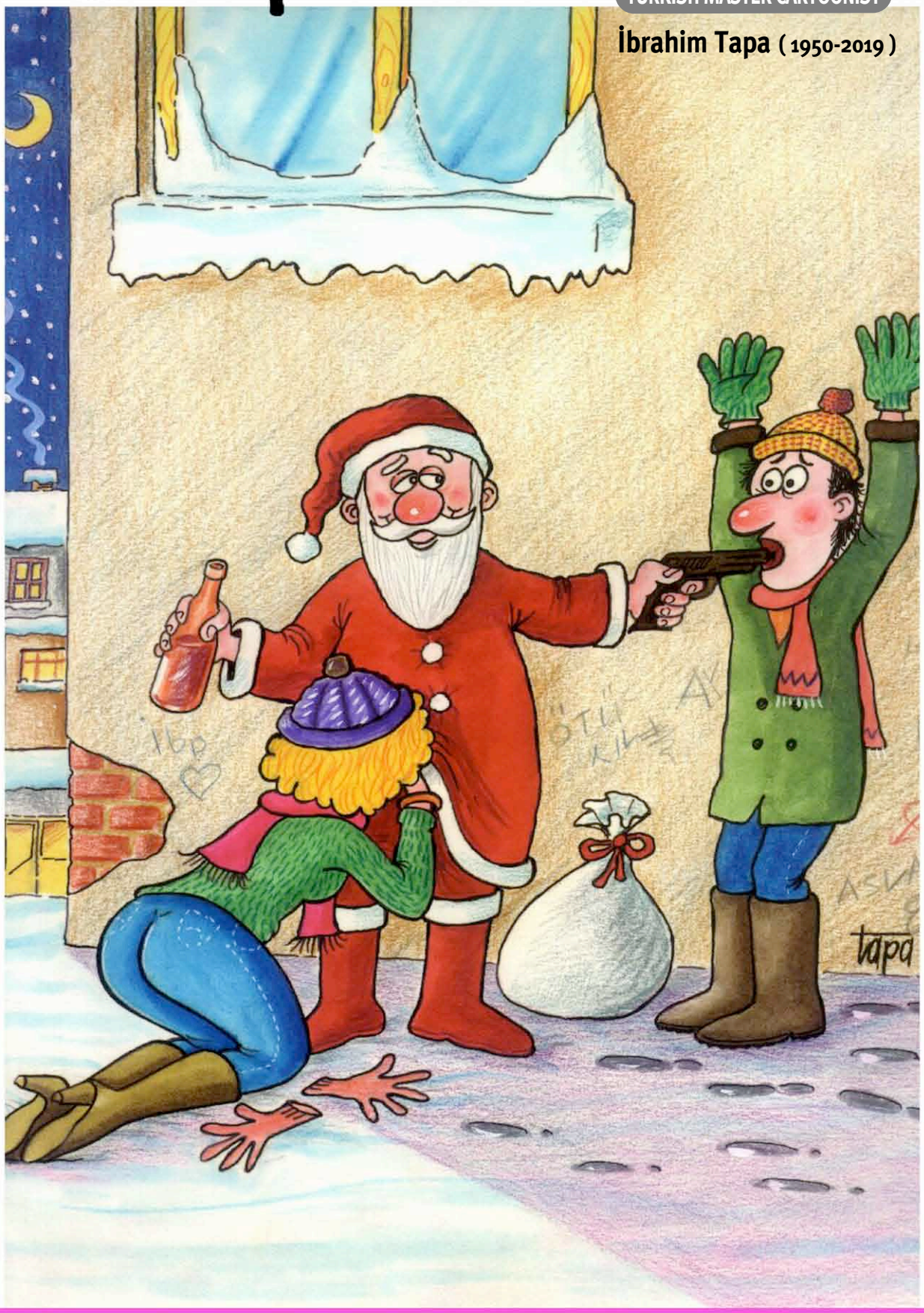

KROTOS
Tadeusz Krotos, Poland
KROTOS

KROTOS

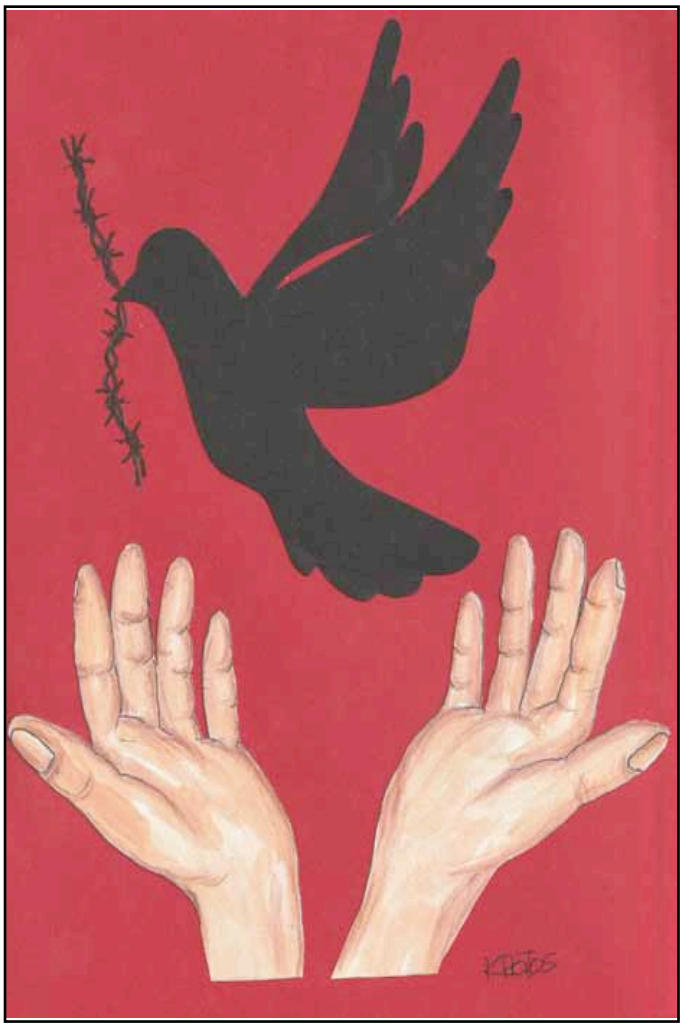
KROTOS

I LOST.
USA
MARCOS MENDES - Brasil
TUBA
US ELECTIONS.

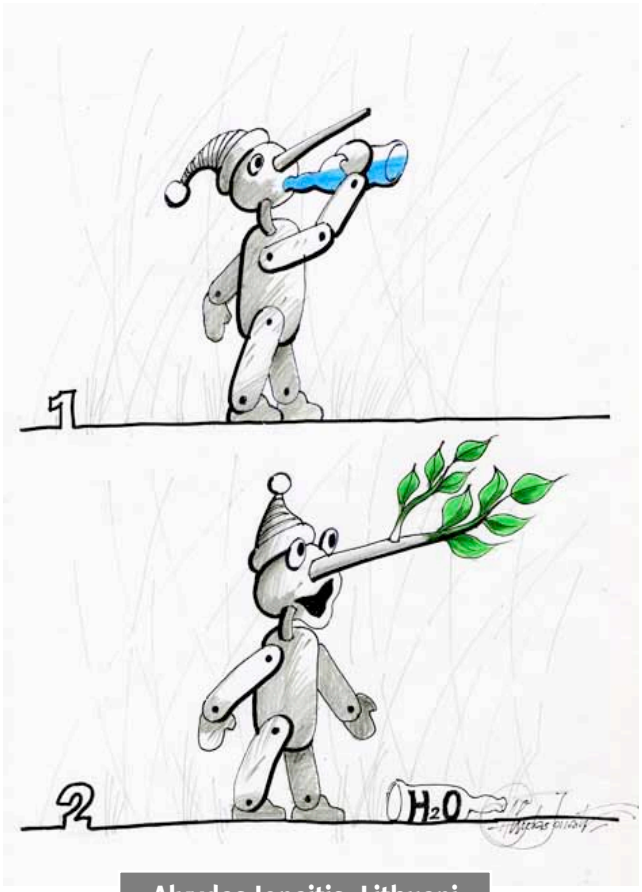

Alvydas Jonaitis, Lithuani

Gustavo Gal, Argentina

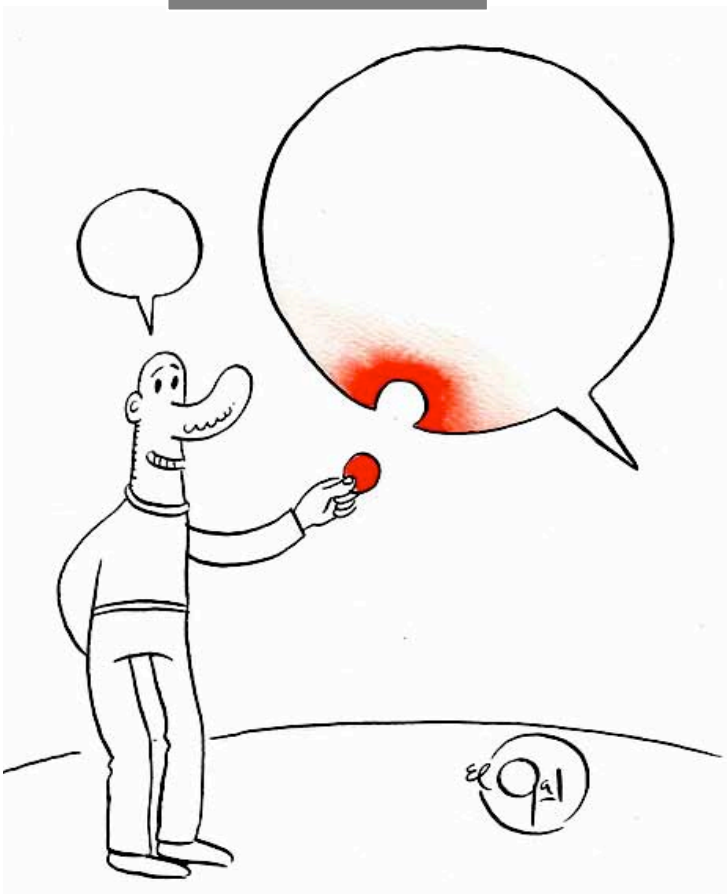

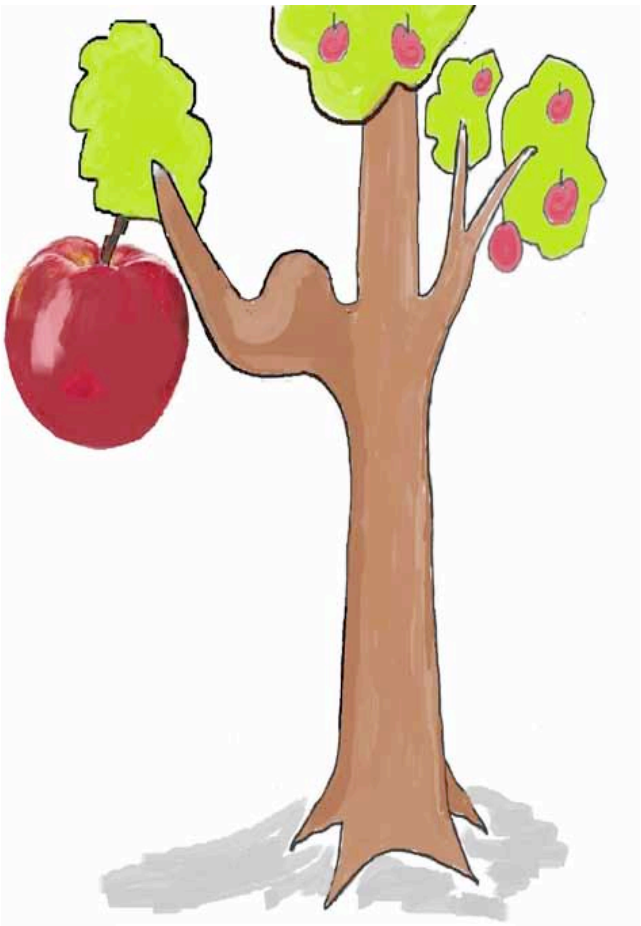

Ivan Turuchko, Ukraine

Sinisa Gabrilovic, Serbia

Mirek Tapir Vostry, Czech Republic

Cheng Zhu, China

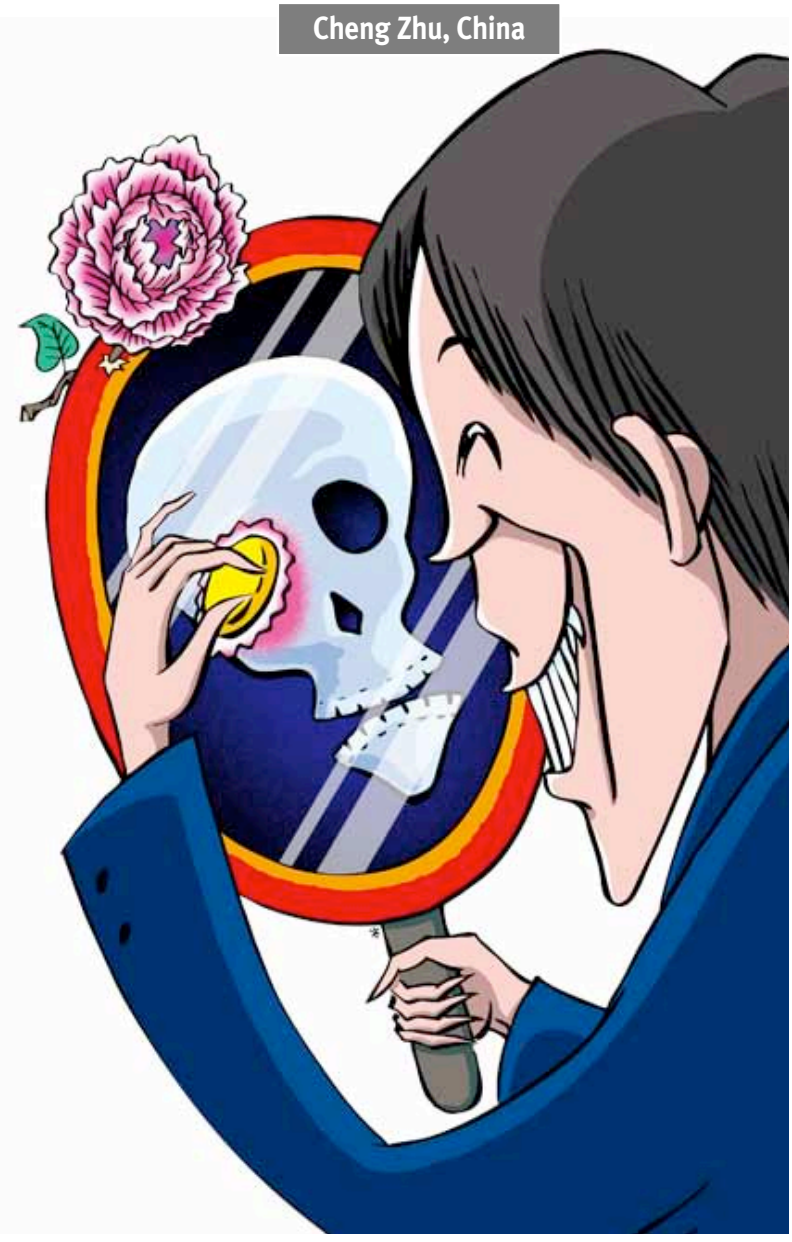

Vladimiras Beresniovas, Lithuania

Zdenko Puhin, Croatia

Old master cartoonists..

..from arround the world

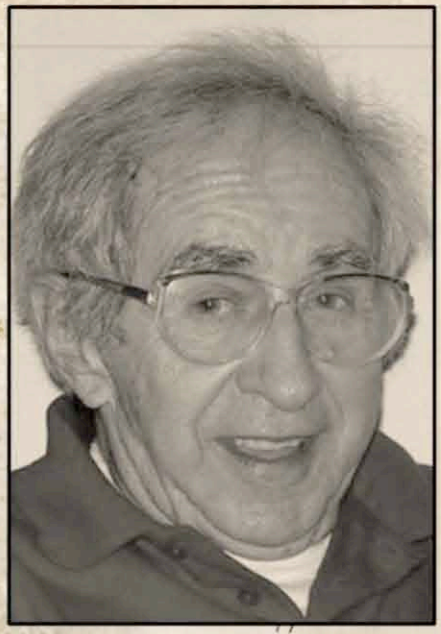

1921 tarihinde Bratislava'da doğdu. Sanat tarihi okudu. Mizah dergisi Rohac'ta çalıştı. Çizgi film, çizgi roman, illüstrasyon, tipografi tasarımlar, dergi, resim ve grafik tasarım gibi çeşitli ürünler verdi. Modern Slovak karikatürünün ustası olarak bilinir.22 Ağustos 2013 tarihinde 92 yaşında öldü...

Jozef Schek

He was born on 3rd September 1921 in Bratislava. At the end of the fifties he began to use the pseudonym Jozef Schek. He studied at the Art history at the Comenius University in Bratislava. Since 1959, he collaborated with humour magazine Rohac. His work is very extensive and varied – cartoons, comics, illustrations, typographic designs, graphic design of magazines, painting and graphics. He is rightly considered the founder of modern Slovak cartooning and comics. He died, on 2013 August 22.

www.fenamizahdergi.com

fena
international humor magazine
mizah

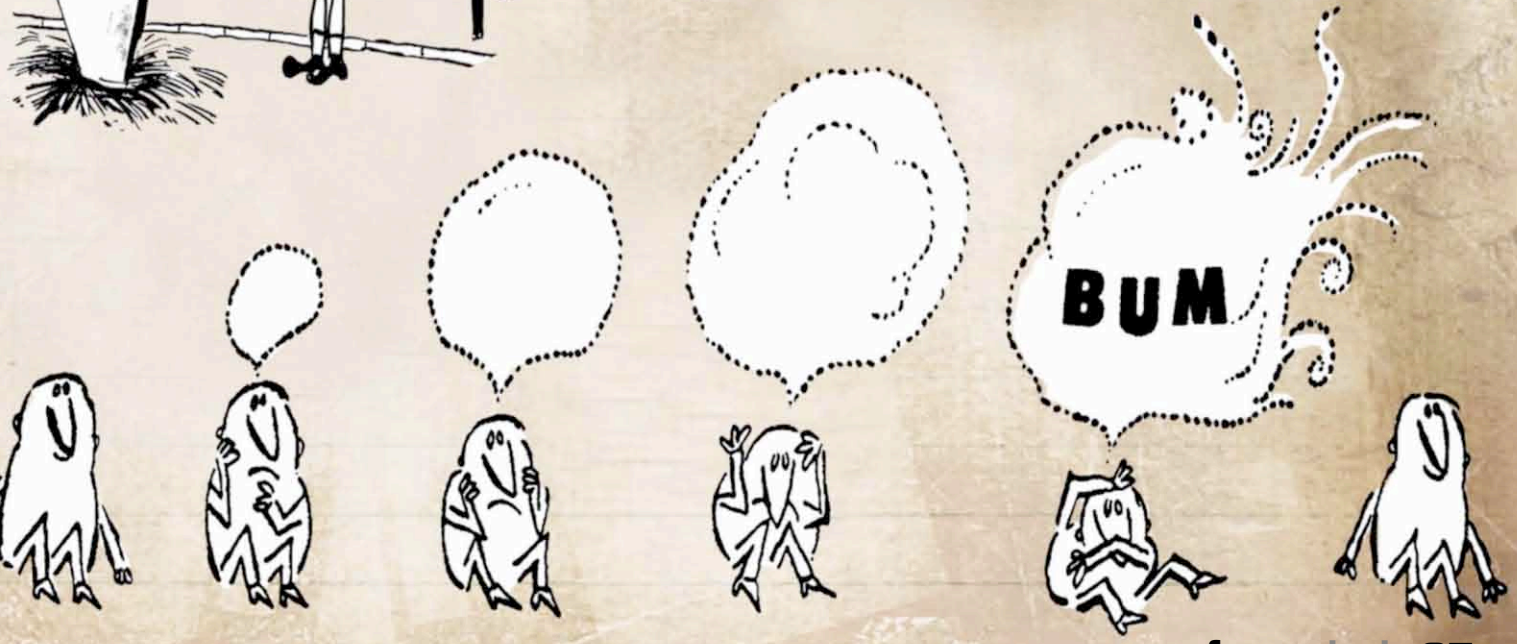
BUM

Li Guangjun, China

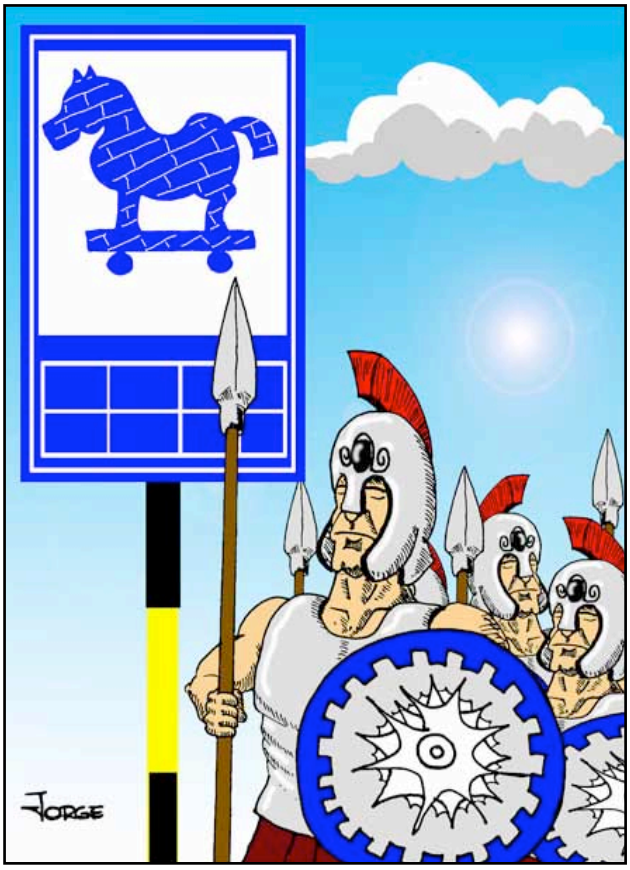

Jorge Sanchez Armas, Cuba

Sagar Kumar, India

Marco Fusi, Italy

Zeng Shuangbao, China

Michal Graczyk, Poland

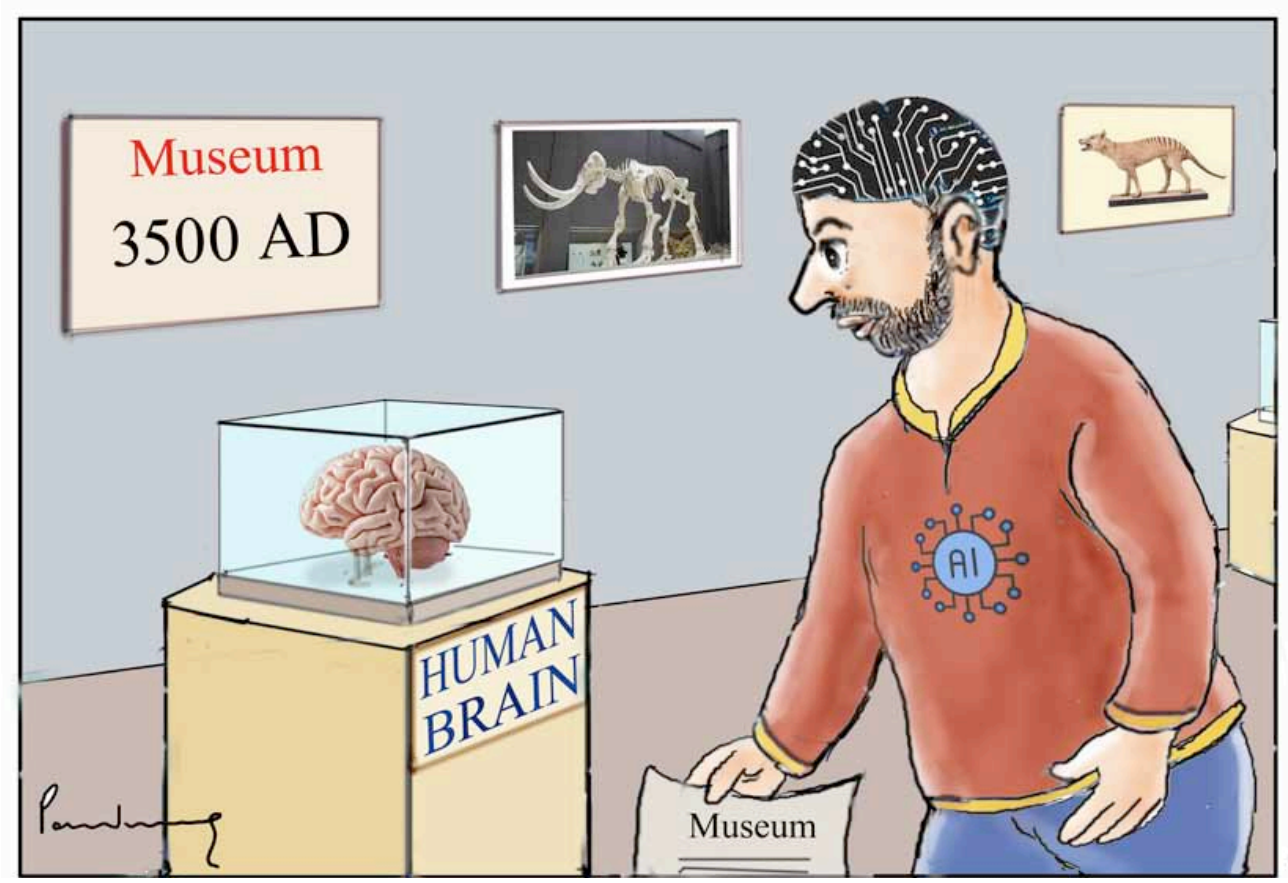

BV Panduranga Rao, India

Arturo Rosas, Mexico

Benjamin Samudio, Panama

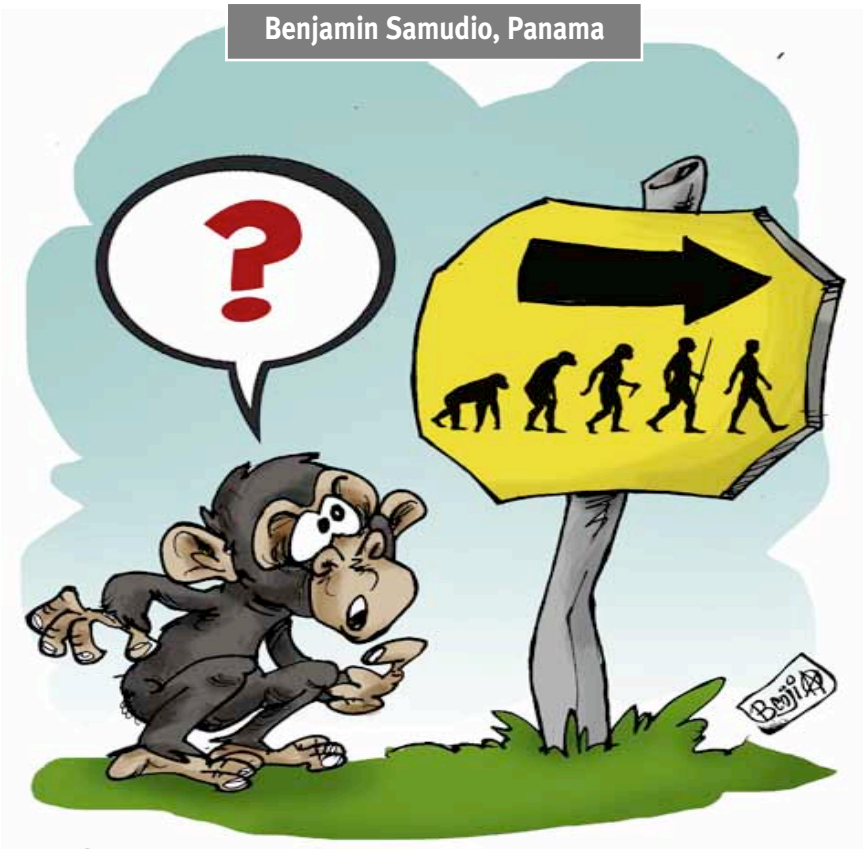

kafa-d'ân'k!

Ameen Alhabarah, Saudi Arabia

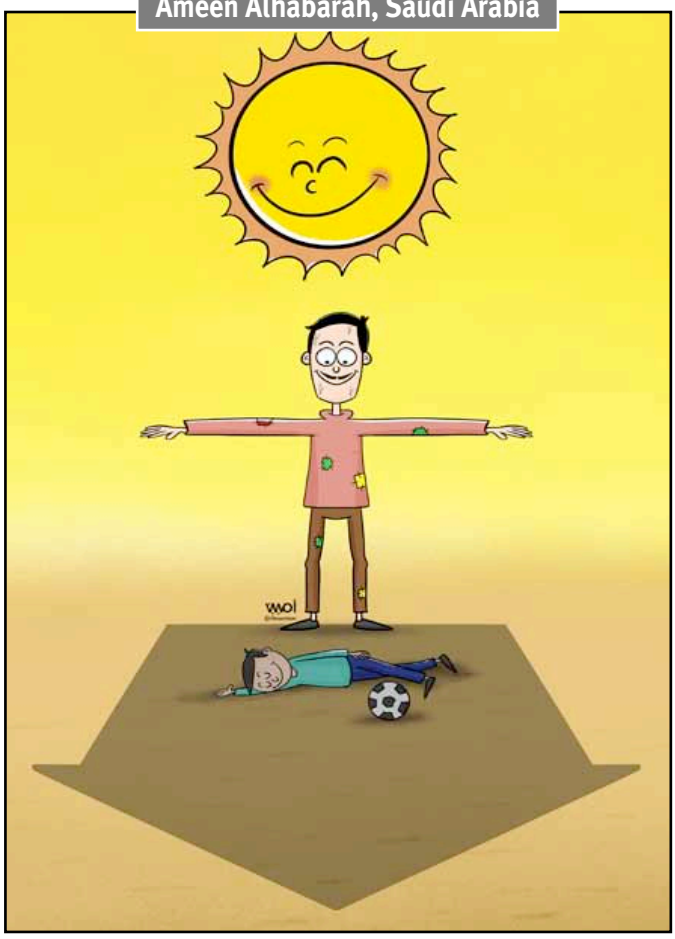

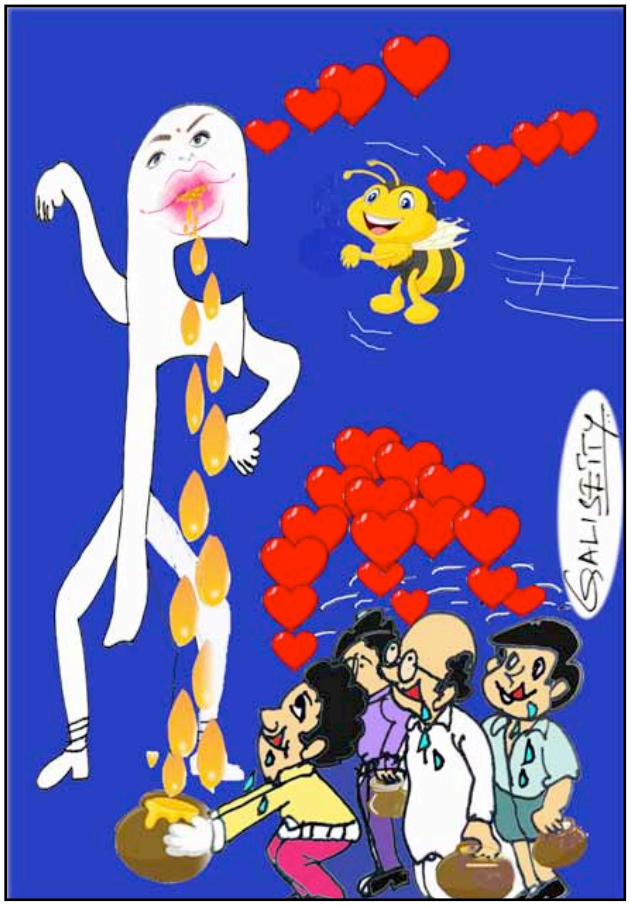

Venugopal Galisetty, India

Zlatko Krstevski, N. Macedonia

Mohammad Mahmoudi, Iran

Xu Lin, China

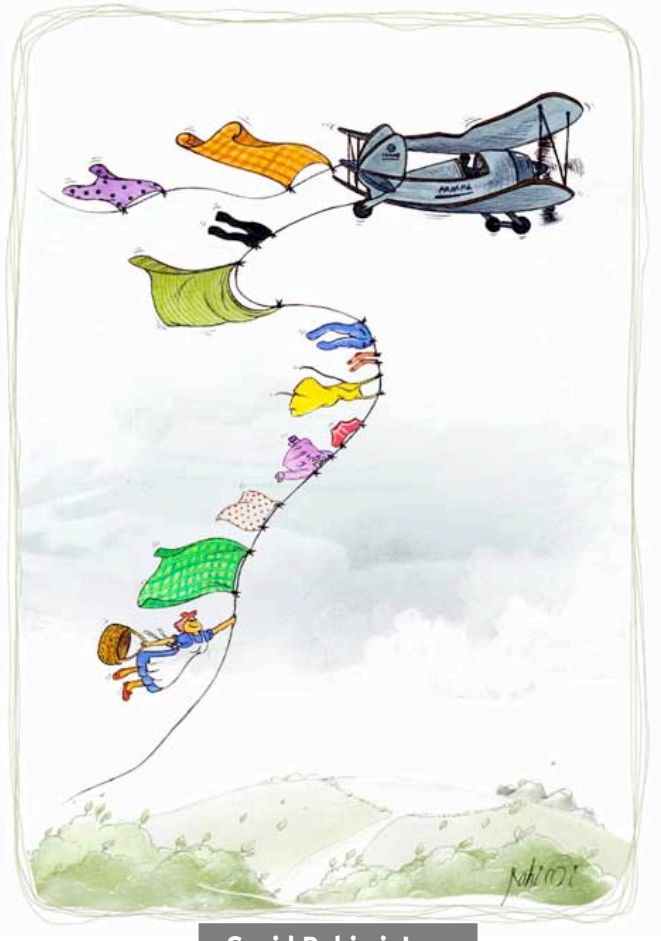

Saeid Rahimi, Iran

Jatin Gohil, India

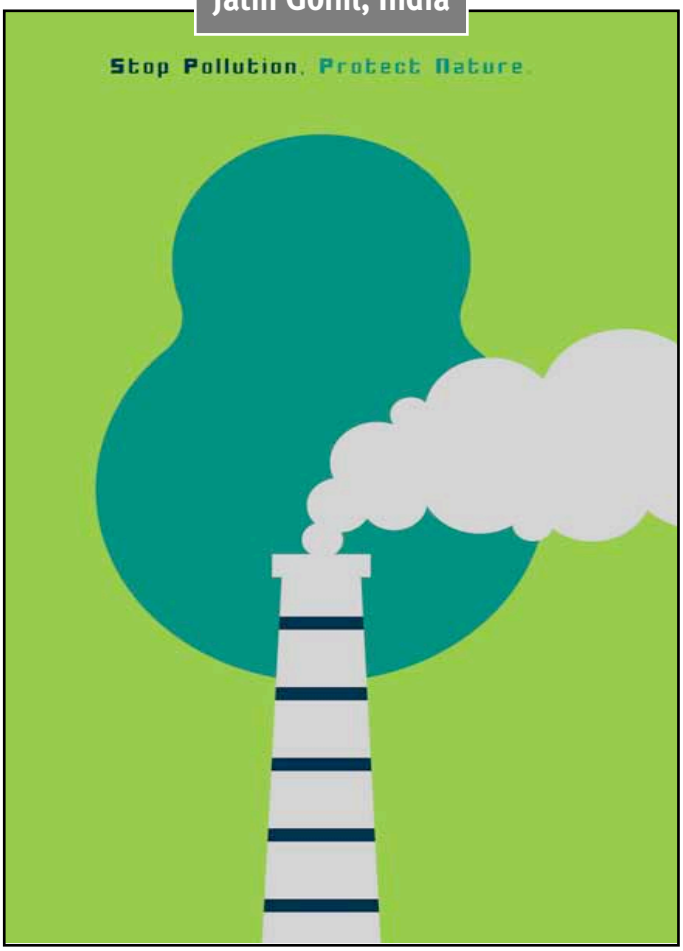

Yang Zhongweii, China

Eduardo Caldari Jr, Brasil

Luciano Marini Elme, Italy

Gerald Peigneux, France

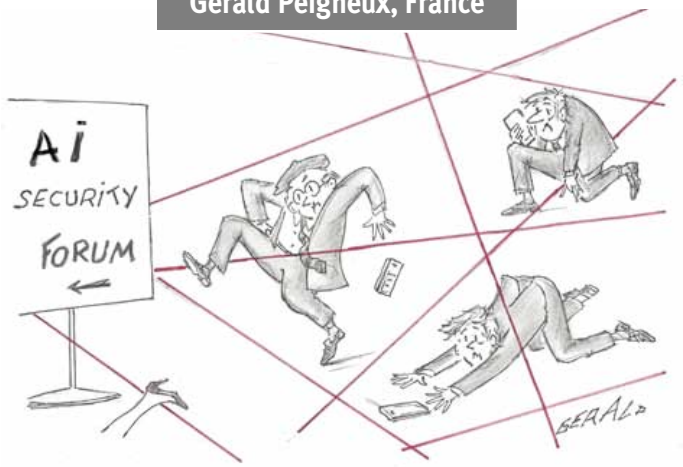

Ahmet Khabali, Morocco

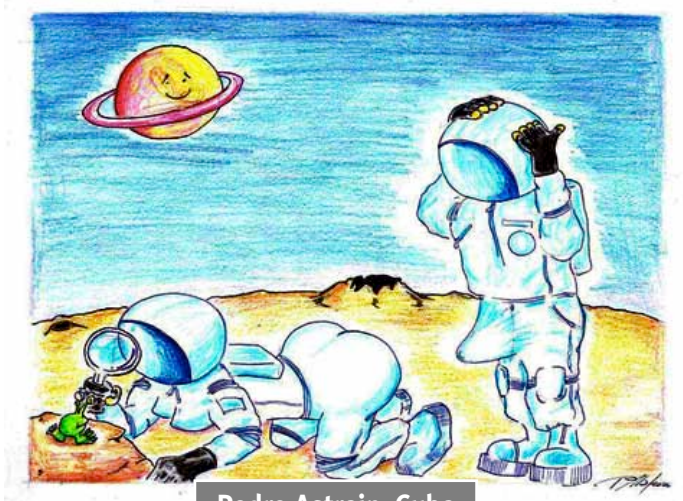

Pedro Astrain, Cuba

Ghada Mostafa, Egypt

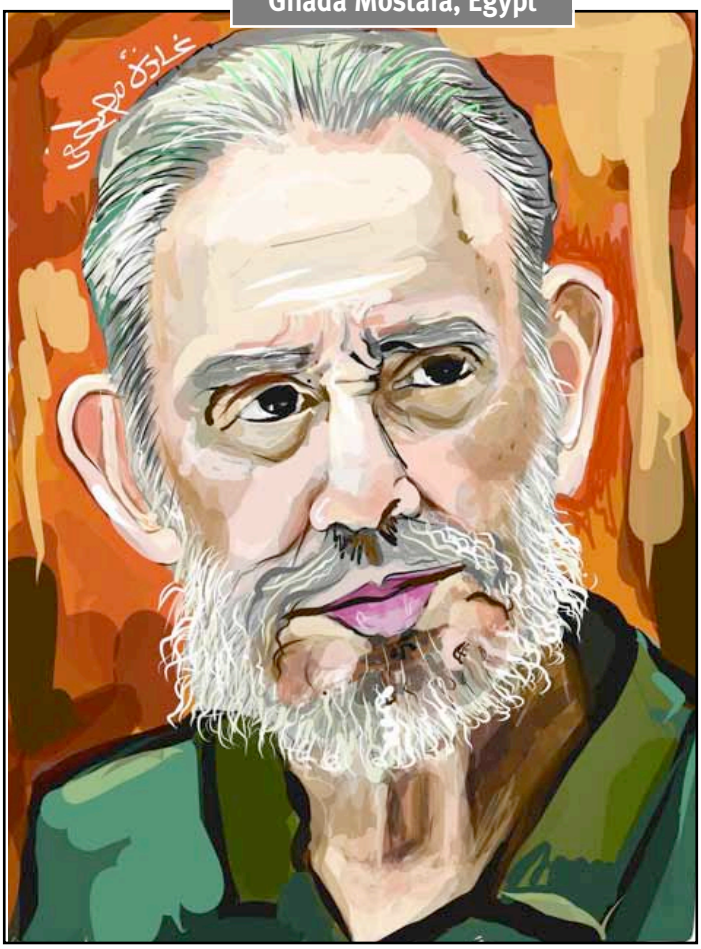

Mileta Miloradovic, Serbia

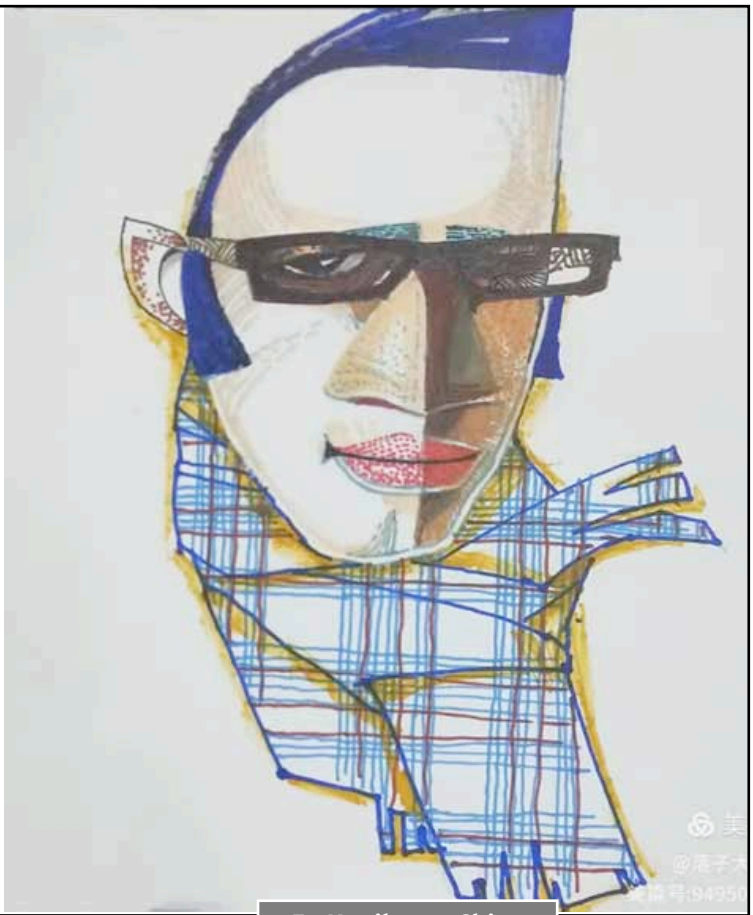

Fu Huaikang, China

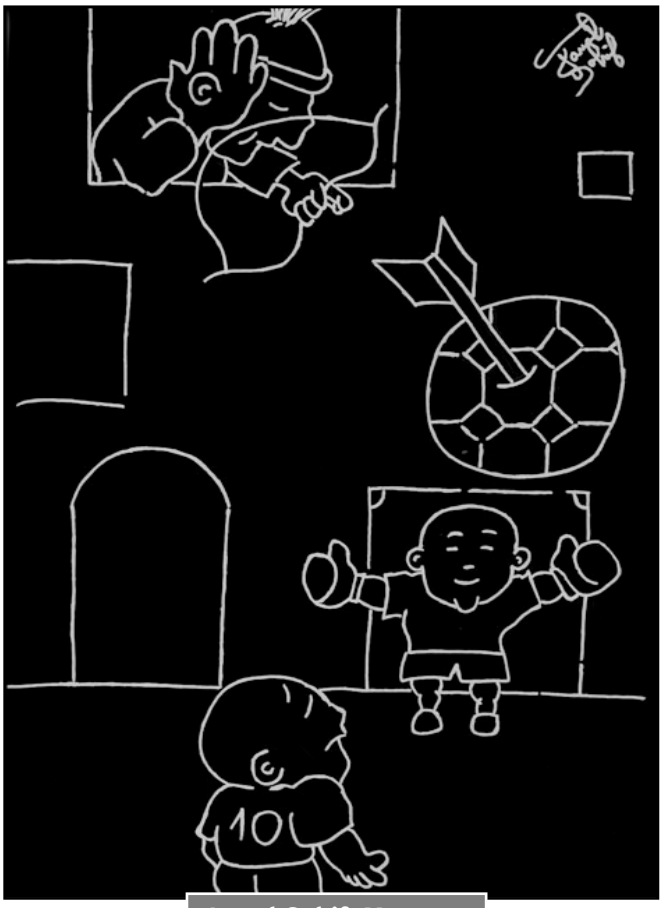

Jamal Sahif, Morocco

Li Jingshan, China

Liu Xihua, China

Esmaeil Janbiaghi, Iran

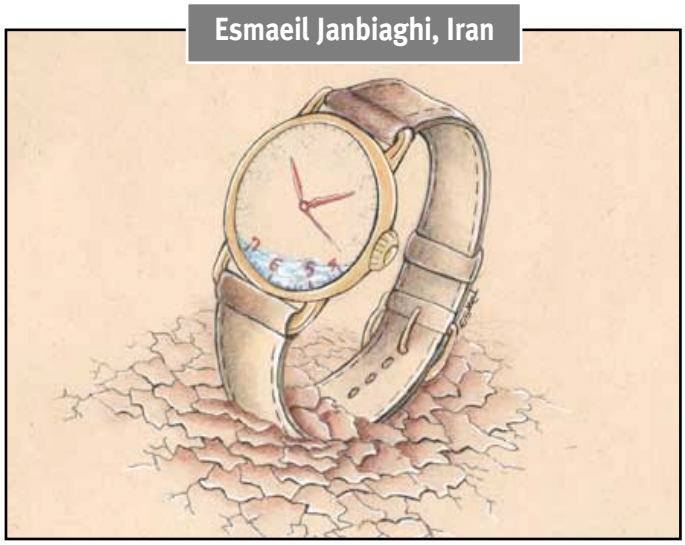

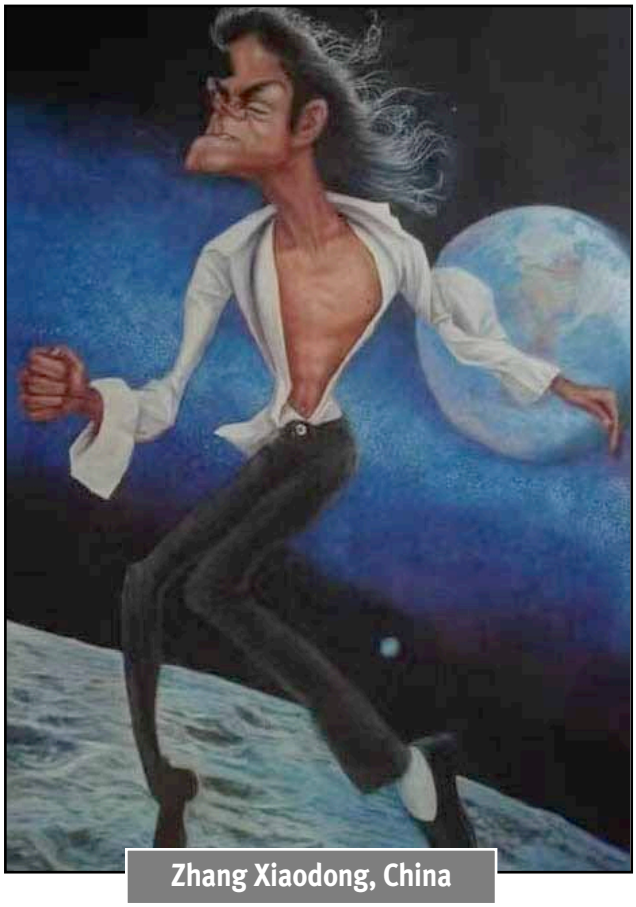

Zhang Xiaodong, China

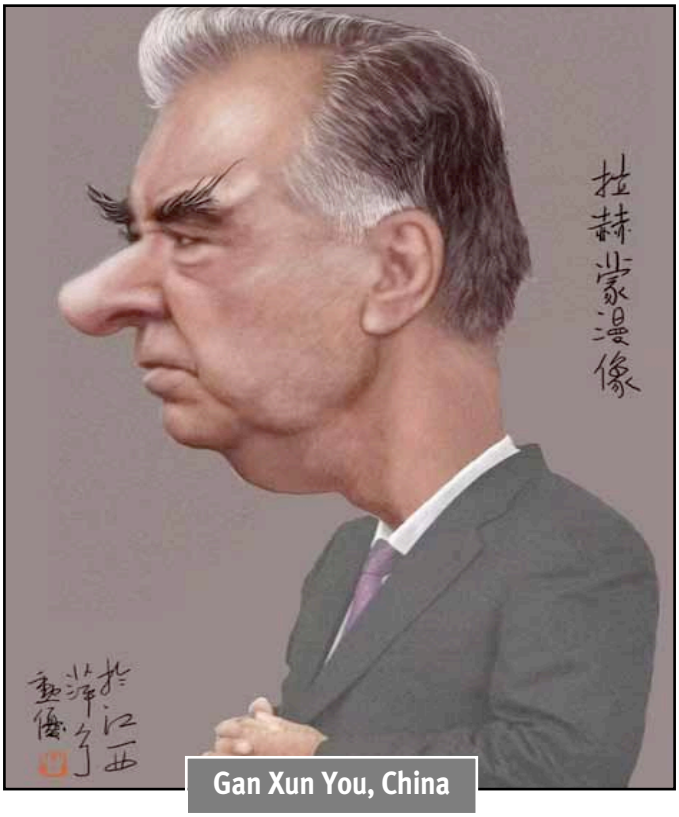

Gan Xun You, China

bi'şeylerden bi'şekilde ÇIKANLAR

Yüz buldukça tepelere çıkanlar!

ULAN BU KİBİRİM BAŞIMA NE İŞLER AÇTI BE !

Sevgisine erkenden sahip çıkanlar!

GEL HAYATIM. BU HAVUZDA DİP DALGA FİLAN OLMAZ!

Diyetisyeniyle iletişim halinde havuz başına çıkanlar!

İYİ Kİ BU CÜMLEDE YUMUŞAK 'G' YOK. ŞÜKÜR!

Çocukluk hafızasıyla anılarından sağ salim çıkanlar!

ACABA DİĞERİNİ Mİ KULLANSAYDIM YAA?!

Sıkışıklık durumunda arkadaşına destek çıkanlar!

Ata'nın büyük öngörüsü

• 1934 yılının 13 Nisan günü **Atatürk**, Edremit'teydi. Akşam orduevinde onuruna verilen yemekte, arkadaşlarıyla **İtalya**'daki gelişmeleri konuşuyordu. **Gazi**'nin, İtalya diktatörü hakkındaki düşünceleri pek gerçekçiydi: "***Mussolini bir maceraperestir, milletini uçuruma sürüklüyor. Her tarafa saldırıyor!***" diyordu. "***Beni İtalya'ya davet etti, gitmedim. Antalya'ya gel görüşelim, cevabını verdim. Bu adam yüzünden çok şımarmış olan bu millete bir ders vermeyi çok isterdim. Mamafih çok yakında bir küçük millet onlara layık oldukları dersi verecektir ve şunu hatırlatırım ki, Mussolini'yi bir gün gelecek kendi milleti linç edecektir! Bu sözlerimi kehanetime hamletmeyiniz. Bunlar benim görüşlerimdir. Yalnız sözlerime siyasi bir mânâ atfedilmemesini rica ederim. Biz burada kendi aramızda konuşuyoruz.***" Bu konuşmadan on bir yıl sonra, 1945'te Mussolini, İtalyan halkı tarafından kurşuna diziliyor ve ayağından asılarak sokakta teşhir ediliyordu!

Bartis Silviu, Romania

Hao Wen Lu, China

Zheng Nanchu, China

Shen Hong Li, China

Ramazan Özçelik, Türkiye

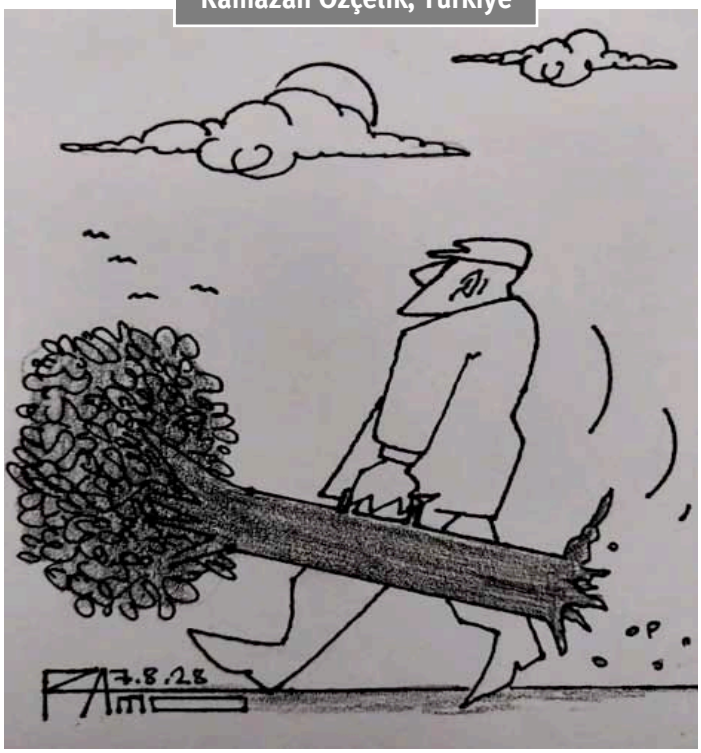

Supriyanto Priez Tandang, Indonesia

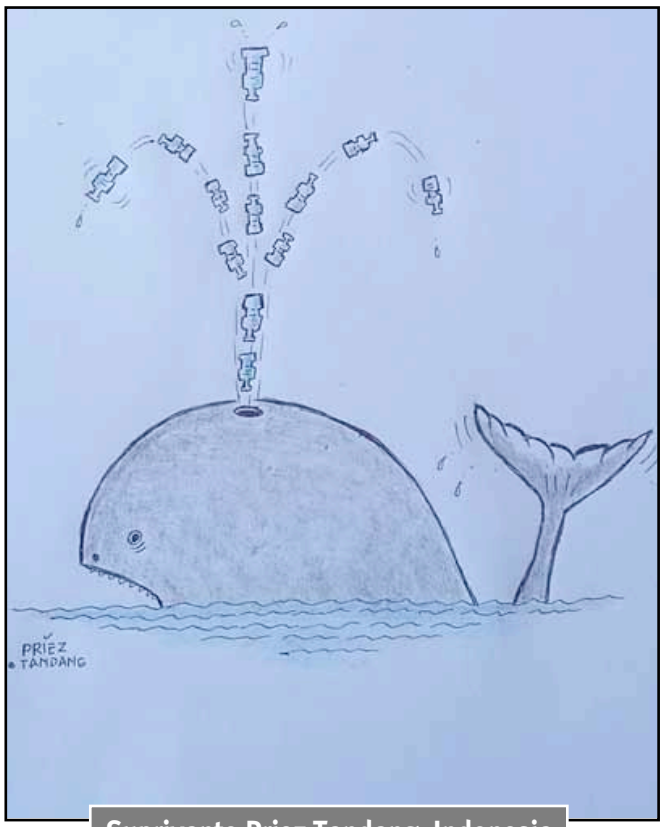

ILLUSTRATION

Etheldred Breeze Barry (1870-1967)

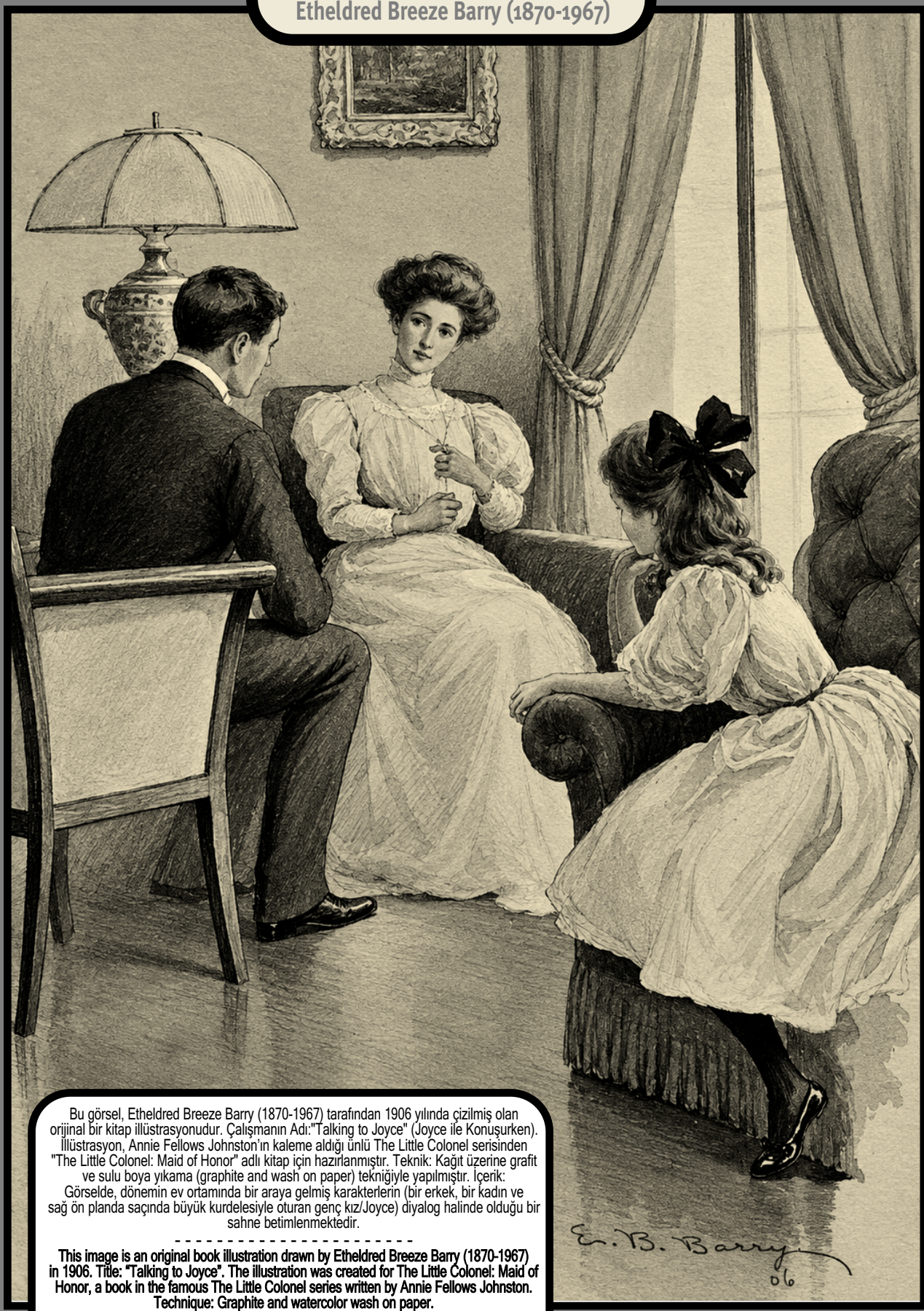

Bu görsel, Etheldred Breeze Barry (1870-1967) tarafından 1906 yılında çizilmiş olan orijinal bir kitap illüstrasyonudur. Çalışmanın Adı:"Talking to Joyce" (Joyce ile Konuşurken). İllüstrasyon, Annie Fellows Johnston'ın kaleme aldığı ünlü The Little Colonel serisinden "The Little Colonel: Maid of Honor" adlı kitap için hazırlanmıştır. Teknik: Kağıt üzerine grafit ve sulu boya yıkama (graphite and wash on paper) tekniğiyle yapılmıştır. İçerik: Görselde, dönemin ev ortamında bir araya gelmiş karakterlerin (bir erkek, bir kadın ve sağ ön planda saçında büyük kurdelesiyle oturan genç kız/Joyce) diyalog halinde olduğu bir sahne betimlenmektedir.

- -

This image is an original book illustration drawn by Etheldred Breeze Barry (1870-1967) in 1906. Title: "Talking to Joyce". The illustration was created for The Little Colonel: Maid of Honor, a book in the famous The Little Colonel series written by Annie Fellows Johnston. Technique: Graphite and watercolor wash on paper.
Description: The illustration depicts a scene in a domestic interior of the period, where three characters–a man, a woman, and a young girl (Joyce), seated in the right foreground with a large ribbon in her hair–are engaged in conversation.

vintage cartoon

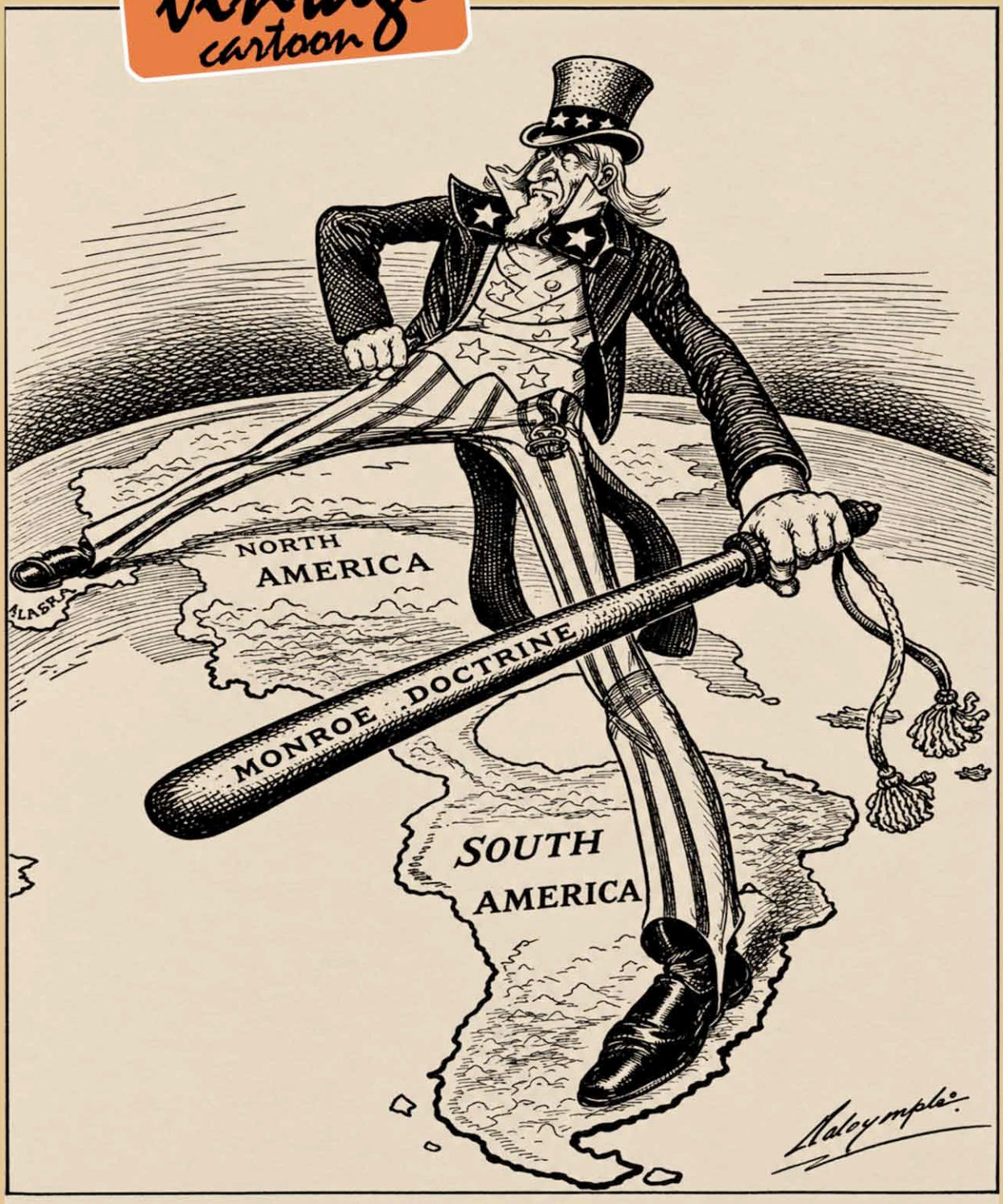

EXPANSION!

The western patrol's long stretch.

Bu karikatür, Amerikan siyasi mizah tarihinin en tanınmış örneklerinden biri olan ve Louis Dalrymple tarafından 1905 yılında çizilen ünlü bir politik karikatürdür. Karikatürde Amerika Birleşik Devletleri'ni simgeleyen Tio Sam (T tio Sam / Tio Sam) figürü yer alır. Tio Sam, bir ayağını Kuzey Amerika kıtasına (Alaska dahil), diğer ayağını ise Güney Amerika kıtasına basarak iki kıta üzerinde devasa bir şekilde gerilmiş olarak betimlenmiştir. Bu devasa duruş, ABD'nin Batı Yarımküre üzerindeki mutlak hakimiyet iddiasını ve yayılmacı politikasını simgeler. Tio Sam'in elinde tuttuğu büyük sopanın üzerinde "MONROE DOCTRINE 1823-1905" yazısı yer almaktadır. Bu detay, Başkan Theodore Roosevelt'in Latin Amerika'ya yönelik izlediği ve "Büyük Garrote Politikası" (Big Stick Diplomacy) olarak bilinen müdahaleci dış politikanın doğrudan bir eleştirisidir. Karikatürün altında yer alan "EXPANSION!

This cartoon is a famous political illustration drawn by Louis Dalrymple in 1905, and is considered one of the best-known examples in the history of American political satire. It features Uncle Sam, the personification of the United States, depicted in a gigantic, stretched-out pose, with one foot planted on the North American continent (including Alaska) and the other on South America. This enormous stance symbolizes the United States' claim to absolute dominance over the Western Hemisphere and its expansionist policies. The large club held by Uncle Sam bears the inscription "MONROE DOCTRINE 1823–1905." This detail directly criticizes President Theodore Roosevelt's interventionist foreign policy toward Latin America, known as "Big Stick Diplomacy."

Jia Rui Jun, China

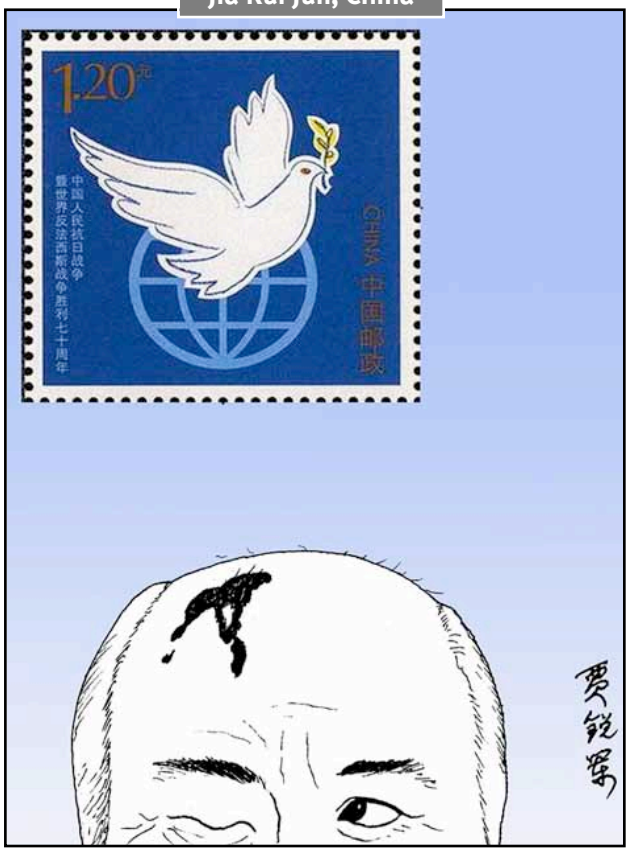

Zhao Yunsheng Hi, China

Konstantin Chakhirov, Russia

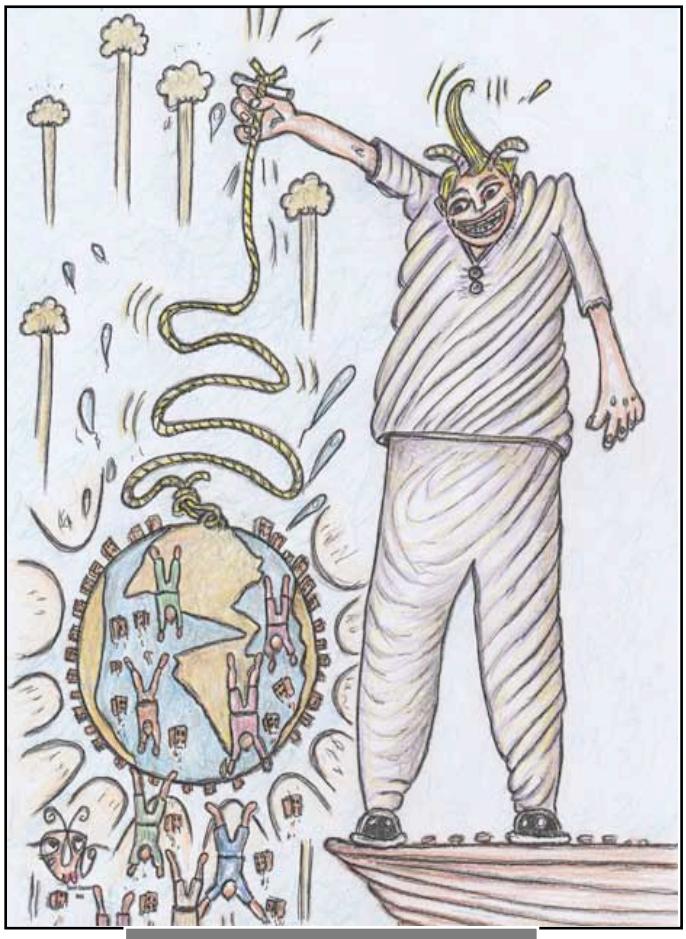

Qasim Ahmed Qapalan, Iraq

APOLON DERGİSİNDEN DAVET!

• **Hırvatistan merkezli mizah ve hiciv dergisi APOLON**, özdeyişler, hiciv, mizah, karikatürler ve bu türdeki diğer içeriklere yer vereceği 17. sayısına katkıda bulunmaya davet ediyor. Yalnızca daha önce yayımlanmamış eserler kabul edilecektir. Bu koşul, sosyal medya paylaşımları hariç olmak üzere, basılı ve elektronik ortamda yayımlanan eserler için geçerlidir.
Derginin 17. sayısının Ocak 2027'nin başlarında yayımlanması planlanıyor.
Özdeyiş yazarlarını, epigram yazarlarını, hiciv yazarlarını, hafif mizahi düzyazı kaleme alanları, nükteli gözlemler yapanları ve kısa hiciv şiirleri yazanları *(en fazla iki şiir)* eserleriyle katılmaya davet ediyor. Karikatüristler de çalışmalarını gönderebilir.
Gönderilebilecek eser sayısı: Özdeyiş: En fazla 10 adet. Kısa mizahi öykü: 1 adet. Hiciv yazısı: 1 adet, en fazla 500 kelime.
Karikatür: En fazla 5 adet (tercihen daha önce yayımlanmamış).
Katılım koşulları:
Katkılar için herhangi bir ücret ödenmemektedir. **Kabul edilen diller: Boşnakça, Hırvatça, Sırpça, Karadağca, İngilizce, Fransızca, Portekizce ve Latin ya da Kiril alfabelerini kullanan diğer diller.**
Son gönderim tarihi: 15 Aralık 2026.
Eserlerinizi şu e-posta adresine gönderiniz:
casopisapolon@gmail.com

• Apolon, 2023 yılında yayımlanmaya başlayan dijital bir mizah ve hiciv e-dergisidir. Genel yayın yönetmeni, **Hırvatistan**'in Čakovec kentinden şair, özdeyiş yazarı ve karikatürist **Ivan Grahovec**'tir. Grahovec, derginin editörlüğünü yapmanın yanı sıra haiku şiirleri, diğer şiir türlerini ve özdeyişler yazmakta; karikatürler çizmektedir.
Dergi üç ayda bir, yani her üç ayda bir yayımlanmaktadır. Bugüne kadar 16 sayı yayımlanmıştır.
Katkıda bulunanlar kimler?
Apolon, özellikle hiciv ve edebiyat meraklıları arasında önemli bir ilgi görmüş ve kendine özgü bir okur kitlesi oluşturmuştur. Kuzey Makedonya ve Sırbistan'ın yanı sıra Fransa, Romanya, Bulgaristan, Çekya, Hindistan, Küba, Ukrayna, İran ve Brezilya gibi ülkelerden de katkılar alınmaktadır.
Yayın kurulu **Ivan Grahovec, Drazen Jergovic** ve **Emil Stmisa**'dan oluşmaktadır. Eserler, nitelikleri ve ele aldıkları konulara duydukları bağlılık doğrultusunda seçilmektedir.

INVITATION FROM APOLON MAGAZINE!

• **APOLON**, a Croatia-based humor and satire magazine, invites contributions for its 17th issue, which will feature aphorisms, satire, humor, cartoons, and other content of this genre. Only previously unpublished works will be accepted. This condition applies to works published in print and electronic media, with the exception of social media posts. The 17th issue of the magazine is scheduled for publication in early January 2027. It invites aphorism writers, epigrammatists, satirists, authors of light humorous prose, writers of witty observations, and authors of short satirical poems (maximum two poems) to participate with their works. Cartoonists may also submit their work. Number of works that can be submitted:
• Aphorisms: Maximum 10. • Short humorous story: 1. • Satirical essay/article: 1, maximum 500 words. • Cartoons: Maximum 5 (preferably previously unpublished).
• Conditions of participation: • No payment or fee is provided for contributions.
• Accepted languages: Bosnian, Croatian, Serbian, Montenegrin, English, French, Portuguese, and other languages using the Latin or Cyrillic alphabets.
• Deadline for submissions: December 15, 2026. • Send your works to the following email address: **casopisapolon@gmail.com**
• Apolon is a digital humor and satire e-magazine that began publication in 2023. The editor-in-chief is Ivan Grahovec, a poet, aphorism writer, and cartoonist from Čakovec, Croatia. In addition to editing the magazine, Grahovec writes haiku, other types of poetry, and aphorisms, and draws cartoons. The magazine is published quarterly, meaning every three months. To date, 16 issues have been published.
What kind of content is featured in the magazine? • Aphorisms: Sharp and witty commentaries on society, politics, and daily life. • Cartoons: Visual humor carrying a critical perspective. • Jokes and satirical writings: Works focusing mostly on political themes. The magazine strikes a balance between entertainment and critical thought, and does not shy away from tackling serious subjects. Who are the contributors?
• **Apolon** has attracted significant interest, particularly among enthusiasts of satire and literature, and has built a unique readership. Contributors come from different parts of the world as well as countries in the region. Contributions are received from **Croatia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Kosovo, North Macedonia**, and **Serbia**, as well as from countries such as **France, Romania, Bulgaria, the Czech Republic, India, Cuba, Ukraine, Iran**, and **Brazil**. The editorial board consists of **Ivan Grahovec, Drazen Jergovic**, and **Emil Stmisa**. Works are selected based on their quality and their commitment to the topics they address.

26. Avrupa-kartoenale Kruishoutem Mizahın gücü: İnsanlar ve toplum üzerindeki etkisi

Sevgili arkadaşlar
Bildiğiniz gibi, **Euro-kartoenale Kruishoutem**'in 26. edisyonunu başlattık!
İki yılda bir düzenlediğimiz uluslararası karikatür yarışmamızın uzun ve gurur dolu bir geçmişi var. 1978'deki başlangıcından bu yana, dünyanın dört bir yanından karikatüristlerin yaratıcılığı, coşkusu ve sürekli desteği sayesinde çok sevilen bir etkinlik haline geldi. **FECO**'nun yarışmamıza olağanüstü 6 yıldızlık bir puan vererek çalışmalarımızı takdir etmesinden gurur duyuyoruz.

Bu yarışmayı üyelerinize ve ağınızdaki diğer karikatürist arkadaşlarınıza duyurmanızı umuyoruz. Bu yıl karikatüristleri şu temayı keşfetmeye davet ediyoruz: **Mizahın Gücü: İnsanlar ve Toplum Üzerindeki Etkisi.** Dikkat, bu ücretsiz bir tema değildir. Sizi mizahın gücünü ve bunun bireyler ve toplum üzerindeki etkisini keşfetmeye davet ediyoruz.

Algıları nasıl değiştirebileceğini, değişime nasıl ilham verebileceğini, tartışmaları nasıl alevlendirebileceğini veya gerçek bir fark yaratabileceğini gösteren karikatürler arıyoruz. Sadece mizahi bir karikatür yapmak yeterli değil! Karikatürünüz şakanın ötesine geçmeli ve mizahın insanlar ve çevremizdeki dünya üzerindeki etkisini açıkça yansıtmalıdır. Temanın her iki unsuru da karikatürde görünür olmalıdır. **Bu zorluğun üstesinden gelmeye hazır mısınız?**
Karikatürlerinizi çevrimiçi başvuru platformumuz üzerinden göndermek için **6 Ocak 2027** tarihine kadar vaktiniz var. Yarışmanın tüm kuralları ve sıkça sorulan soruların cevapları web sitemizde mevcuttur.
Katılım listesini kontrol ederek başvurularınızın alındığından da emin olabilirsiniz.
Önemli tarihler: • **Son başvuru tarihi :** 6 Ocak 2027 • **Jüri toplantısı :** 29 Ocak 2027 • **Açılış ve ödül töreni :** 27 Mart 2027 • **Avrupa Karikatür Merkezi'nde Sergi:** 28 Mart - 13 Haziran 2027. Bu yarışmaya organizasyonunuzun birçok temsilcisinin katılımını görmeyi dört gözle bekliyoruz. Keyifli çizimler!
Yarışma bilgileri ve kuralları: **https://ecc-kruishoutem.be/en/euro-kartoenale**

Rudy Gheysens ve tüm ECC ekibi

26th Euro-kartoenale Kruishoutem The power of humor: It's impact on People and Society

Dear friends
As you know we launched the 26th edition of the Euro-kartoenale Kruishoutem!

Our biennial international cartoon competition has a long and proud history. Since its beginnings in 1978, it has grown into a much-loved event, thanks to the creativity, enthusiasm and continued support of cartoonists from around the world.We are proud that **FECO** recognizes our work by giving our contest the exceptional 6star rating.

We hope that you will promote this editions contest to your members and other cartoonist friends in your network. This year, we challenge the cartoonists to explore the theme:
The Power of Humor: Its Impact on People and Society.

Attention this is not a free theme. We invite you to explore the power of humor and the impact it can have on individuals and society as a whole.

We are looking for cartoons that show how humor can challenge perceptions, inspire change, spark debate or make a real difference. Simply making a humor cartoon is not enough! Your cartoon should go beyond the joke and clearly reflect the impact humor can have on people and the world around us. Both parts of the theme should be visible in the cartoon. Ready to take on the challenge?

You have until **6 January 2027** to submit your cartoons through our online entry platform, Full competition rules and answers to frequently asked questions are available on our website. You can also check the list of participants to make sure your entries have been received.
Key dates: • **Entry deadline:** 6 January 2027 • **Jury meeting:** 29 January 2027 • **Opening and awards ceremony:** 27 March 2027 • **Exhibition at the European Cartoon Center:** 28 March - 13 June 2027.
We look forward to seeing a lot of representatives of your organisation participating in this edition of the contest. Happy cartooning!
Contest 8nformation and rules: **https://ecc-kruishoutem.be/en/euro-kartoenale**

Rudy Gheysens and the entire ECC team

YOUNG CARTOONISTS from Türkiye

BEYZA AKAN

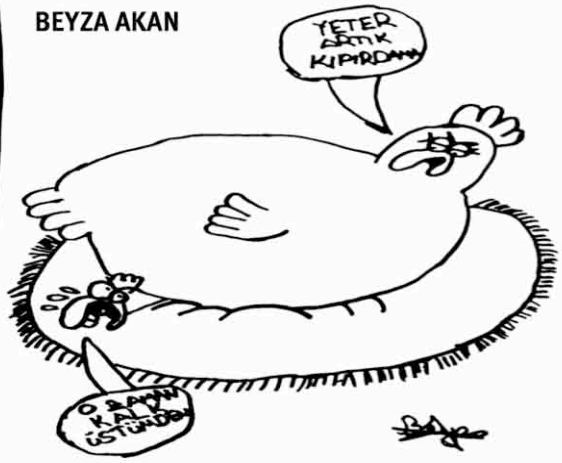

ÖZGE YILDIRIM

HACER YENİŞAR

ŞENOL İPEK

TUĞÇE TANRIVERDİ

Merry Christmas
& happy new year!
INTERNATIONAL HUMOR MAGAZINE
fena mizah
ULUSLARARASI MİZAH DERGİSİ
Marcos Mendes, Brasil
TUBA

Türkiye'nin ilk ve tek uluslararası mizah dergisi

Turkey's Premier and Sole International Humor Magazine

fena mizah

The Long Tongue

Omar Radwan

OMAR RADWAN - Palestine